

L I E T U V I U
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
JANUARY, 1962

MAIRONIS (1862 – 1932)
1962 – MAIRONIO METAI, SAUSIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Kedakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse
/ Contributing Editors:

Juozas Bertulis,
Chicago, Ill.; Viadas Butenas, Chicago, Ill.; Vytautas A.
Brazulis, Cleveland, Ohio; Jurgis Aimas Jurgis; Sydney;
Australia; Salomeja Narkevičiūtė, New York, N. Y.;
Viadas Mingeis, Detroit, Mich.; Balys Kaugas, Philadel-
phia, Pa.; Cezaris Surdokas, Baltimore, Md.; Edvardas
Sulaitis, Chicago, Ill.; Petras W. Urban, Cleveland, Ohio;
Vaciovas Verikaitis, Toronto, Ont., Canada; Vytautas
Voietas, Baltimore, Md.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:
JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė. Brooklyn, N. Y.
— V. Augustinas; V. Maželis; G. Penikas. Chicago, Ill.
— A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika. Cleveland;
Ohio — V. Bacevičius. Los Angeles, Calif. — L. Briedis,
Pr. Gasparonis, L. Kančiauskas. Manchester, N. H. — K.
Daugėla. New Haven, Conn. — P. Jasiukonis. Omaha,
Nebr. — Rev. L. Musteikis. Philadelphia, Pa. — F. Ja-
kaitis, V. Gruzdis. Washington, D. C. — P. Labanauskas;
Photo Alda. Waterbury, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus.
CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis. Montreal, P. Q.
— L. Stankevičius. Toronto, Ont. — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakalauskas; E. Karpavičius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu
ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
The opinion expressed in signed or initialed articles
are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Die-
nų" žurnale, LD leidykla pasinaiko teisę panudoti kitais
atvejais.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNI-
JOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama auto-
matiškai, neaukiant atskiros pranešimo. Nutraukdamas
prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja
rašku / If subscription is to be discontinued at expi-
ration, notice to that effect should be sent; otherwise
it will be renewed automatically. This policy accords with
the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Atskiros nr. kaina 65 centai Single copy 65¢

Prenumerata metams \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard

Hollywood 29, California

NO 4-2910

Nr. 1 (120), XIII metai
SAUSIS, 1962 MAIRONIO METAI

Vol. XIII, No. 1 (120)
JANUARY, 1962

TURINYS / CONTENTS

Maironis ir mes. Vedamasis	3
Bendruomeninį medį reikia auginti. St. Daunio pokalbis su JAV Bendruomenės centro val- dybos pirmininku Jonu Jasaičiu.	4
K. V. Paulius, Prelato Juro lobiai. Pokalbis dailiojo kultūros rėmėjo 70 m. amžiaus proga..	6
Pranys Alšėnas, Volia Ukraini! Ukrainos nepriklausomybės 44-sias metines minint	7
Birutė Pūkelevičiūtė, Aukso žąsis. Ištrauka iš jaunimo premiją laimėjusio vaidinimo	8
Stasys Butkus, Pirmieji savanoriai. Atsiminimai iš "Vyrai Gedimino kalne".	9
KNYGOS IR AUTORAI.	
J. Gobis, Prof. Dr. J. Mačernis — naujos filosofijos mokyklos kūrėjas.	10
Recenzijos. Maironica. Smulkios žinios	11
Maloniausi momentai mokykloje. Pasikalbėjimas su buv. Čikagos Lituanistikos mokyklos direktore Alicija Rūgyte	12
Vlada Sabalienė. Foto nuotrauka ir R. J. aptarimas. Iš serijos Lietuviai laimėjimų kely ..	13
Arch. J. Mulokas, Tautiniai bruožai moderniojo architektūroje.	14
P. V. Raulinaitis, Lietuva — karalystė ar Didžioji Kunigaikštija?	16
Veidai ir vaizdai. Ilustruota kronika iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo	18
Žmonės, dienos ir darbai. Smulkioji kronika ir administracijos pranešimai	20

ENGLISH SECTION

Fist or Peace? By V. F. Beliaj us.....	21
Lithuanian Language, by Theodore S. Thurston.	22
Sculptor Petras Rimša died.	23
Books & Periodicals	23
Soviet Inequalities in Occupied Lithuania.	23
Lithuanian History in Stamps, by A. Bernotas. Part XLIII.	24
"Sovietinis humoras"	26

NEUŽMIRŠKITE ANAUJINTI PRENUMERATOS 1962 METAMS!
PAVARTYKITE LD LEIDYKLOS KNYGŲ KATALOGĄ!
TEN YRA KNYGŲ, KURIŲ JŪS NORITE ĮSIGYTI!

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

Maironis (prel. Jonas Mačiulis, 1862-1932) —
lietuvių tautos atgimimo dainius. Šiame šven-
čiama jo 100 metų gimimo sukaktis.

Išėjęs į kunigus, jis buvo Peterburgo Dva-
sinės Akademijos prof. ir prorektorius, Kauno
kun. Seminarijos prof. ir rektorius.

Atgimimo dainiaus vardą nusipelnė savo po-
ezija "Pavasario Balsai", kurie pradėjo naują
mūsų literatūroje gadynę. Visa tauta jį skaitė,
deklamavo ir dainavo, žavėdamosi jo poezijos
formos skambumu ir gyvendama jo skelbiamų
idėjų kilnumu bei uždegančiu patriotizmu.

Jo poemos vaizduoja Lietuvos atgimimo lai-
kotarpį, o dramos nukelia į garbingą Lietuvos
senovę.

Maironis (Msgr. Jonas Mačiulis, 1862-1932)
— the great Lithuanian poet and modern pro-
phet.

He was born in Raseiniai, Lithuania, or-
dained a priest, and held a professorship in St.
Petersburg and later in the Theological Semi-
nary and University in Kaunas.

With his collection of lyrics "Voices of Spring"
(Pavasario Balsai), and longer poems "Young

Lithuania (Jaunoji Lietuva), Maggie of Rasei-
niai (Raseinių Magdė), Our Trials (Mūsų var-
gai), he earned for himself undying fame in
the Lithuanian nation and literature. He also
wrote several historic dramas.

Maironis can be considered the creator of an
epoch in poetry. His spirit has become a part
of the Lithuanian culture.

This year Lithuanians will commemorate the
Maironis' centennial.

Back Cover - Paskutinis

A view of Lithuanian R. C. Church of Our
Lady of Šiluva in Marquette Park, Chicago, Ill.
Architect J. Mulokas.

Using folk art ornaments and details, he en-
deavors to create a Lithuanian architectural
Style. (See pp.14—15).

Lietuvių šiluvos Marijos bažnyčia Marquette
Park, Chicagoje. Viena iš naujų lietuvių baž-
nyčių J. A. V-se, statytų arch. J. Muloko, pa-
naudojant lietuviškojo liaudies meno elementus
ir bandant kurti tautinį architektūros stilių.
(Žiūr. J. Muloko rašinį apie moderniąją archi-
tektūrą šiame LD nr., psl. 14-15).

Komp. A. J. Aleksio vadovaujamas Waterburio šv. Juozapo par. choras lapkr. 26 po koncerto, kurio metu choras ir solistai atliko daugiausia liet. kompozitorių (Žilevičiaus, Banaičio, Budriūno, Jonušo, Aleksio, Gruodžio, Kačanausko, Čiurlionio ir kt.) dainų. Buvo svečias solistas Liudas Stukas, baritonas, kuriam akomponavo A. Kačanauskas. Taip pat solo dainavo

Laima Gaigalas, E. Stulginskis, K. Seliokas ir V. Gelbogis.

Pirmoje eilėje sėdi: L. Stukas, komp. A. J. Aleksis, kun. E. Gradckas, prof. J. Žilevičius ir A. Kačanauskas.

St. Joseph parish choir, Waterbury, Conn., comp. A. J. Aleksis, guests.

Maironis ir mes

Maža kas pažinotom ir dar mažiau kas beatsimenam Maironį kaip žmogų. Jo kartos seniai nebėra gyvųjų tarpe. O tie, kurie Maironį atsimena, gal jau visi peržengę viduramžį. Daugumas jų jau "senoji karta". Jaunimui Maironis bežinomas tik iš rašto. Bet kaip? Okupuotoje Lietuvoje Maironis sužalotas, aiškinant jo raštus ir idėjas pagal marksistinių-komunistinių kurpalį, laisvajame pasauly šeštadienio Lituanistinėse mokyklose Maironio vardas tik išgirstamas, vieną kitą eilėraščių panagrinėjant, jį kaip tautinio atgimimo dainių įsidėmint. Jo plačioji lyrika vargu betenka panagrinėti, jo didieji kūriniai — poemos ir dramos lieka arba visiškai terra incognita arba geriausiu atveju žinomos iš vadovėlyje atpasakotų turinių.

Šimtųjų metų sukaktis turės būti proga ne tik Maironio vardui, bet ir Maironio skelbtiesiems idealams grįžti į gyvenimą.

Pagalima, ima pamažu ir senoji, taip sakant, "ant Maironio išaugusi" karta, kitais idealais besižavėdama, kitus mirazus besivydama, didįjį dainių primiršti, nes dažnam jau labai nebepatogu būtų deklamuoti sau kad ir tokius jo posmus kaip — *Tas ne lietuvis...*

Pagal Maironį į *ne lietuvių* kategoriją įeina ir tas, kas tėvynės reikalus, bailiai kaip kūdikis, apleidžia, ir tas, kas pamina visa, kas nuo amžių ginta ir saugota, ir tas, kurs atsižada lietuviškų papročių, t. y. lietuviško gyvenimo būdo, ir tas, kurs nevertina savos, lietuviškos kūrybos — "jos žemės dainų" — ir tas, kurs rūpinasi tik savo asmeniškai, smulkia, nieko neverta materialine gerove, o nesiima "didžiųjų darbų"; ir tas, kurs prisideda — *horribile dictu!* — prie niekinimo ir

naikinimo to, kas verta "meilės ir garbės".

Vėl gyvename panašius į Maironio apdainuotuosius laikus, kada buvo "nematyti aušros". Vėl tėvynėje esančius spaudžia "ranka geležinė", o laisvųjų krūtinės šąla, apmiršta.

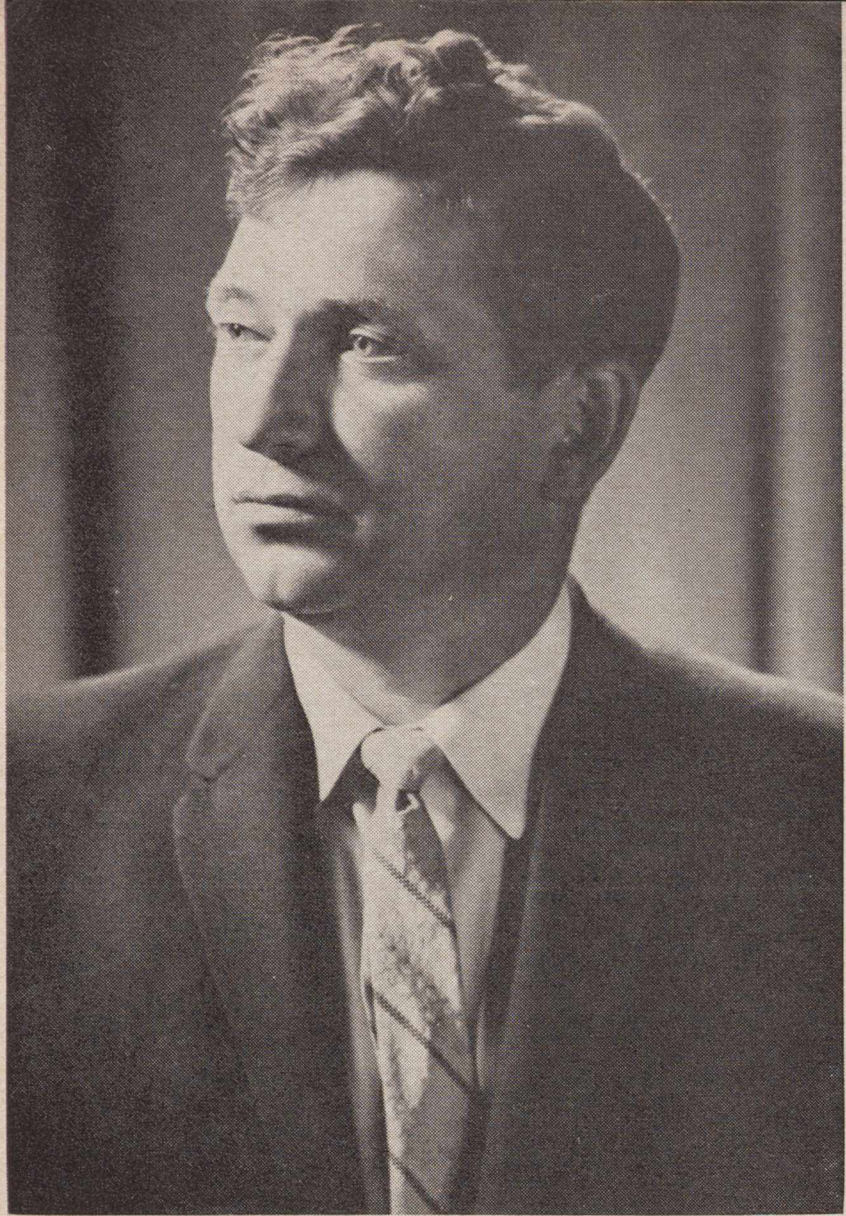
Trys svarbiausi Maironio poezijoje dainuojami verti gynimo kovoje dėl atgimstančios Lietuvos dalykai buvo *žemė, kalba, gyvenimo būdas*. Vertybės nepasikeitė. Už tą patį eina kova ir dabar.

Laimingi yra tie, kurie lietuvišką žemę turi po savo kojom, jiems kalbantiems gimtąją kalbą, telieka kovoti dėl savo, lietuviško būdo. Nors iš jų širdžių plėšiama "senolių tikyba", papročiai teršiami komunistiniais niekalais, bet juos gaivina visų amžių lietuviškoji dvasia, jie pro ašarą dainuoja lietuviškas liaudies dainas, jie girdi milžinkapių balsą, kurs kaip "nujautimas širdžiai šneka" — "Nebeužtvenksi upės bėgimo..." Naikinami fiziškai, jie grūdinasi dvasia.

Ironiška padėtis laisvojo lietuvių: fiziškai jis auga bet dvasiškai skursta. O jo uždaviniai nemažėja ir nelengvėja. Jis įpareigotas ne tik kovoti dėl Lietuvos žemės laisvės, jis visa savo būtybe turi spirtis prieš svetimą gyvenimo būdą, kurs jį semia kaip tvanas, ir dantimis įsikandęs laikytis gimtosios tėvų kalbos, kuri jauniems darosi vis labiau svetimesnė.

Kiekienas šioje kovoje užimęs "pasyvaus stebėtojo" vietą traukiasi į dezertyrus, kurį palydi Maironio jaunimo giesmės žodžiai: *tas ne lietuvis, kurs tėvynę bailiai kaip kūdikis apleis!*

Ir tai yra nebe vien Maironio, bet visos paniekintos tėvynės balsas.

Jonas Jasaitis JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas. Prieš tai buvo Chicagos Apygardos valdybos narys ir paskutinius ketverius metus jos pirmininkas (žiūr. pasikalbėjimą šiame puslapyje).

Jonas Jasaitis, president of the Central Committee of the Lithuanian Community in the USA.

Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininku Tarybos suvažiavime New Yorke, pernai metų rugs. m. 2-4 d. d., išrinktas čikagiškis Jonas Jasaitis. Jam pavesta sudaryti visą valdybos sąstatą taip pat iš čikagiškių.

Naujasis centro valdybos pirm. Jonas Jasaitis jaunas vyras, tremties metu Vokietijoje pasiekęs teisių magistro laipsnį, nuo Liet. Bendruomenės įsisteigimo jos veiklus narys; paskutiniuosius penkerius metus vadovavo LB Chicagos apygardai, kuri yra pati didžiausia visoje Amerikoje.

Naujasis cv pirmininkas pasidalino mintimis apie LB uždavinius ir numatomus darbus.

—Jūs eilę metų sėkmingai vadovavote Chicagos apygardos valdybai — su kokiomis nuotakomis pradedate naujas pareigas?

—Su dvejom. Džiuginantis reiškinys, kad į centro valdybą įėjo bendruomeniniame ir visuomeniniame darbe patyrę, veiklūs ir darbštūs žmonės, kurie atstovauja visas kartas. Vieni jų visuomeniniame darbe reiškėsi jau Lietuvoje, kiti tremtyje, jauniausieji visuomeninį darbą pradėjo Amerikoje. Klausimas kelią rūpestį tas, ar sugebėsime pirmųjų veiklių centro valdybų pasodintąjį bendruomeninį medį tinkamai auginti ir subrandinti, kad jis duotų geriausius vaisius.

—Kuriuo pagrindu buvo sudaryta LB centro valdyba?

—Prieš kviesdamas į centro valdybą asmenis, centro valdybos veiklą suskirsčiau darbo sritimis. Kiekvienai darbo sričiai pakviestas asmuo, kuris tame darbe yra gražiai pasireiškęs.

—LB organams tenka priimti svarbius uždavinius. Kuriuos iš jų pirmiausia vykdys naujoji centro valdyba?

—Bendruomeninį medį reikia auginti. Stiprinsime bendruomeninę organizaciją, kad per

BENDRUOMENINĮ MEDĮ REIKIA AUGINTI

Pokalbis su JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos

pirmininku Jonu Jasaičiu

ją galėtume ugdyti gyvąją lietuviybę. Bandysime sudaryti sąlygas mūsų kultūriniam vienetams ir atskiriems kultūrininkams pasireikšti. Tauta tol gyva, kol ji kuria. Stipri organizacija ir kūryba yra laidas tautinei gyvybei užtikrinti svetimuose kraštuose.

—Girdime nusiskundimų, jog LB rūpinasi tik plačia visuomene, bet užmiršta kultūrininkus. Ar LB veikla kreipiasi tik į visuomenę, kuri tautinį gyvastingumą demonstruoja?

—Ir vienas ir antras atvejis bendruomenei savas. Tautinė bendruomenė be kūrėjų ir kultūrininkų irsta ir nyksta. Lietuvis rašytojas be lietuvių skaitytojo, muzikas be chorų ir dainų švenčių, dailininkas be parodos lankytojų neturi kur pasireikšti. Visuomenei reikalingi kūrėjai, kūrėjams reikalinga visuomenė. Gaudus bendradarbiavimas augina tautines vertybes.

—Dažnomis progomis girdime, jog lietuvių visuomenėje pastebimas abejingumas lietuviškiesiems reikalams. Ar tokios nuotakos pastebimos ir Lietuvių Bendruomenėje?

—Taip ir ne. Organizuotosios bendruomenės organizacija stiprėja, auga, į ją ateina jauni žmonės, apylinkių skaičius didėja. Kur veikia LB apylinkės, ten lietuviškoji veikla daug gyvesnė. Neorganizuotosios lietuvių visuomenės eilėse pavargimas pastebimai matomas. LB organų uždavinys — neprarasti tų, kurie lietuviškam reikalui dar jautrūs ir šilti.

—Bendruomenės pagrindu yra visuotiniškumas. Kai kas tame įžiūri, kad LB turi rūpintis ir politine sritimi. Ar LB turi polinkį į politinę veiklą ar bent tos veiklos pagyvinimą, nors pasirinkdama tik tarpininko ar stebėtojo vaidmenį?

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba. Sėdi iš kairės: inž. Valdas Adamkavičius — vicepirmininkas ir jaunimo reikalų vedėjas, Jonas Jasaitis — pirmininkas, kun. Stasys Šantaras — kultūros reikalų vedėjas ir Kultūros Fondo pirmininkas. Stovi: Zigmas Dailidka — išdi-

—Tikiu į LB visuotiniškumą. Suprantu, kad ne visi vienodai LB visuotiniškumą supranta. Manau, kad LB organams politinės veiklos sritis nėra svetima. Man pirmininkaujant LB Chicagos apygardos valdybai mes atlikome eilę darbų politinėje srityje. Nepasitenkinimo nebuvo. Todėl Lietuvių Bendruomenei politinė veikla nėra svetima. Tik ji nesiremia politiniu išsidiferencijavimu, pasaulėžiūrų ar programų principu, bet tikslu vieningai kovoti už Lietuvos laisvę, už tautinės kultūros vertybių paskleidimą ir noru padėti kenčiančiai tautai.

—LB tvarkosi pagal krašto sąlygas, kuriame ji veikia. Koks JAV LB santykis su Pasaulio Lietuvių Bendruomene?

—Tautos bendruomeninė idėja įpareigoja kiekvieną tautos narį priklausyti savo tautos organams. Šito moralinio įsipareigojimo nevaržo valstybių įstatymai. Siekdami svetimuose kraštuose esančią tautos dalį išlaikyti gyvą visos tautos dalimi, turime turėti savo tautai vadovaujančius organus, nusilenkti jų autoritetui ir sprendimams ir visi kartu siekti vieno tikslo — tautinio išlikimo ir Lietuvai laisvės.

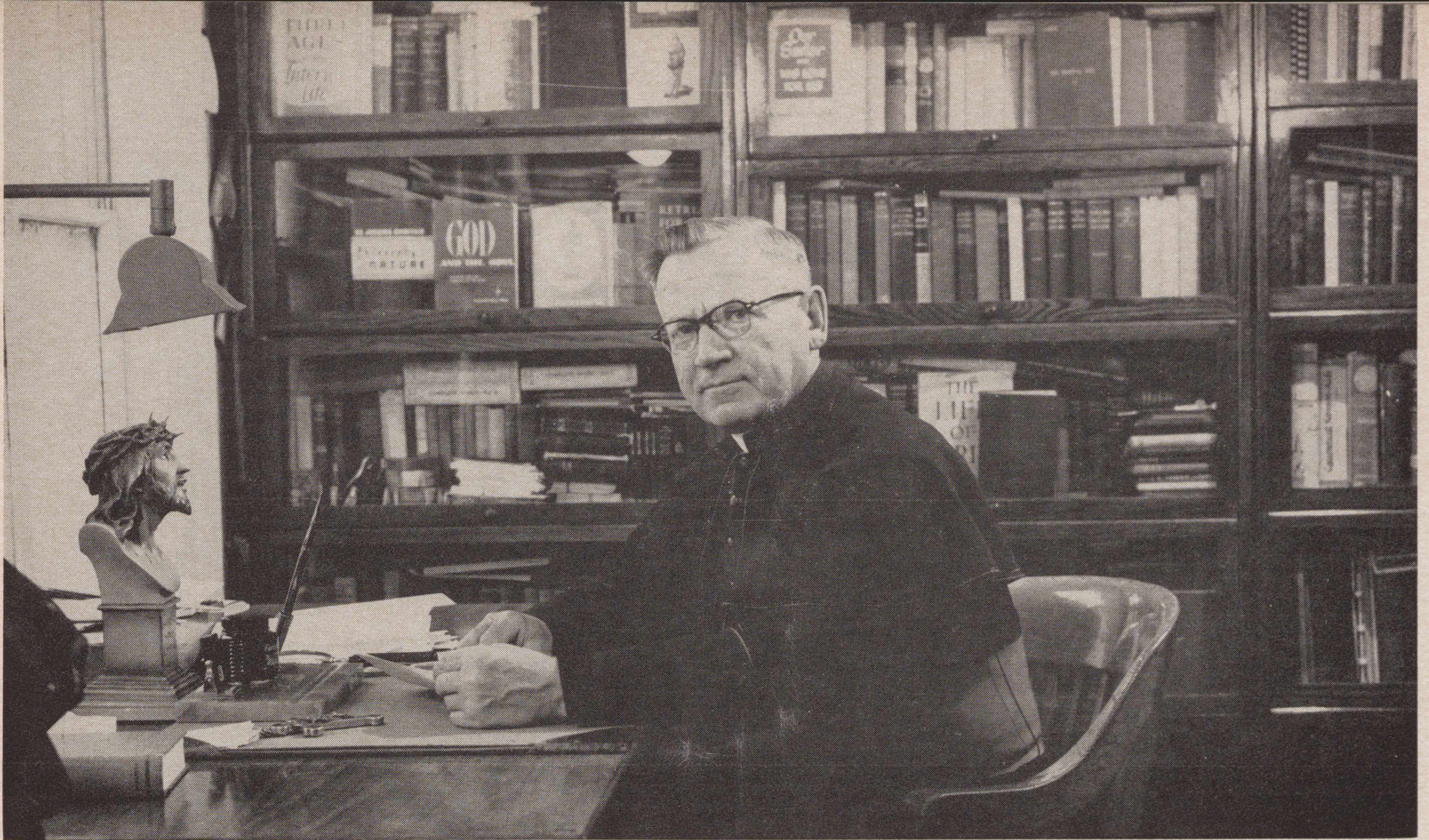
Trokštu, kad bet kuriame krašte esąs lietuvis priklausytų Lietuvių Bendruomenei. Lietuvių Bendruomenė bus gyva, jei joje aktyviai dalyvaus jaunimas, ji bus pasenusi, jei joje reikšis tik vyresnieji, ji bus mirštant, jei jos idėją skleis tik į kapus žengiantieji. Lietuvių Bendruomenė turi gyventi. Jos gyvastingumas mūsų visų rankose, — baigė pokalbį LB centro valdybos pirmininkas Jonas Jasaitis.

St. Daunys

ninkas, adv. Algimantas Kėželis — teisiųjų ir socialinių reikalų vedėjas, Jeronimas Ignatonis — švietimo reikalų vedėjas ir švietimo Tarybos pirmininkas, Kostas Januška — sekretorius.

Central Committee of the Lithuanian Community in the USA.

Prelatas Pr. M. Juras, Lawrence, Mass. pernai metais atšventęs savo 70 metų amžiaus sukaktį. Prel. P. Juras, jei taip galima palyginti, yra šių dienų kun. Milukas. Per eilę metų jis yra ėjęs daugelį atsakingų organizacinių pareigų. Jis yra Amerikos Lietuvių Kultūros Instituto stei-

gėjas, Muziejaus Alka steigėjas ir direktorius, lietuviškų knygų leidėjas ir kultūros mecenatas. Tarp kitų išleido daug religinių knygų, maldaknygių, Aisčio, Baltrušaičio, Kiršos, Vaičiulaičio literatūros veikalų, Maceinos filosofinių darbų ir kt. Pradėjo feisti vaikų laikr. Eglutę.

Msgr. Pr. M. Juras, for long years head of the American Lithuanian Roman Catholic Federation and other organizations, celebrating his 70th birthday, is still active in Lithuanian affairs. Among his varied activities, he has published many books.

PRELATO JURO LOBIAI

Pokalbis su prel. Juru apie jo visuomeninę veiklą, knygų leidybą ir katalikiškas organizacijas

Prelatas P. Juras pernai sulaukė 70 metų amžiaus (gimęs 1891 birželio 16). Sukaktį gražiai paminėjo spauda, o viską vainikavo Chicagoje gruodžio 16 surengtos šaunios pagerbtuvės.

Į Ameriką Juras atvyko 1912 m., čia išėjo į kunigus, plačiai reiškėsi visuomeninėje bei kultūrinėje dirvoje, nuo 1922 m. paskirtas Lawrence liet. parap. vikaru; taigi, ir šie, 1962-ji, metai yra dvigubai sukaktuviniai — 50 nuo atvykimo Amerikon ir 40 nuo darbo Lawrence lietuvių parapijoje, kurios klebonu yra nuo 1929 m.

Būdamas, palyginti, nedidelės ir neturtingos parapijos šeimininkas, kun. Juras sukovė tokius mūsų kultūros turtus, kokiais tik jis vienas tegali didžiutis: be aktyvaus darbo daugelyje organizacijų, be dalyvavimo spaudoje, kun. Juras išleido visą biblioteką religinio, filosofinio, literatūrinio ir kt. turinio knygų, šalia to gausiai mecenuodamas lietuvišką spaudą.

Nenorėdami kartoti, kas buvo rašyta "Aiduose" ir kitur, kreipiamės į savo bendradarbi Thompsonę, kad gyvendamas kaimynystėje, aplankytų jubiliatą ir patiektų jį gyvą LD skaitytojams. K. V. Paulius pareigą atliko ir mums rašo:

Jaučiuosi mieląjį Jubiliatą pažįstas, todėl gerai žinojau, kad man nepasisieks taip, kaip interview rašantieji giriasi: sumaniau, nuėjau, radau šį bei tą beveikiantį, mielai priėmė, tat ir paklausiau... Su prel. Juru taip lengvai neišeis. Kiek jau kartų — ir pasisakęs ir nesisakęs — pas jį esu buvęs, bet nė karto nepasisiekė apsieiti be trukdytojų — interesantų, nuolatinio telefono ir pn. Laisvą rasti ir šį kartą nesitikėjau, tat dėl visa ko paskambinau telefonu. Ir nesi-

gėjau, Muziejaus Alka steigėjas ir direktorius, lietuviškų knygų leidėjas ir kultūros mecenatas. Tarp kitų išleido daug religinių knygų, maldaknygių, Aisčio, Baltrušaičio, Kiršos, Vaičiulaičio literatūros veikalų, Maceinos filosofinių darbų ir kt. Pradėjo feisti vaikų laikr. Eglutę.

—Ruošiamės bazarui, kuris įvyks penktadienį ir šeštadienį. Sekmadienį — parapijos vakarienė. Atvažiuok į ją, bet... — dėstė prelatas savo kasdieninius reikalus. Aiškus tas jo "bet" — vadinasi, nepatogiausia proga šioiam tikslui.

—O gal atvažiuok pirmadienį — "pas jurą prie jūros"?! Mano bakužėje šiandien baigia įvesti naują šildymą. Išbandysime. Netrukdomi galėsime pasikalbėti. Juk jau seniai bebuvai. — Pagal savo būdą ir šį kartą prelatas greit sumetė planą, kurį be diskusijų priėmiau.

Nuvažiavau. Išsikalbėjome nebijodami nė durų skambučio, nė telefono. Tiesa, pakalnėje šniokštė Atlantas, į langus beldėsi rudens vėjas ir sodrus lietus, bet argi tai trukdymas? Tai tik akompanimentas...

—Idomu, kunige prelate, ko siekėte vykdamas į Ameriką, t. y. ar nors kiek pramatėte tai, ką teko čia atlikti?

—Pirmiausia, aš niekada nebuvau palankus tiems, kurie anuomet važiuodavo Amerikon. Važiavo ir viena mano giminaitė, kurią aš visokiais būdais stengiausi atkalbėti. Kai ji savo nusistatymo nepakeitė, griežtai pareikalavau, kad nebelaikytų manęs savo gimine. Ir ne tik aš vienas buvau taip nusistatęs. Mat, grįžusieji "amerikonai" dažniausiai būdavo praradę tikėjimą, dorą, kalbėdavo kažkokiu svetimu žargonu ir šaipydavosi iš viso, kas lietuviška, mums brangu. Iš kitos pusės, važiuodavo Amerikon jauni, gabūs žmonės, kurių labai trūko prasidėjusiam lietuviškam atgimimui.

Vykti Amerikon mane privertė keistai susidėjusios aplinkybės. Mano didžiausias noras buvo tapti kunigu. Baigiau keturias klases, privačiai pasiruošiau iš lotynų kalbos, išlaikiau reikiamus egzaminus, bet, kol gavau dokumentus, mokslo metai prasidėjo, būtų reikėję laukti sekančių. Laukti nebegalėjau, nes reikėjo stoti kariuomenėn. Visai bandžiau išsisukti, bet vel-

tui. Teko pasirinkti mažesnę blogybę — Ameriką, ypač, kai buvau girdėjęs, kad keletas lietuvių ten jau mokosi kunigų seminarijose.

Manau, nereikia nė minėti, kaip man pačiam buvo sunku pasiryžti, o labiausiai — namiškius įtikinti, jų sutikimą gauti. Bėgau Amerikon tik kunigu tapti, o po to buvau pasiryžęs grįžti Lietuvon, tat neturėjau ne tik kokių nors planų, bet nebuvo nė noro dirbti Amerikoje.

—Šiauliuose buvote įsitraukęs į visuomeninį darbą — organizacijas, vaidinimus... Ar Amerikoje turėjote tokių progų?

—O taip! Kaip jau žinote, išėjęs iš sanatorijos ir nebegalėdamas grįžti šv. Karolio kolegijon, porą metų dirbau ALRK susivienijimo raštinėje ir gyvenau Baltimorėje, Md. Ten buvo ir Balys Mingėla, su kuriuo draugavomės šiauliuose ir kartu atvykome Amerikon. Su juo ir pradėjau rengti vaidinimus. Jis režisuodavo, o aš gaudavau atlikti svarbesnes roles. Pasisekimas buvo didelis: sutraukdavome minias žiūrovų, o ir artistų turėjome pasirinktinai. Kasmet pastatydavome po 3 — 4 nemažus vaidinimus. (Kaip antai — Genovaitė, Betliejaus stainelė, Piloto duktė ir kt.). Surengdavome ir prakalbų su paskaitomis, deklamacijomis. Man tekdavo deklamuoti. Niekada nepamiršiu, kai deklamavau Ateitininkų himną... Gilaus įspūdžio padarė jis ne tik publikai, bet ir man pačiam, nes iš daugelio deklamuotų eilėraščių tik jis vienas taip gyvai išliko atmintyje.

—Ar visa tai darėte tik dėl to, kad buvote šiauliuose įpratę, ar buvo ir kitų paskatinių?

—Taip, šiauliuose gautas patyrimas buvo gana reikšmingas — ką ten išmokome kitų vadovaujami, čia patys ėmėmės įgyvendinti, patys vadovavome, organizavome. Aišku, skatino ir jaunystės energija, bet svarbiausia — jautėme reikalą, pareigą. Mat, anuomet į Baltimorę atvažiuodavo toks Mockus. Nebepamenu vardo, o gal ir nežinojau, nes tada jį vadindavome "Mockum — velnių kupčium". Mano įsitikinimu, jis buvo šlykštesnis už šliupą burnotojas, kuris ir girdavosi atvažiuojas "pardavinėti žemėlapių, kaip lengviau į peklą nueiti". Buvo tikrai skaudu stebėti, kaip jis klaidindavo tuos bemokslus žmogelius, tat ir stengėmės visaip trukdyti tam "velnių kupčiui". Rūpinomės žmo-

nems duoti kultūringesnių progų susirinkti, pamatyti dorinantį vaidinimą, išgirsti katalikišką kalbą, uždegančią deklamaciją.

—O kaip su spauda? Ar jos nepasitelkdavote šiai kovai?

—Kaip tik Baltimorėje ir prasidėjo mano pažintis su spauda. Neilga ji tebuvo, bet suspėjo man parodyti visa, kas spauda besirūpinančiam reikalinga žinoti ir niekada nepamiršti. Paminėsiu tik kelis epizodus.

Apie Baltimorės lietuvių gyvenimą galėdavome pasiskaityti Bostone leidžiamoje "Ateityje". Tai buvo liberalinės krypties savaitraštis, kuriame ir Baltimorės žinios būdavo rodomos per kairiųjų akinius. Sutarėme su Mingėla, kad reiktų ir katalikiškame "Drauge" Baltimorės kronikos, ypač, kad redaktoriai J. Kaupas ir Karosas jau seniai prašinėjo šį tą iš Baltimorės parašyti. Tam pritarė ir šv. Jono parapijos klebonas kun. Lietuvninkas. Ėmėmės rašymo, nors daugiausia korespondencijų parašydavo Mingėla, man gi tekdavo susirašinėjimas bei kiti darbai. Už tą kroniką gaudavome veltui po 50 egz. kas savaitę. Gautuosius laikraščius sekmadieniais nešiodavome po namus ir dalindavome lietuviams. Prenumeratų nedaug tesurinkome, bet "Draugą" gerokai išpopuliarinome. Čia teko patirti ne tik tuos sunkumus, kurie neišvengiami spaudos platintojams, bet ir stebėti skurdą, esantį namuose, kuriuose vietoje laikraščio ar knygos "skaitymos" čerkutės...

Išmokau tada ir visai nekaltai nukentėti. Bostono "Ateityje" pasitaikydavo nepalankių katalikams ar parapijai žinučių, po kuriomis pasirašydavo "P. J-ras". Kun. Lietuvninkas įtarė, kad tai mano darbas, todėl pradėjo į mane šnairuoti, o kelis kartus ir visai atvirai išbarė. Deja, taip ir nepasisekė jo įtikinti, kad tas žinutes rašo ne P. Juras, bet Petras Jaras. Su Jaru aš draugavau, buvo "nebažnytinis", dažnai bedieviu vadinamas, bet šiaip gana malonus žmogus ir nenuobodus draugas. Daug su juo išsikalbėdavome, nuoširdžiai pasiginčydavome, bet jis neretai mane ir nustebindavo. Kartais jis nutildavo, ilgai kažką svajodavo, o po to galliu tonu pasakydavo: — Laimingas, Pranai, kad tu gali tikėti! Aš dažnai noriu, bet negaliu...

Baltimorėje patyriau, kaip knyga ar laikraštis "gimsta". Šalia šv. Jono bažnyčios Antanas Ramoška turėjo devocionalijų krautuvėlę. Jis įsigijo ir seną spaustuvėlę, o man pasiūlė surinkti ir atspausdinti "Anykščių šilelį". Daug ten vargo padėjau kaip naujokas, bet dar daugiau privargino tos senos mašinos, kurios daugiau gedo nei dirbo. Knygutę vis dėlto išleidome — A. Ramoška mokėjo už popierių bei dažus, o aš pridėjau darbą. Tą "šilelį" ir laikau pirmuoju savo leidiniu, kurs man gal ir ne mažiau kaštavo, kaip vėliau išleistieji veikalai.

—Esate lietuviškos knygos leidėjas ir mecenatas, reiškia, įdedate knygon kapitalą, kuris nebegrižta. O teko girdėti kaltinimų, kad finansuojate tą, o ne kitą knygą. Kas gi Jus taip stipriai paveikė, kad šią naštą pasiėmėte ir jos nemetate?

—Šį pasiryžimą parsivežiau iš Lietuvos. Lankydamasis šiauliuose daug kur rasdavau vietinį laikraštį. Menkas jo turinys, pasenusios žinios, bet labiausiai man į akis krito fotografijos moterų, kurios ieškojo vyrų, pasakojosi apie savo turtą, mokslą, būdą, dėsėtę pageidavimus, koks turėtų būti jos "gyvenimo draugas". Mane toks moterystės suprofanavimas skaudžiai užgavo. Tat ir pradėjau galvoti, kad reiktų daugiau gerų, katalikiškų laikraščių. Pasiryžau padėti Lietuvos katalikams, nors aiškiai dar nemačiau, kaip ta mano pagelba turės būti vykdoma. Grįžęs Amerikon depresiją radau jau tiek įsisiūbavusią, kad likvidavosi spaustuvės, kino teatrai, garažai ir tt. Rodos, man to tik ir reikėjo! Perskaitęs laikraštį, kad Bostone likviduojasi didelė spaustuvė, nuvykau į varžytines. Nedaug pirkėjų tebuvo, tat labai pigiai nupirkau du linotipus ir du Meem Nr. 2 presus. Juos pasiunčiau į Klaipėdą ir tik tada parašiau Pranciškonams į Kretinę. Jie mielai šią staigmeną priėmė, įsirengė spaustuvę, kurioje spausdino Pranciškonų Pasaulį, Sursum Corda, kalendarius ir kt. Panašiu būdu įsigijau ir Pranciškonams pasiunčiau kino aparatus, elektrinius motorus, didelę mineralų kolekciją.

Vis labiau įsiliepsnoję II Pasauliniam karui buvo aišku, kad nebegausime Lietuvoje spausdinamų knygų bei laikraščių. Greičiausiai pasigedome maldaknygių. Šv. Rašto Naująjį Testamentą bei šventųjų gyvenimus perspausdinau ofsetu. Bet maldaknygę teko pačiam parengti, nes pritaikytos Amerikos lietuviams maldaknygės neturėjome. Paruošiau dvi: Ramybės šaltinį ir Didįjį šaltinį. Jų išėjo kelios laidos.

Nors tebuvo pasiryžęs leisti teologinius-filosofinius veikalus, bet neišlaikiau šio pasiryžimo ir "nukrypau" į poeziją, dainas, muziką... net į kulinariją. Bet kad reikėjo. Ir nesigailiu. Priešingai — džiaugiuosi, nes nesijaučiu ką netinmo išleidęs.

Dėl priekaištų: Kartais lyg ir susidaro įspūdis, kad pradėjęs daryti išlaidas ne sau, o visuomenės reikalams, kitų akyse prarandi nuosavybės teises, jie norėtų padiktuoti ir kam pinigų išleisti. Bet ar jie patys sutiktų, jei kas jiems bandytų nurodyti, kaip, kam ir už ką jie turi savo pinigus išleisti?

—Bet gal galėtumėt pasakyti, kodėl leidote tas, o ne kitas knygas? Koks buvo kriterijus?

—Apskritai kalbant, vienas išleidau dėlto, kad buvo reikalingos, patys žmonės jų prašė; kitas — nes man pačiam jos buvo patrauklios, mėgiamos; trečias išleisti prašė autoriai ar kas nors kitas už juos.

Į pirmas reikia įskirti maldaknyges, švento Rašto Naująjį Testamentą, Kristaus sekimą, Pranašystes apie pasaulio pabaigą. Vai, lėkite dainos, Taupiąją virėją ir pan.

Norėčiau keletą žodžių pasakyti dėl tų pranašysčių, nes kaip tik dėl jų ne vienam bus kilus abejonė, ar jos reikalingos. Kad jų žmonės laukė manau, bus aišku iš to, kad labai greit teko leisti II-ją laidą, ir beveik visi 6.000 egz. buvo išpirkti. Kodėl toks pasisekimas? Irgi nesunku atspėti. Visuotinės katarofos paprastai iškelia klausimą: Ar tik jau neatėjo pasaulio pabaiga? Šis klausimas pasidaro toks intriguojantis, kad ne tik prisimenamos visokios "pranašystės", bet pradedama savotiškai aiškinti šv. Rašto pranašystes. Tas pats atsitiko ir II-jo pas. karo metu. Besiklausant įvairiausių, viena kitai priešingų šv. Rašto interpretacijų, katalikams parūpo sužinoti, kas ir kaip ten pranašaujama, kaip Katalikų Bažnyčia visa tai aiškina. Taip ir teko man pačiam surankioti, ką katalikai autoriai tuo reikalu rašo ir sukompiliuoti į vieną knygutę.

Visą laiką mane žavi Stasio Šalkauskio raštai. Vėliau susižavėjau jo mokinio A. Maceinos originalumu, poezija... Dėlto mielai sutikau išleisti Šalkauskio "Ateitininkų ideologiją". Tik iš raštų tepažindamas Maceiną, pasišoviau išleisti jo "Didįjį Inkvizitorį" (II laidą), po to — "Jobo dramą" Savo sukakties proga įprašiau jį parašyti mano patrono — šv. Pranciškaus gyvenimą, teologiškai filosofinę studiją "Saulės giesmę". Labai norėjau, kad Maceina atskiru veikalu panagrinėtų "Aštuonis palaiminimus", bet popiežiaus paskelbtieji Marijos Metai padiktavo kitą temą — Marijos gyvenimą, kurią autorius pavadino "Didžiąja Padėjėja". Sava iniciatyva leidau ir S. Sužiedėlio parašytą "Šv. Pranciškaus Parapiją", savo parapijos aukštiniam jubiliejui atžymėti; komp. J. Kačinsko "Missa in honorem Immaculati Cordis" išleidau minint 700 m. sukaktį nuo Mindaugo krikšto.

—Kunige prelate, juk Jūs visą laiką artimai susirišęs su įvairiomis lietuviškomis organizacijomis, buvote ir tebesate centrinėse jų valdybose, — ką galėtumėt dėl jų pasakyti?

—Nuo pat pirmųjų kunigystės dienų įsijungiau į L. Katalikų Darbininkų Sąjungą (LDS). Man atrodė, kad ji turi būti pati pirmoji lietuvių draugija, nes visi mūsų tautiečiai buvo tada darbininkai, dažniausiai net tikri juodadarbiai, ant savo pečių patiria visas socialines neteisybes bei išstatyti "pirmuoju taikiniu" įvairioms socialistų įtakoms. Tuo metu pasauliečių katalikų inteligentų beveik neturėjome, todėl, mano įsitikinimu, kunigai ir turėjo kuo aktyviausiai įsijungti į LDS.

Negalėdamas kitaip platesnių darbininkijos masių pasiekti, ėmiau į kiekvieną "Darbininko" nr. rašinėti straipsnelius (religiniam skyriuje), pasirašydamas Pajūriu. Teko tą laikraštį ir finansiskai paremti, ypač į pabaigą, t.y. prieš per-

imant leidimą Tėvams Pranciškonams. Dėl tų pačių priežasčių stengdavau ne tik uoliai dalyvauti savo parapijos LDS kuopos veikime, bet ir dalyvauti apskričių bei visuotiniuose suvažiavimuose, dirbti valdybose.

Antrąją — svarbumo atžvilgiu — laikiau pašalpinę organizaciją — L. R. K. Susivienijimą Amerikoje. Trečioj vietoj — lietuviško jaunimo centralizavimą į Lietuvos Vyčių organizaciją. Vyčių susibūrimą ypač vertinu tautiniu atžvilgiu, nes ten bendraudamas lietuvių kilmės jaunimas, nors ir pamiršęs tėvų kalbą, nepraranda lietuviškos galvosenos, sukuria šeimas, kurios nė nuo lietuvių parapijų, nė nuo bendrųjų reikalų nenutolsta. Kat. Moterų Sąjunga eitų ketvirtoje vietoje, kaip pašalpinė. Joje visą laiką norėjau matyti ką nors panašaus į Lietuvoje veikusią Moterų Sąjungą, nes tik tuo keliu eidama ji užsitikrintų ateitį. Bendrai — šias organizacijas vertinu daugiausia tautiniu atžvilgiu. Mano supratimu, visas religinis gyvenimas turi vykti parapijoje, tat ir parapinėse organizacijose.

—Prelate, nepamiršote dar vienos, būtent, L. R. K. Federacijos Amerikoje. Rodos, ir joje Jūsų nemažai dirbta?

—Federacijos pateisinimą mačiau tik K. V. C. (Katalikų Veikimo Centro) pavyzdyje. Ji turėtų apjungti visas liet. kat. organizacijas, derinti jų veiklą, duoti vekimui bendras gaires. Pagaliau — turėti vieną, katalikišką sąmonę formuojantį organą-laikraštį. Ne kartą kalbėjau tuo klausimu su Federacijos vadovaujančiais asmenimis ir, man atrodė, jų galvojimas buvo panašus, bent pagrindiniuose klausimuose. Iš gautųjų nuomonių bei patarimų bandžiau kurti konkretų planą. 1946 m. pradžioje, progai pasitaikius, tuo reikalu išsikalbėjau su Bostono arkivyskupu, dabar kardinolu, R. Cushing. Buvau nustebintas jo susidomėjimu, praktiškais patarimais ir pritarimu. Pažadėjo net piniginę paramą įrengti spaustuvei, kurioje rotacine mašina galėtume leisti spalvotą laikraštį su priedais didesnės liet. kolonijoms, vaikams, angliškai skaitančiam jaunimui etc. "Darbininko" name būtų tilpusios visos to amerikoniškojo lietuvių KVC įstaigos, redakcijos ir tt. Arkivyskupas ne tik tą reikalą palaimino, bet pažadėjo globoti ir remti. Į Federacijos seimą skriste skridau, nes ko gi geresnio begalėjau iš kur nors laukti? Neiškenčiau iš anksto nepasidalinęs savo džiaugsmu su vienu kitu seimo dalyviu. Reakcija buvo įvairi, o iki mano viešo pranešimo susidarė visai abejinga nuotaika. Seimo pritarimo negavau. Ir arkivyskupas buvo gerokai nustebintas, bet kiek patylėjęs pasakė: Gal ir gerai, Pranai. Turėsi mažiau galvosukių. — Tai turbūt buvo skaudžiausias mano gyvenime nepasisėkimas, bet buvau išmokęs nemažai menkesnių pakelti, tai ir šis nepritrenkė. Jaučiausi padaręs visa, ką galėjau ir supratau.

—Bet, kunige prelate, be tų "galvos skaudėjimų" neapsieinate. Įdomu, kas dabar jus kamuoja?

—Sakoma, kad po 70 metų žmogus nebe savo, bet skolintu laiku gyvena. Jei Gyvybės Viešpats jį man skolina, tai turi ir savo planų, kurie, mano supratimu, nurodo nebesitikėtomis aplinkybėmis, staiga susiklosčiusiomis palankiomis sąlygomis. Štai, prieš keletą metų visai netikėtai pasitaikė proga įsigyti viso amžiaus svajonę — parapinę mokyklą. Ji ir yra mano mylimiausias kūdikis.

Prie mokyklos įsigijau seselėms mokytojoms vienuolyną, viską atremontavau, sutvarkiau, net trūkstantį klasę įrengiau, o dabar pasitaikė proga nupirkti gretimą namą. Planuoju jį nugriauti, padidinti mokyklos kiemą ir pastatyti salę sportui, įvairioms pramogoms, pobūviams. Negaliu praleisti ir kitos nebegrižtančios progos — padidinti prie bažnyčios automobiliams statyti aikštę. Dabar miestas vykdo perplanavimus, nugriauna istisus blokus senų namų ir prieinamomis sąlygomis man perleido žemę greta buvusios aikštės, prie bažnyčios galo. Padidintoje aikštėje galės sustatyti 150-170 automobilių, o tai ilgiems laikams užtikrins bažnyčios-parapijos išsilaikymą. Tikiu, kad ir parapinė mokykla šiam tikslui daug patarnaus. Jei Dievas leis tai atlikti, galėsiu ramiai užgiedoti: —Dabar atleidi savo tarną, Viešpatie, ramybėj...

Volia Ukraini!

Ukrainai minint 44-ąsias nepriklausomybės paskelbimo metines

Šių metų sausio 22 d. ukrainiečiai, gyveną laisvajame pasaulyje, to paties likimo padiktuotą naštą nešdami kaip ir lietuviai, švenčia savo tėvynės Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo 44-tąsias metines.

Laisvės kovas dėl išsilaisvinimo iš caro vergijos ukrainiečiai pradėjo 1917 metais — kartu su bolševikinės revoliucijos pradžia — išsirkdami Centrinę Radą (Parlamentą atitinkmenį) ir jos pirmininku — pirmuoju tautinės Ukrainos prezidentu prof. M. Hruševskį, kuris tuo metu dar tebebuvo ištremtas į Rusijos gilumą. Oficialiai laisvos Ukrainos nepriklausomybė buvo paskelbta 1918 m. sausio 22, antrojo prezidento ir kariuomenės vado pareigose būnant Simonui Petliūrai.

Pirmieji ukrainiečių laisvės metai praėjo kovose su bolševikais, besistengiančiais užgniaužti Ukrainos nepriklausomybę. 1920 m. lapkričio 20, daug stipresnių jėgų spaudžiama, Ukrainos nepriklausomybė buvo sužlugdyta, o jos kovo-

tojai — žuvo arba pasitraukė užsienin — į egzilinį gyvenimą. Su jais kartu pasitraukė ir antrasis Ukrainos prezidentas ir laisvės kovų vadas, ukrainiečių narsumo simbolis, Simonas Petliūra. Bet ilgos ir kruvinos bolševikų rankos jį pasiekė ir Paryžiuje: 1925 metais raudonieji agentai klasingai jį nužudė, o Ukrainą vietoj caro prispaudė raudonasis komisaras.

Bet ukrainiečių laisvės siekimas gyvas iki šių dienų. Ukrainiečių nepalaužė nė naujo laisvės kovotojo Banderos nužudymas, kurio žudiką Kremlius apdovanojo medaliu. Tai tik dar labiau sujungė likusius kovotojus, o pasauliui atvėrė, kokiomis priemonėmis komunizmas siekia savo pergalės.

Šiek tiek faktų apie Ukrainą

Ukraina — tai didžiausias nerušiškas kraštas, dabar bolševikų dominuojamas. Geografiškai ji reprezentuoja daugiau kaip 250,000 kv. mylių plotą. Ukrainos sienos siekiasi su Rumunija, Vengrija, Čekoslovakija ir Lenkija.

Ukrainos etnografiniuose žemės plotuose, pagal 1940 m. surašymo duomenis, gyvena 40,000,000 gyventojų, iš kurių 80% ukrainiečiai. Be to, daugiau kaip 5 milijonai ukrainiečių gyvena Sovietų Sąjungos kitose vietose ir apie 9 mil. tuomet (1940) buvo sovietinėse vergų stovyklose.

Kraštas — didžiai turtingas. Žemės gelmėse randama geležies rūdos, magnezijaus, plieno, geležies anglies ir kt. vertingų metalų bei mineralų. Turtais pertekęs ir žemės paviršius — Ukraina be galo derlingos žemės kraštas — neišsemiamas kviečių aruodas.

Simon Petliūra, antrasis laisvos Ukrainos prezidentas ir karinių pajėgų vadas. Komunistams užėmus kraštą, gyveno egzilyje, 1925 metais bolševikų agentai jį nužudė Paryžiuje.

Simon Petliura, second president of Independent Ukraine, who in 1925 was killed by Soviet agents in Paris.

Anksčiau komunistų agentai, be Petliūros, yra nužudę U. veikėjus Konovalecą, Šuchevičių, rašytoją Rebet ir kt.

Pernai metų gale paaiškėjo, kad 1959 m. spalio mėn. nužudytojo ukrainiečių veikėjo Stepono Banderos nužudymo iniciatoriai ir vykdytojai yra komunistai. Banderos nužudymo sumanytojas buvo A. Šeļpinas, Sovietų S-gos saugumo viršininkas prie ministrų tarybos, kuriai vadovavo Chruščiovas. Nužudė Bogdan Stašinskį, kurį už tą "žygdarbį" Sovietų S-ga apdovanojo Raudonosios vėliavos ordinu. Patekęs į nemalonę, žudikas atbėgo į Vakarus tikėdamasis, kad čia jis susilauks švelnesnės bausmės.

Taras Ševčenko (1814-1861), ukrainiečių tautinis poetas ir dailininkas. 1847-57 metais Sibiro tremtinys. Rašė liaudžiai artimas eiles, minėdamas vargą ir vergiją, kurstydamas išsivaduoti. Jo mirties 100 metų sukaktį pernai minėjo ir lietuvių spauda anapus geležinės uždangos, bet minėjimas buvo labai skurdus, dirbtinai stengiantis jį paversti vien komunistinės revoliucijos dainium.

Taras Ševtchenko (1814—1861), national poet and artist of Ukraine.

Ukrainos sienos su Rusija ir kitomis kaimyninėmis valstybėmis. The map of Ukraine, showing Russia and other of its neighbours.

Ukrainiečių Tautinę Tarybą, šiuo metu veikiančią Vak. Vokietijoje, sudaro: tautinės respublikos prezi-

dentas dr. Vitrickij, prezidento pav. J. Bagrianij. Vykdomojo organo sudėtis tokia: pirm. M. Livickij, pavaduotojai: D. Andrijevskij ir F. Pihida.

T. Ševčenka — laisvės kovų dainius

Kaip mums, lietuviams, Maironis, taip ukrainiečiams — Taras Ševčenka (1814-1861), laikomas jų kovotoju už laisvą Ukrainą. Pernai praėjusi Ševčenkos 100 metų sukaktis nuo jo mirties plačiai minėta anapus ir šiapus geležinės uždangos.

Taras Ševčenka buvo ne vien poetas, bet ir dailininkas, baigęs Petrapilio dailės akademiją. Tačiau jo širdis nujautė, kad tapyba nėra tokia efektyvi priemonė įžiebt tautiečių širdyse laisvės kovų ugnį, kaip literatūrinis žodis. Todėl jis visa širdimi pakrypo į poetinę kūrybą. Rašė kovingas eiles ir poetas. Prieš carą ir prieš vergiją. Užtai caras ištremė jį Sibiran ir uždraudė piešti ir rašyti.

1857 metais Ševčenka rašė:

Visi carai — piktadariai...
Jie liaudį visados kankino!
Lai guodžias skambesiu grandis
Aš lėksiu mintimis tenai, /nių,—
Apžvelgsiu kalnus už Baikalo,
Bedugnį urvą ir lūšnelę
Ir ten aš pamatysiu jus,
Kurie taip narsiai laisvę gynėt;
Jus iš tamsos ir iš landynių..
Pirmyn išvesiu prieš carus
Ilgoj rikiuotėj, surakintus,
Paniurusius ir iškankintus...

Ar netinka tai visiems, kurie sėdi Kremliuje iki šių dienų?

20 metų praleidęs tremtyje, grįžo suvargęs ir išsekęs. Mirė turėdamas 46 metus, pačiame žmogaus amžiaus pajėgume.

"Kada mes sulauksim Vašingtono savo..." dainavo Ševčenka, pasiilgęs "teisybės ir teisės", o po carų kraštą pavergė dar didesni tironai ir satrapai.

Miršta carai ir tironai, o nauji atėję ištrina jų vardus ir išmeta

karstus į šiukšlyną... Miršta dainiai, bet gyvos lieka jų idėjos ir nemiršta tautoje laisvės troškimas.

Ukrainiečių nepriklausomybės šventės proga, mes, lietuviai, norėtume šaukti ir linkėti: Volia Ukraini! Laisvės Ukrainai!

Pranys Alšėnas

KVIEČIAME PRADĖTI
TAUPYTI PAS MUS!

5¹/₄% MOKAME UŽ
BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per
federalinės valdžios agentūrą.

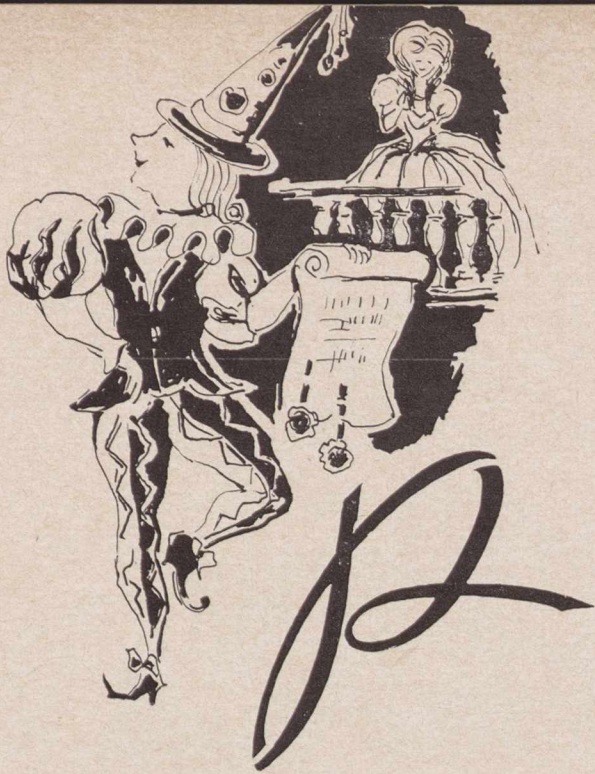
KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS
VIS NAUJOS DOVANOS
TAUPYTOJAMS.

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius
Tel. Bishop 2-1397

asakų metais, pasakų krašte — karaliauja Kleopas Aštuntasis. Valstybę slegia didelė nelaimė: jaunutė karalaitė niekad nesijuokia, nedainuoja, nesišypso... Liūdesys užgula visą šalį.

Vieną naktį nuošalio rūmų salėn susirenka keturi, krašto likimu susirūpinę, dvariščiai: pilies daktaras, kanclerio našlė Teodora, karalijos laivyno admirolas ir šimtametis senelis Fortunatas — valstybės astrologas. Paaiškėja, kad Fortunatas, karalaitėi vos gimus, nustatė jos horoskopą ir išpranašavo liūdną mergaitės ateitį. Tačiau tarp žvaigždžių buvęs įrašytas vilties ženklas — valstybę išgelbėsianti... žąsis.

Pasigavę šią kvailai skambančią pranašystę, visi ima juoktis ir linksmintis, užmiršę, jog karalią gaubia liūdesys ir gedulas. Neleistiną linksmybę keturiems bičiuliams kitą rytą tenka apmokėti — už bausmę jie turi stoti prieš sostą ir savo "juokus" žodis žodinė pakartoti karaliui. Jiems tatau sunkiai vyksta: karalaitė be ūpo, karalių kamuoja sloga, pilin prigūžę daugybę pretendentių į karalaitės ranką. Mat, karalius paskelbė visam kraštui, kad tas, kuris prajuokins liūdinčią jo dukrą, taps jo žentu ir įpėdiniu. Jau artėja pietų metas, kai dvaro juokdarys Pikiš praneša, jog tarp naujai atvykusių jaunių esąs ir Kajetonas Gervėniškis — karaliaus draugo Barzdilos sūnus.

Inicialo "P" raidė Kazio Veselkos

KARALIUS

Ką darysim, mano ponai?
Pasikviesim Kajetoną,
Ar keliausime pietų?
Kaip sakai, dukrele, tu?
Kaip tu tarsi, taip ir bus.

KARALAITĖ

Jeigu pietūs be sriubų...

KARALIUS

Jų virėjai negamina
Nuo Kalėdų, mielas vaike...

KARALAITĖ

Sriubos ūpą man gadina!

DAKTARAS

Būtinai jas valgyt reikia!

KARALIUS

Taip įsakė man dukrytė —
Ką gi, daktare, daryti?

KARALAITĖ

Jei tu daktaro klausai,
Neisiu valgyti visai.

KARALIUS

Bet, dukrele, ant stalų
Tiek puikių patiekalų!
Šiandien pietūs — tai puota,
Tavo garbei iškelta!
Tu, širdelė, tik klausykis:
Paskaityk mums, mielas Piki!

PIKIS

(skaityo valgių sąrašą)

"Krištolinė rūmų salė,
Pietūs dvyliktai birželio:
Vyne šaldyti vėžiukai,
Svieste čirškinti gaidžiukai;
Su drebučiais unguriai,
Su spirgučiais ešeriai;
Slyvom iškimštas fazanas...

DAKTARAS

Man net gomurį kutena...

PIKIS

Riešutai ir marciponai,
Vynas — baltas ir raudonas.
Ir ant jiešmo pamauta
Briedžio kulšis iškepta.
Jaunos girių umėdaitės...

KARALAITĖ

Jas turėjom prieš savaitę!

KARALIUS

Dukružėlė, čia ne galas:
Dar nepeik karaliaus stalo!

PIKIS

Šerno kumpis išrūkytas
Devyniom kvapniom žolėm...

ADMIROLAS

Ko jau ko, bet kumpio šito —
Ketinu aš...

FORTUNATAS

Patylėk!

PIKIS

Auksažvynė lydeka,
Raudonplunksnė kurapka;
Keptos žąsys su migdolais...

TEODORA

Jas užuodžiu net iš tolo!

PIKIS

Ir veršiuko..."

FORTUNATAS

Pakartok!

Piki! Tučtuojau sustok!

PIKIS

Pakartot? Ar iš pradžių?
"Pietūs — dvyliktai birželio..."

FORTUNATAS

Gal neišskaitei raidžių?
Ar gal aš — neprigirdžiu?..
Maloningasai karaliau,
Su migdolais — kas ten buvo?

PIKIS

Buvo... buvo.. keptos žąsys!

FORTUNATAS

Mes pražuvom! Mes pražuvom!

KARALIUS

Nusakysi gal aiškiau?

FORTUNATAS

Aš net žado netekau!
Palikau tiesiog be dvasios!
Juk prisimeni, šviesybe, —
Visai uždraudei valstybei...

KARALIUS

Taip!.. Liepiu žąsies neliest — — —

FORTUNATAS

Gi virėjams šios pilies
Įsakei, karaliau, tu
Dar papildomu raštu —
Antspauduotu ir slaptu:
"Mes, Kleopas Aštuntasis,
Nuo šandien globosim žąsį.
Tenebus ji patiekta
Nei troškinta, nei virta,

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ

AUKSO ŽĄSIS

Ištrauka iš premijuoto vaidinimo

Nei rūkyta, nei kepta —
Ant karališkojo stalo..."

KARALIUS

Įsakiau, kaip tu prašei.

FORTUNATAS

O šiandien? Šviesus karaliau,
Pranašystę pamiršai!
Juk per žąsį, tik per ją —
Prisikels karalija!

KARALIUS

Naują priėmiau virėją:
Bus jis neapsižiūrėjęs...

TEODORA

Ar tikrai žąsis ten, Piki?
Pažiūrėk dar vieną sykį:
Arba tą nelemtą žodį
Fortunatui gal parodyk...

FORTUNATAS (skaityo)

'Ž' ir 'A' ir 'S' ir 'Y'...

ADMIROLAS

Jau matau — tikrai žąsis!

FORTUNATAS

Ne žąsis, brolau, bet žąsys!
Štai, drauguži, — 'Y' ilgoji!..

ADMIROLAS

Iš tikrųjų...

VISI (skaityo)

Keptos ŽĄSYS!!

FORTUNATAS

Tas virėjas nelabasis!
Kiek gi jų jis nuterėjo?

PIKIS

Rodos, trisdešimt ir tris.

FORTUNATAS

Še, kad nori — ir turi!
Tai žąsų didžiausias pulkas!

KARALIUS

Tas virėjas — tikras mulkis.

FORTUNATAS

Čia, kur toji 'Y' ilgoji,
Buvo gal žąsis tikroji?..
Ir galbūt kaip tik per ją
Keltysi karalija!

ADMIROLAS

Et, gal buvo, gal ir ne...

FORTUNATAS

Taigi, pone — nežinia!

DAKTARAS

Na, jei žąsys tos ant stalo,
Aš manau, šviesus karaliau...

FORTUNATAS

Ne, ir ne! Tu, smagury!
Sąžinės ar neturi?
Už keptos žąsies kasnelį
Jis valstybę net parduos!

ADMIROLAS

Tai kažin, ar visą šalį
Ims žąsis, ir išvaduos...

DAKTARAS

Taip seniai žąsies nevalgiau...

FORTUNATAS

Na! Ir numirei be jos?

DAKTARAS

Vis, po stalą pasižvalges,

Pasigesdavau žąsienos...

Ir maniau, kad bent šiandieną —

Gal kulšėlę... gal sparniuką...

ADMIROLAS

Šimtas pypkių su cibukais!

Eikim valgyt tų žąsų!

KARALIUS

Kad žinai, brolau, baisu...

KARALAITĖ

Tėti! Noriu aš žąsytės!

Jos užsigėdžiau staiga.

KARALIUS

Fortunatai, ką daryti?..

Aš ligonis... su sloga...

Gal, dukrele, pabandytum...

KARALAITĖ

Tik žąsies!.. Ir nieko kito!

KARALIUS

Atsakyk jai negaliu:

Dukrai nieko negailiu!

FORTUNATAS

Karalaite.. žąsys tos...

KARALAITĖ

Noriu aš žąsies keptos!

FORTUNATAS

Gausi, gausi, Didenybė —

Jei turėsi tik kantrybės...

Juk žinai — mes turim svečių:

Dailų, gražų jaunikaitį...

PIKIS

Na, jau grožis to bezmėno!

KARALAITĖ

Noriu, noriu aš žąsienos!

FORTUNATAS

Argi jo net nepamačius,

Bėgsi valgyt, karalaite?

Nepritinka kilniai poniai

Pasirodyt alkanai...

[Greit! Pašaukit Kajetoną!

Tuo atveskit jį čionai!]

(Pikis išbėga)

Juk Šviesybė nori būti

Ir tauri, ir mandagi...

KARALAITĖ

Noriu — — —

KARALIUS

Nori ji, žvaigždutė!

Ak, dukrele! Ak, brangi!

FORTUNATAS

Svečiui tarsi gražų žodi,

Pavedžiosi jį po sodą:

Jam parodysi gėles,

Gulbes, povus, žuvelės...

Ten gi, kur fontanai tyška — — —

PIKIS

(įvesdamas Kajetoną)

Kajetonas Gervėniškis!

Kajetonas, deja, nepralinksmina karalaitės. Tačiau pasaka privalo laimingai baigtis: tą pat naktį "žaliojo pingvino" užėigos kieme pasirodo paslaptiinga miško senutė Samanėlė. Jos užburtoji pintinė besanti išpranašautoji žąsis. Auksinė pasakų paukštė turi stebuklingą jėgą — tam, kuris ją gauna, visai netikėtai pavyksta prajuokinti karalaitę.

Pirmieji savanoriai

IŠ STASIO BUTKAUS atsiminimų

Pirmosios savanorių dienos

Gruodžio 13 d. nuėjau tiesiog į Valstybės Tarybą. Kiek palipėjęs laiptais, patekau į laukiamąjį kambarį. Prie vieno durų stovėjo kaimietis jaunuolis, kuris turėjo kepurėje įsisėgęs mažą Vytį. Priėjęs prie jo paklausiau, kur čia priimami savanoriai. Nurodė į duris.

Įėjau į erdvų kambarį. Prie manęs priėjo vienas simpatiško veido karys ir paklausė, ko noriu. Atsakiau, kad noriu įstoti savanoriu.

—Gera! Bet ar žinai, kad mes ginsime ne kurių nors partijų reikalus, bet tik tėvynę, — jis man sako.

—Aš ir atvykau tik tėvynę ginti.

—Pas mus drausmė bus didesnė, negu rusų kariuomenėje, — kalba jis man toliau. — Ar sutiksi?

Čia truputį pagalvojau. Turėjau galvoje caro drausmę, bet ne revoliucijos laikų. Argi Lietuvos drausmė būtų didesnė, negu caro kariuomenėje. Na, pažiūrėsiu, pagalvojau, ir sutikau.

Priėmė savanoriu, įregistravo. Prie durų stovėjusiam jaunam savanoriui paliepė mane nuvesti į kareivines.

Einant per miestą, mus užpuolė miesto chuliganiukai ir pradėjo lenkiškai loti ir lyg šunys lydėti. Visokiais žodžiais mus plūdo ir pašiepė, tik atsimenu šiuos plūsmus: "Taryba ryba, woda wysechla, ryba zdechla." (Taryba-žuvis, vanduo išdžiuvo, žuvis išgašo.)

Jaunam kaimietukui patariu iš kepurės išsiimti Vytį. Chuliganiukai nepažins ir nelos. "Mes ne ponų kariuomenė. Ko mes turime bijoti lojimų!" — atsakė jaunas savanoris. O plūdimų mums ir Vilniaus davatkos lenkės negailėdavo. Po miestą daug švaistėsi pasipuošusių lenkų legionierių. Jie nedrįsdavo mūsų plūsti, bet pats mačiau, kaip jie prieš mus užsiundydavo valkatas vaikus.

Atvedęs į kareivines, jaunas savanoris mane paliko. Mane tuoj užpuolė klausinėti kiti savanoriai. Viršilos ir puskarininkiai apsidžiaugę sulaukę seno kario, kurį bus jiems talkininkas. Jie domėjosi, ar nebuvau puskarininkis.

Nors aiškiai pasisakiau esąs tik eilinis, bet vėliau pastebėjau, kad sąrašuose buvau įrašytas "paoficiariu". (Tuomet puskarininkio vardo dar nebuvo). Mat, trūko puskarininkių. Ir pradėjau puskarininkio pareigas eiti nuo pirmosios dienos, nors oficialiai pakeltas buvau tik 1920 m. pavasarį.

Savanorių radau visai nedaug. Po vienu stogu buvo lietuviai ir gudai savanoriai. Vienaime kambaryje už sienos dar tebebuvo ir vokiečių. Greta lietuviškų pulkų, organizavosi ir Lietuvos kariuomenės gudų pulkas.

Taryboje minėtos griežtos drausmės neradau. Aplamai, jokios savanorių drausmės nemačiau. Reikdavo eiti į virtuvę malkų skaldyti, tai sunku būdavo priversti. Neina ir atsikalbinėja, kad jie ne malkų skaldyti atėjo, bet kariauti. Išeidavo patys viršilos ir puskarininkiai malkų skaldyti.

Mano atvykimo pirmąją dieną iš

vokiečių buvo gauta karinių šautuvų. Girdžiu kareivinėse didžiausią triukšmą, klegesį. Tai savanoriai džiaugiasi, parsivežę 317 šautuvų. Šautuvus parvežusieji džiaugiasi, kad jiems pavykę dar 11 šautuvų "nukniaukti".

Vokiečiai davė šautuvus tik milijai apginkluoti, tačiau šie buvo panaudoti savanoriams. Po pietų prie šių šautuvų buvo pastatyta sargyba, kurios viršininku paskyrė mane, dar tik prieš pietus įstojusį į kariuomenę.

Toliau ginklus teko pirkinėti nelegaliai iš vokiečių kareivių. Tuo būdu buvo nupirkti ir du lengvieji kulkosvaidžiai. Reikėjo pirkti atsargiai, nes dažnai vokiečiai darydavo ir taip: vieni pardudavo, o kiti pasislėpę tykodavo. Nupirkus užpuлдavo ir atimdavo.

Ir mūsiškiai išgudrėjo. Vieni pardudavo, o kiti pasislėpę tykodavo. Jeigu tik vokiečiai užpuлдavo, pasislėpusieji permušdavo juos ir visi pabėgdavo su paimtais ginklais. Už šautuvą mokėdavo nuo 25 iki 60 markių, o už šovinius nuo 5 iki 25 pfenigų.

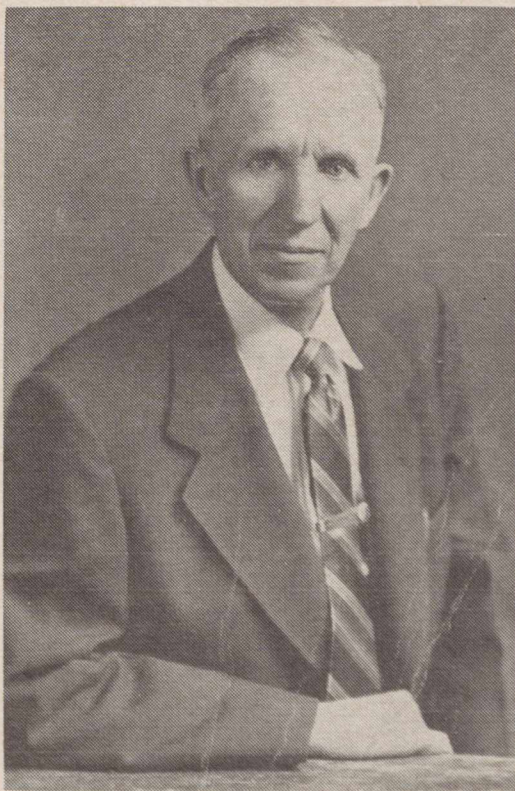
Ginklus supirkinėdavo karininkai ir sumanesni kareiviai. Daugiausia

Gruodžio 11 d. Brooklyne širdies liga mirė ilgametis "Kario" redaktorius Stasys Butkus.

S. Butkus buvo gimęs 1897 Kurtuvėnuose. 1918 savanoriu įstojo į kuriamą Lietuvos kariuomenę, dalyvavo nepriklausomybės kovose ir už pasižymėjimą apdovanotas Vyčio Kryžium. Vėliau beveik visą laiką dirbo "Kario" redakcijoje čia kaip sekretorius, čia kaip redaktorius.

Buvo tylus, ramus žemaitis, malonaus, ramaus būdo, kruopštus spaudos darbininkas. JAV-se išleido savo atsiminimų knygą "Vyrai Gedimino kalne", kurios ištrauką apie Butkaus įstojimą savanoriu ir vėliavos iškėlimą Gedimino bokšte čia spausdiname.

STASYS BUTKUS

jų nupirkdavo karo valdininkas Uzgaga, kuriamojo 1 pėst. pulko vedėjas. Jis, mokėdamas vokiškai, surasdavo geresnėmis sąlygomis pirkti.

Vieną dieną buvau sargybos viršininku Valstybės Tarybos rūmuose. Mūsų sargybos būstinė buvo rūmų virtuvėje, kuria tuomet niekas nesinaudojo. Vakare į mūsų būstinę įėjo karininkas, iš lėto aplink apsidairė ir mane paklausė: "Kas yra sargybos viršininkas?" Po pažastim laikė kažką maiše įsukta.

—Aš! — atsakiau.

—Gera! — atsakė karininkas ir už pečiaus padėjo atnešąjį ryšulį.

—Tik neleisk kareiviams atrišti ir žiūrinėti, — perspėjo. — Jeigu užpultų vokiečiai, šį ryšulį išmesk pro langą ir paslėpk po malkomis. Ryt ateisiu atsiimti.

Davęs nurodymų išėjo. Paslaptiingas ryšulys traukė jį (patikrinti. Tiesa, kareiviams neleidau tikrinti, bet pats neiškenčiau ir gerokai apčiupinėjau. Ogi tai buvo lengvasis kulkosvaidis. Matyt, šis karininkas slaptai pirkto iš vokiečių ir bijodamas, kad kiti vokiečiai neatsivytų, atnešė į mūsų sargybą paslėpti.

Nuo lapkričio 15 d. pradėjo mokyti jaunuosius savanorius rikiuotės ir su šautuvu bei kulkosvaidžiu. Mokydavo kambariuose, kad vokiečiai neužkluptų. Baigus pamoką, kulkosvaidis buvo slepiamas po grindimis.

Vietoj vėliau mūsų vartojamos komandos "ramiai", tuomet komanduodavo "domės". Su lietuviškos komandos terminais buvo sunkoka, nes iki šiol jų neturėjome ir viską reikėjo paskubom versti iš svetimų kariuomenių komandų ir mokyti savanorius.

Viešai su ginklais negalėdavome pasirodyti. Vokiečiai tuoj nuginkluodavo. Jeigu užimdavome kokias naujas sargybas, ginklus nusiveždavome slapta. Ten jie visą laiką ir pasilikdavo.

Juo toliau, juo daugiau atsirasdavo sargybų. Pradėjo trūkti savanorių. Kartais nepamainyta sargyba prabūdavo po 2-3 paras. Arba dažniausiai taip būdavo: prieš pietus pareina iš sargybos, pavalgo pietus, ir vėl gera valia, patys savo noru, eina į naujas sargybas.

Vokiečių vienam daliniui iš Vilniaus išvykus, jo būstinės su paliktais daiktais buvo perduotos lietuviams. Teko statyti sargybas, kad gyventojai neišplėštų likusio turto, durų ir langų.

Apie šią sargybą iš dviejų savanorių kareivinėse užmiršo ir neatsiuntė pamainos. Išstovėjo 3 paras. Nė valgyti niekas nepristatė. Vienas jų pasilikdavo sargyboje, o kitas nubėgdavo į artimiausią krautuvę kokios bulkutės nusipirkti. Ir taip visas tris paras mito.

Gyventojai, matydami tik du savanorius civiliniais drabužiais, pradėjo pulti kareivines. Keliasdešimt vyrų būrys, ginkluotų kirviais ir kitkuo, pradėjo veržtis į vidų, norėdami išplėsti baldus. Savanoriai matydami, kad jų žodžių neklauso, vienas jų — Simonavičius — šovė ir pataikė vienam užpuolikui į petį. Visi kiti rankas iškėlė ir šaukdami, kad nešautų, pasitraukė. Nuo tos dienos daugiau nebepuolė, nes pamatė, kad tie "driskiai" moka šaudyti.

Kartais pasigirdavo gandų, kad vienas, tai kitas mūsų priešas ruošiasi naktį užpulti. O priešų pačiame Vilniuje turėjome apšiai. Tuo pačiu metu Vilniuje organizavosi lietuvių, lenkų ir bolševikų kariuo-

Nukelta į 17 psl.

KNYGOS IR AUTORIAI

PROF. DR. JUOZAS MAČERNIS—
naujos filosofijos mokyklos kūrėjas

Buenos Aires, Argentinoje, 1961 metais išėjo dr. Juozo Mačernio nedidelė knygutė "Filosofia y la Ciencia Moderna", kuri yra jo knygų "Relativismos o la Verdad Positiva" ir "El Hombre? es un Enigma?" konspektas. Dr. Mačernis, kaip fizikas matematikas ir filosofas atakuoja reliativizmą — fizikoje Lobačevskį, Einšteiną ir k. ir filosofijoje Aristotelį ir egzistencializmą (Heisenbergą, Heideggerį ir mūsikių dr. A. Maceiną, ypač jo "Jobo dramą", kurioje blogis ir kančia esą definuoti tikrai egzistencialistiškai, absurdiškai). Mačernis randa, kad reliativizmą tikslas yra įnešti sąmyšio į žmonių galvą, pakirsti pasitikėjimą pozityvia tiesa, pateisinti žmonių gyvenimą pagal instinktus bei dienos madas ir tuo būdu parengti dirvą ateistiniam komunizmui.

DR. J. MAČERNIS

Kun. Aug. Steigvila, Argentinos "Laiko" redaktorius, šių žodžių autoriui privačiai rašo, kad jis numatęs, kad š. Amerikoje Mačernio filosofija būtų sutikta su kritika, nes jis ne visur seka Aristotelio filosofija, — jis jį iešką naujų kelių, kurie kartais kitiems gali atrodyti labai drąsūs ir neišlaiką kritikos, tačiau Argentinos bažnytinė vyriausybė aprobo jo raštus ir leido jam profesoriauti kunigų seminarijoje. Toliau kun. Steigvila rašo, kad dr. J. Mačernis yra geras tikslųjų mokslų — matematikos, fizikos, chemijos, biologijos — ir psichologijos žinovas ir išeidamas iš šių mokslų, jis kuria savo filosofiją ir Argentinoje turi šalininkų. Ten jo "Filosofia y la Ciencia Moderna" rado didesnį atgarsį ir visi laivyno karininkai yra ją apdovanoti.

Iš kitų šaltinių teko sužinoti, kad kai kurie filosofijos profesoriai Mačernio filosofiją padarė savo paskaitų pagrindu ir prašo jį parašyti atskirą knygą apie Heideggerį, tuo būdu Mačernis tapo naujos filosofinės mokyklos kūrėju. Iš paties Mačernio sužinojau, kad jis turi spaudoje paruošęs "Actual psicología rusa" (Dabartinė rusų psichologija). Visi jo ispanų kalba raštai yra ir lietuviškai parašyti, bet dar tik rankraščiuose.

J. Mačernis yra gimęs 1891.I.22. žemaičių Kalvarijos parapijoje, Šarnelių kaime (Jo brolio sūnus poetas

Vytautas Mačernis). Gimnazijos mokslus pradėjo Palangoje, tęsė Liepojoje ir baigė Gomelyje. 1927 m. baigė Lietuvos un-to teol.-filosofijos fakultetą, yra studijavęs Vokietijos, Šveicarijos ir Austrijos universitetuose. 1944-47 m. dirbo Innsbruko universitete prie kosminių spindulių tyrinėjimo ir ten padarė doktoratą iš fizikos ir filosofijos.

Nepriklausomoje Lietuvoje yra mokytojavęs gimnazijoje, mokytojų seminarijoje ir Telšių kunigų seminarijoje, redagavęs "Žemaičių Prieštelį" ir parašęs apie 20 originalių ir verstų knygų bei brošiūrų. Svarbiausi jo raštai (išėję Lietuvoje) yra apologetiški, — bandymai įrodyti, kad metafizinis pasaulis apčiuopiamai reiškiasi fiziniame pasaulyje — Konnersreutho kančios gėlė, Mūsų laikų stebuklai — Terešė Naumanaitė, Paslaptingoji rykštė, Ispanijos įvykiai išpranašauti prieš 100 metų, Spiritizmo dvasios, Gyvybės atsiradimas, Kristus tikrai gyvena tarp mūsų, Mirusieji gyvena, Tarp gyvenimo ir mirties.

Atvykęs į Argentiną, Mačernis turėjo progos gauti profesoriaus darbą Tucuman'o universitete, bet klimato pakeitimas taip paveikė jo sveikatą, jog porą metų vos galėjo išeiti iš namų. Paskui dirbo apskaičiuodamas dinamo mašinas, nes yra baigęs elektrotechnikos inžinierių mokyklą. Pramokęs ispanų kalbos, gavo ekstraordinarinio gamtos filosofijos profesoriaus darbą Salvadaro (katalikų) universitete, bet ir tenai negalėjo ilgai dirbti, nes dėl silpnos širdies po pusvalandžio paskaitos jam "dingdavo balsas". Pastaruoju metu profesoriauja Buenos Aires kunigų seminarijoje, bet mano, jog tai paskutiniai metai, nes dėl silpnos sveikatos ir amžiaus darbas teks nutraukti.

Be pedagoginio darbo Mačernis vienai gydytojų grupei verčia knygas iš rusų medicinos, psichiatrijos ir fiziologijos ir ispanų kalbą. Jau kelios jo išverstos knygos yra išspausdintos. Atrodo, kad netekęs pedagoginio darbo dr. Mačernis gyvena iš knygų vertimo ir ispanų kalbą, — apamai, iš honorarų.

J. Gobis

Tautos Praeitis. Istorijos ir gretimųjų sričių neperiodinis žurnalas. Tomas I, knyga 3. 1961, Chicago.

Šios trečiosios knygos turinį sudaro daugiausia istorinės studijos, parašytos mūsų mokslininkų. Džiugi naujiena, kad joje dalyvauja ir jaunas anglų mokslininkas Raphael Sealy. Jis rašo apie lietuvių kalbos kilmę, kritiškai įvertindamas tris teorijas, teigusias, kad lietuviai atsiradę iš romėnų, slavų, trakų-frygų. Toliau P. Rabikauskas rašo apie Pašiaušės kolegiją, prof. M. Biržiška — apie Rezos akademinius raštus, dr. A. Rukša — apie jėzuitų dienoraštį Vilniuje; dr. J. Matusas papildo Lietuvos lokalinę istoriją L. Enciklopedijoje. Istorinės medžiagos skyriuje duoda įdomius straipsnius dr. Reklaitis, V. Liulevičius ir Rugis. Visi straipsniai ir studijos pasižymi rimtumu ir moksliniu įžvalgumu. Šio neperiodinio žurnalo redaktorius yra Č. Grincevičius.

NAUJA J. PRUNSKIO KNYGA
"Silpname Kūne..."

Dr. J. Prunskis parašė šią knygą tam, kad jos skaitytojai suprastų kentėjimų reikšmę ir ligoje ir senatvėje rastų joje religiškos paguodos. Autorius pavyzdžiais ir citatomis įrodo, kad silpname liguistame, paliegusiame kūne gali būti stipri dvasia krikščioniška to žodžio prasme.

"Liga ir mums gali išauginti dvasios sparnus, kurie net pačiuose kentėjimuose ras daug paguodos, o amžinybėje — gausų atpildą", sako dr. J. Prunskis. (61 psl.) "Ligos metu ir mūsų sielos laivelis patenka į remonto dirbtuvę, ir mūsų ligos kančių ugnyje gali gražiai prasivalyti, jeigu tik mes mokėsime tuo pasinaudoti" (61 p.), nes "kūno silpnybės dažnai reiškia pagijimus", pasakė šv. Ambrozijus (113 p.).

"Liga atskleidžia mums naujus pasaulius anapus kasdienybės ir paskatina ieškoti religinės paguodos ir pagalbos." (124 p.).

Apskritai imant, knyga parašyta liaudžiai, eiliniam žmogui, bet savo minčių gilumu maloni skaityti ir inteligentui. Knyga rekomenduotina visiems, — ir tiems, kurie jau kenčia ir tiems, kurie kentės; niekas nėra nuo kentėjimų apdraustas; kančia yra mūsų gyvenimo palydovė, tad svarbu ją suprasti ir panaudoti savo sielos gerovei šiame ir pomirtiniame gyvenime. J. Gbs.

Liet. poezijos antologija angliškai

× A. Landsbergis ir Clark Mills yra pirmosios lietuvių poezijos angliškai "The Green Oak" redaktoriai.

Antologiją sudaro liaudies dainų pluoštas ir individualios poezijos nuo Donelaičio iki šių dienų poetų vertimų. A. Landsbergis parinko autorius ir kūrinius, rūpinosi žodiniu vertimu į anglų kalbą, o Clark Mills daugeliui dalykų davė pats poetinę formą arba surado amerikiečių rašytojų, kurie prozinius vertimus stilizavo.

Vienas vertėjų yra Robert Payne, žinomas amerikiečių rašytojas, gerai susipažinęs su daugelio tautų kūryba, tarp kurio apie 60 knygų yra rašyta apie kinų poeziją, apie Indiją, Persiją, Rusiją ir kt. Bestiliuodamas lietuvių liaudies dainų vertimus, jis pažino naujus poezijos lobius. Štai jo nuomonė: "Aš neži-

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ

Jaunimo dramos konkurso premija, skelbta JAV ir Kanados Bendruomenės, paskirta Birutei Pūkelevičiūtei už veiklą "Aukso žąsis". (žiūr. šio LD nr. 8 psl.).

Anksčiau B. Pūkelevičiūtė yra laimėjusi Draugo romano konkurso \$1000 premiją už romaną Aštuoni lapai. Paskutiniu metu talentingai reikšėsi dramos teatre, — jos iniciatyva išleista 2 vaidinimų plokštelės ir viena jaunimui.

nau nieko Vakarų literatūroje, kas prilygtų Lietuvos dainų grožiui ir tyram jų spindesiui. Jos, atrodo, būvę sukurtos pasaulio rytmetyje, ir rasa dar tebėra ant jų".

Patsai red. Clark Mills, poetas ir vertėjas (išvertęs ir išleidęs Adomo Mickevičiaus poezijos dvi knygas angliškai) nuo Lietuvių liaudies pasakų ir beletristikos tomo angliškai išleidimo pasidarė didelis ir nuširdus lietuvių literatūros bičiulis. Jis vadovauja Voyages Press leidyklai, kuri poezijos antologiją ir išleidžia.

Knyga jau spaudoje ir vasario pradžioje žada pasirodyti knygų rinkoje. Kaina bus \$5, bet iš anksto užsisakant tik \$3.50. Neabejojame, kad daugelis LD skaitytojų norės turėti pirmąją lietuvių poezijos antologiją angliškai. Be to, tai bus graži dovana kitataučiams arba pasiųsti į Lietuvą, nes anglų kalba knygos įsileidžiamos.

Voyages Press, 35 West 75th St., New York 23, N. Y.

ALGIRDAS LANDSBERGIS IR CLARK MILLS

MAIRONICA

Maironio šimto metų gimimo sukakties minėjimas visame laisvajame lietuviškame pasaulyje žada vykti dideliu mastu.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba šiuos metus paskelbė **Maironio metais**; Lietuvių Rašytojų Draugija imasi iniciatyvos visus minėjimus koordinuoti; Chicagoje rengiamasi sudaryti vyriausią minėjimo komitetą; ten pat rudenį rengiama plataus masto Maironio akademija (minėjimas).

Yra ruošiamas spaudai sukaktuvių Maironio leidinių, tarp kurių luksuosi "Pavasario Balsų" laida (red. Bern. Brazdžionis); Maironio Metraštis; iliustruotos kai kurių poemų laidos (tarp jų pirmą kartą lietuviškai išleidžiama poema "Nuo Birutės kalno"); atsiminimai.

LD žurnalas yra pasiryžęs kiekv. numeryje duoti Maironio medžiagos. Visi skaitytojai yra kviečiami bendradarbiauti, atsiunčiant žinių, kas turi kokios Maironi liečiančios medžiagos: laiškų, foto nuotraukų, jo knygų, atsiminimų.

Taip pat prašoma visokią minėjimų medžiagą siųsti LD redakcijai (minėjimų skelbimai, pranešimai, programos, paskaitos, minėjimų foto nuotraukos ir pn.), iš ko bus sudarytas minėjimų archyvas.

Siųsti adresu: Lietuvių Dienos, Maironio Metraštis, 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.

B. Pundžiaus skulptūra

MAIRONIO PAMINKLAS KARO MUZIEJAUS SODELY. MAIRONIO RANKRAŠTIS (Iš autoriaus spaudai parengto lyrikos tomo).

—Pranas Naujokaitis, buv. L. Rašytojų Draugijos vicepirmininkas, mirus pirmininkui J. Tysliavai, išrinktas LRD pirmininku. Kiti valdybos nariai: vicepirm. A. Landsbergis, sekr. P. Jurkus, Stp. Zbarskas, L. Žitkevičius, K. Grigaitytė.

Pr. Naujokaičio vadovaujama valdyba rūpinasi atgaivinti LRD veiklą, išleisti biuletenį ir užmegzti nutrūkusį ryšį su nariais, sutvarkyti literatūros premijos reikalą (LRD literatūros premija už 1960 m. nepaskirta dėl lėšų stokos. 1961 m. premijai lėšos organizuojamos, jūrų komisija sudaryta.).

x A. Škėmos vaidinimą "žvakidė" rugs. 15 pastatė Adelaidės Lietuvių Teatras, rež. J. Gučius. Pagal S. Ne-liubšio eskizus dekoracijas nupiešė A. Kudirka.

x Gruodžio 2 — 10 d. d. Chicagoj, Jaunimo Centre, Čiurlionio galerijos patalpose (5620 S. Claremount) įvyko Vandos Kanytės-Baliukienės tapybos paroda, kurią spauda sutiko palankiai. Rengė skautų korporacija "Gintaras".

Baliukienė

PORTRETAS

x Rašytojas Mykolas Vaitkus intensyviai dirba rengdamas savo gyvenimo atsiminimus, kurių bus apie penketas tomų. Visą atsiminimų ciklą autorius pavadino "Šviesos atkarnėse".

M. Vaitkaus atsiminimų ciklą sudaro:

I tomas: **Su Minija į Baltiją**. Apie kūdikystę, pradžios mokyklą, Palangos progimnaziją. Spausdina Nida.

II tomas: **Baltijos gražuolė**. Metai Liepojos gimnazijoje. Rašoma.

III tomas: **Mistiniame sode**. Kuni-gų seminarija Kaune, profesorai, studentai. Išspausdinta 1959.

IV tomas: **Šiaurės žvaigždė**. Apie Peterburgo dvasinę seminariją, studentus ir profesorius, kurių tarpe buvo ir Maironis; apie ateitininkų pradžią.

● Stasys Goštautas, jaunas lietuvių rašytojas Kolumbijoje (ž. LD 1960 kovo nr.), Arte Lituano ir Arte Columbiano autorius, parašė ispaniškai 2-jų dalių romaną "Al borde de Dios" — Ant Dievo slenksčio. Du romano skyriai liečia Lietuvą 39-41 metų laikotarpyje. Autorius pažadėjo ištrauką ir "Lietuvių Dienų" žurnalui.

x Jonas Čėsna iš Omahos paskyrė 1000 dolerių "Dirvai", kad ši panaudotų literatūrinei premijai. "Dirva" paskelbė romano konkursą. Tai visiškai toks pat, kaip "Draugo" romano jau 11 metų vykdomas konkursas. Veikalo tematika ir dydis nenustatomi; sąlyga, kad veikalas būtų vertingas literatūriškai.

Terminas: 1962 m. rugp. 25 diena. Premija bus įteikta "Dirvos" metiniam vakare rugs. 29. Jūrų komisija: St. Santvaras, A. Gustaitis, F. Kirša, dail. V. Vizgirda, leidėjas J.

11. Neaangel Musų

„Tovs musų, broliai, neaangel gra,
Būsime tvirti, jei vis vienybė;
Stokima į darbą vyras ir vyras:
Sujungtos rankos, suteiks stiprybę.
Didrios nelaimės ^{spausdina} tėvyne,
Piktieji laukia jos prapūlimo,
Kafuose bočiai, kurie ją gynė,
Mes patys slėgiami nusiminimo.
Pienok tėvyne dar nepažuvus:
Mūsų jos vėlei garbė spindėjus,
Pras šta andra, kaip ir nebuvus,
Pakils saulutė mums patekėjus.
Tegul gi musų dvasia neliusa,
Norint nekarta bėgti ir skauts;
Sukilę naktį varykim rauts,
Mes jau išviesėme atėtis rauts.“

Kapočius. (Smulkesnės sąlygos galima rasti "Dirvoj").

● Sydnėjaus Liet. Teatras Atžala gruodžio 9 Dainavos salėje suvaidino S. Čiurlionienės 4 v. dramą Aušros sūnūs. Rež. S. Skorulis. Dekoracijos S. Pluko. Administratorius A. Bučinskas. Vaidino: A. Grinienė, V. Labutytė, V. Ramanauskienė, J. Parila, A. Bučinskas, K. Inta, J. Jarmalavičius, T. Rocas, H. Šlitteris.

x Literatūros vakaras Londone gruodžio 2 d. sutraukė nemažą pastovių tokių parengimų lankytojų.

Vakarą pradėjo K. Barėnas. Savo kūrinius skaitė: R. Spalis novelę

Prakeiktoji ir feljetoną Londonas iš tolo; F. Neveravičius skaitė novelę Gegužė, Vl. Šlaitas ir D. Sadūnaitė po pluoštą eilėraščių. Programai vadovavo ir baigiamąjį žodį pasakė E. Pranskūnienė.

—Vienuoliktojo "Draugo" romano konkurso jūrų komisiją sudarė (ž. nuotrauką žemiau): Vincas Ramonas, Stasys Tamulaitis, Aldona Šimaitienė—sekretorė, Benys Babrauskas—pirmininkas, ir Povilas Gaučys. Buvo atsiųsta 9 rankraščiai. Premija visais balsais paskirta Juozui Krali-kauskui už istorinį Mindaugo laikų romaną "Titnago ugnis".

"DRAUGO" ROMANO KONKURSO JURY KOMISIJA POSĖDŽIAUJA

Chicagos A. Lit Mokyklos dir. Alicija Rūgytė darbo metu.
Principal of the Chicago Lituanistic High School, Miss. A. Rūgytė.

Chicagos A. L. Mokyklos Mokytojų Taryba su dir. Alicija Rūgyte 1960 m.
Teaching staff and principal of the Chicago Lituanistic High School.

MALONIAUSI MOMENTAI MOKYKLOJE

Pokalbis su Chicagos Aukšt. Lituanistinės Mokyklos buv. direktore Alicija Rūgyte

Vertindami Čikagos Aukšt. Lituanistinės Mokyklos darbą ir pasiektus rezultatus, pernai dviem reportažais minėjome jos dešimtmetį. Dėję pasikalbėjimą su pir-

mojo penkmečio direktorium Ben. Babrausku, patiekėme keletą klausimų ir II-jo penkmečio direktorei A. Rūgytei, kuri maloniai atkė. Red.

—Kaip įsikūrėte savo patalpose?

—Pradėjau dirbti ČAL Mokykloje prieš 10 metų, kada mokykla neturėjo savų patalpų, buvo prisiglaudusi N. Prasišėjimo liet. parapijos pradžios mokykloje, kur anais laikais klebonu buvo a. a. prel. Briška. Iš čia persikėlėme į Gimimo Panelės švenčiausios lietuviškos parapijos pradžios mokyklą, kur klebonu yra prel. J. Paškus. Vėliau vienerius metus mokykla veikė šv. Kryžiaus parapijos lietuviškos mokyklos pa-

talpose pas kleboną kun. A. Linkų. Iš čia persikėlėme į šv. Jurgio parapiją pas kleboną Urbą, į lietuvišką pradžios mokyklą 1955/56 mokslo metams, kuriems Mokytojų Tarybos buvau išrinkta direktore (dviems metams).

Patalpų klausimas buvo labai aktualus, nes mokinių skaičius kasmet augo, o prisiglaudimas pradžios mokyklose sudarė daug įvairių nepatogumų.

Pradėjau ieškoti būdo įsikurti pa-

Chicagos Aukšt. Lituanistikos Mokyklos mokinių vaidinimas "Didysis atsivertėlis" — montažas iš V. Kudirkos raštų, statytas 1957 m.

A scetch, based on the writings of V. Kudirka, being presented by the Chicago Lituanistic High School students.

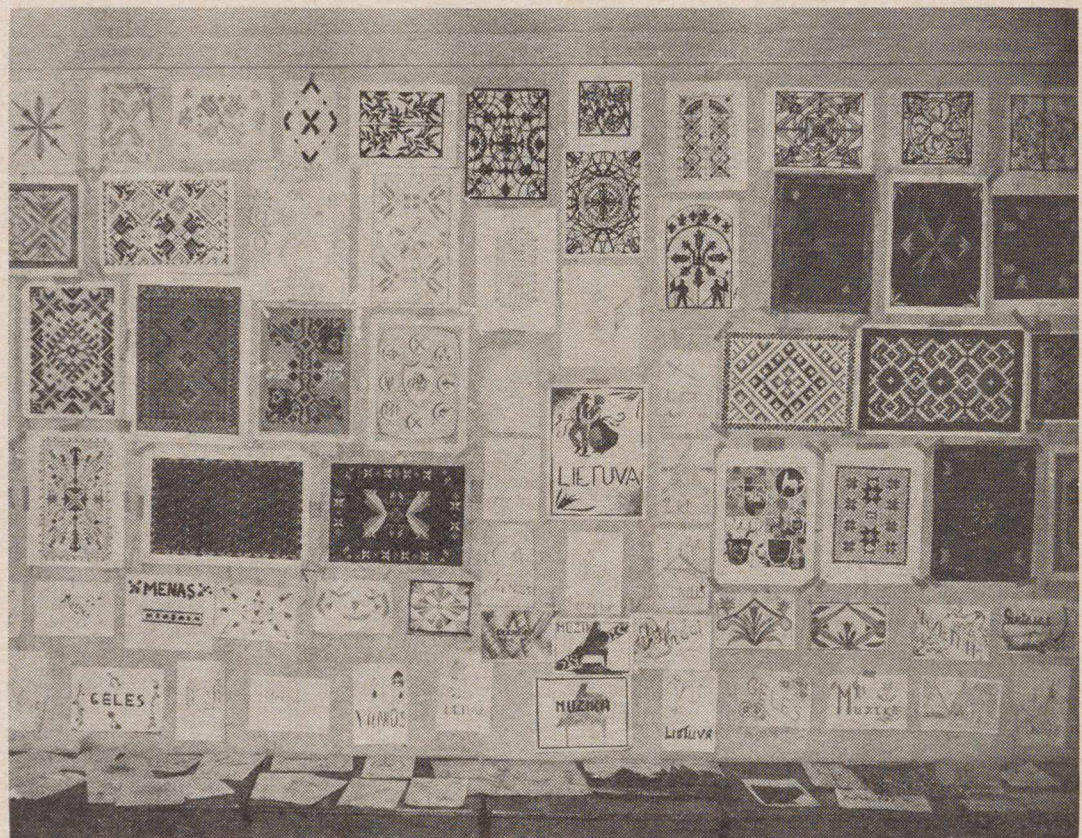
stoviose patalpose. Kreipiausi į Tėvus Marijonus, į Saleziečius ir galiausiai susitariau su Tėvais Jėzuitais, kad, kai Jaunimo Centras bus pastatytas, ten gausime ČAL Mokyklai patalpas. Tik inventorių Mokykla turi įsigyti nuosavą.

—Kokį inventorių mokykla įsigijo ir kaip?

—Dvejus metus rūpinausi lėšų telkimu mokyklos inventoriui. Rinkau pati aukas, rinko mokinių tėvai, mokytojai. Ir dėka dosnios Čikagos lietuviškos visuomenės 1957 m. vasarą reikalingos lėšos nupirkti inventorių 250 mokinių buvo sutelktos, inventorius nupirtas. 1957/8 mokslo metams Mokykla nusikėlė į

—Kaip ryžotės leisti vadovėlius? Kas juos finansavo? Ar kitos mokyklos juos perka?

—Vadovėliais mokinius pati aprūpindavau, deja, išseko tremtyje išleistos knygos "Lietuvių Literatūra". Sužinojau, kad niekas nesirūpina reikalingų vadovėlių leidimu, ėmiausi iniciatyvos, kreipiausi 1957 m. į Čikagon atvykusį LB c. valdybos pirm. S. Barzduką, kuris reikalą pavedė man. Nedelsiant sukviečiau ČAL Mokyklos mokytojų tarybą, kuri entuziastingai vadovėlių leidimui pritarė. Mokytojai J. Masilionis ir D. Velička sutiko reikalingus vadovėlius parengti. Pažadėjo ir išsėjo.

Chicagos Aukšt. Lituanistinės Mokyklos tautodailės paroda 1958.

pastovias patalpas, kur ramiai vyksta mokymo ir auklėjimo darbas.

—Kokie santykiai su dabartiniais mokyklos šeimininkais jėzuitais?

—Su Tėvais Jėzuitais ir Jaunimo Centro direktorium J. Kubiliu per ketverius mano direktoriavimo metus jokių nesusipratimų neturėjau. Tėvas J. Kubilius rodė didžiausią palankumą mokyklai ir nepaprastą kantrybę mokiniams, kurių skaičius kasmet augo. taip, kad 1960 m. vėl turėjau pasirūpinti lėšų 40 staliukų ir kėdžių nupirkti.

Leidimui pirmus 4000 dolerių davė kilniaširdžiai lietuvių mylėtojai Marija ir Antanas Rudžiai.

—Koks Tėvų komiteto vaidmuo?

—Tėvų komitetas rūpestingai veikia. Mokytojams atlyginimai išmokami reguliariai. Tėvų komitetas kasmet suruošia tradicinį koncertą vakarą mokyklai išlaikyti ir lėšas papildyti. Nuo 1960 jis rūpinosi "Tėvynės atgarsių" leidimu, vėliau finansavo metraščių Gintaras ir Sakalų keliai išleidimą.

Dir. A. Rūgytė įteikia diplomus

Miss A. Rūgytė, director of the Chicago Lituanistic High School, hands out diplomas to S. Liūlevičiūtė, R. Paplėnaitė and R. Pleinys.

Saulei Liūlevičiūtei (VII laida)

R. Paplėnaitėi (VII laida)

Rimvydai Pleiniui.

—Kam reikalingas dar motinų klubas?

—Motinų klubas, įkurtas 1957 m., atliko didelį vaidmenį mokyklos gyvenime: ruošė mokinėms siuvimo, kepimo, virimo kursus; rengė mokiniams vakarus, koncertus, kurių pelną skyrė vadovėliams leisti. Rūpinasi priešpiečių paruošimu mokiniams kiekvieną šeštadienį.

—Kaip atrodo pastaraisiais metais mokinių lietuvių kalbos mokėjimas?

—Dėl lietuvių kalbos mokėjimo tiksliau pasakyti lituanistai. Kiek man teko patirti dešimtmečio bėgyje dėsant Lietuvos istoriją ir geografiją, aišku, turiu pasakyti, kad

vėlesnieji mažiau moka, bet reikia atsiminti ir tai, kad dabar turime mokinius, gimusius jau tremtyje, kurie nesimokė normalioje lietuviškoje mokykloje. Geresnis ar blogesnis lietuvių kalbos mokėjimas pareina pirmoje vietoje nuo tėvų, o tik antroje — nuo lituanistikos klasės.

—Koks Jūsų gražiausias atsiminimas iš ČAL Mokyklos?

—Sunku man pasakyti, kuris atsiminimas iš mano veiklos mokykloje gražiausias. Vienuoliktis mokslo metai dirbu mokykloje, daug rūpesčių ir vargų turėjau, bet visa kompensuojasi, kai stebiu buvusių savo mokinių lietuvišką veiklą, pavyzdinę gyvenimą — jie mus pavaduos ateityje.

Išleidau 398 abiturientus, kiekvieną čia norėčiau išvardinti, kiekvienas paliko gražiausių atsiminimų.

Dėstydamą pamokas, džiaugiuosi mokiniams, kad savo šeštadienio laisvalaikį paaukoja lietuvybei.

Džiaugsmingas buvo momentas, kai pamačiau išleistą pirmą "Lietuvių Literatūros" vadovėlį.

Abiturientų išleistuvių aktai — džiaugsmo diena ne tik tėvams, abiturientams, bet ir man.

Mokinių rekolekcijos.

Persikraustymas į Jaunimo Centrą buvo didelis džiaugsmas.

—Ar mokyklos darbą, rūpesčius ir įdėtą materialinį Jūsų, mokytojų bei tėvų kapitalą pateisina rezultatai?

—Rezultatai pilnai pateisina, nes mokiniai mėgsta savo "Alma Mater", veikia lietuvybės išlaikymui, didelis procentas siekia aukštesnio mokslo. Dalis mokosi Lietuvių Pedagoginiam Institute, kuris veikia Jaunimo Centre — tai būsimieji mokytojai.

—Kodėl iš direktorės pareigų pasitraukėte?

—Nusprendžiau pasitraukti iš direktorės pareigų jau 1960/61 mokslo metams įpusėjus dėl pašlijusios sveikatos. Likau mokytoja, dėstau mano pamėgtą Lietuvos istoriją; pasitraukusi nuo administracinių rūpesčių, daugiau laiko galiu skirti tiesiogiai jaunimui.

—Kokie Jūsų linkėjimai mokyklai, kolegoms mokytojams ir mokiniams?

—Vienuoliktus mokslo metus dirmu Čikagos Aukštesniojoje Lituanistikos Mokykloje: buvau vicedirektore, direktore, dabar — mokytoja. Mokykla augo mokinių skaičiumi, turi savo tradicijas, nusistovėjusią tvarką, stengiausi padaryti mokyklą panašią į mūsų lietuviškas mokyklas. Linkiu jai klestėti ir augti. Direktoriui J. Masilionui, su kuriuo dirbome tremtyje 4 mokslo metus ir Č. A. L. Mokykloje 8 mokslo metus, linkiu ištvermės ir pasisekimo. Kolegoms mokytojams, su kuriais taip darniai teko bendradarbiauti eilę metų, reiškiu didelę padėką ir linkiu sėkmės tolesniame auklėjimo darbe.

Mano mylimiems mokiniams linkiu ištvermės gerai baigti mokyklą, gerai pažinti kilnią ir garbingą Lietuvos praeitį, pamilti nelaimingą Tėvynę Lietuvą ir joje kenčiančius brolius ir seses lietuvius ir visą gyvenimą paaukoti kovai dėl Lietuvos nepriklausomybės, o ją atgavus — sugrįžti į Lietuvą.

VLADA SABALIENĖ

Vlada Sabalienė (Pilypavičiūtė), gyvenanti Rochesteryje, jau tryliktus metus dirba profesorės darbą Nazareth kolegijoje. Moko rusų, vokiečių kalbas ir dainavimą.

V. Sabalienė yra baigusi Vilniaus universitetą ir Vilniaus muzikos konservatoriją. Studijas gilino Berlyno unte ir Muencheno aukšt. muzikos konservatorijoje. Vokiečių kalbą dar studijavo Rochesterio universitete, kur išlausė aukščiausioje grupėje ir gavo pažymį A.

Kaip dainininkė V. Sabalienė reiškiasi nuo 1939 metų rudens. Yra daug kartų dainavusi Vilniaus ir Kauno radijofonuose ir vakarų pro-

gramose. Buvo priimta į Vilniaus operą, bet užėinant bolševikams turėjo trauktis į Vakarus. Po karo susiorganizavus liet. mokykloms, mokė Dillingeno vid. mokykloje ir su koncertais aplankė daugelį DP stovyklų. Atvykus į JAV dainavo Rochesterio lietuvių ir amerikiečių visuomenei, Toronte, Hamiltone, St. Catherine, Buffalo ir New Yorko liet. parengimuose.

Dirbdama pedagoginį darbą amerikiečių mokykloje, Sabalienė dažnai garsina pavergtos Lietuvos reikalą akademikų ir šiaip amerikiečių tarpe, o taip pat yra veikli lietuvių bendruomenės narė. (R. J.)

Pirmoji liet. komp.

Pramoginės muzikos

ilgo grojimo plokštelė.

Įdainavo

VANDA STANKUS

Muzikas Vyt. Jančys.

Užsisakyti:

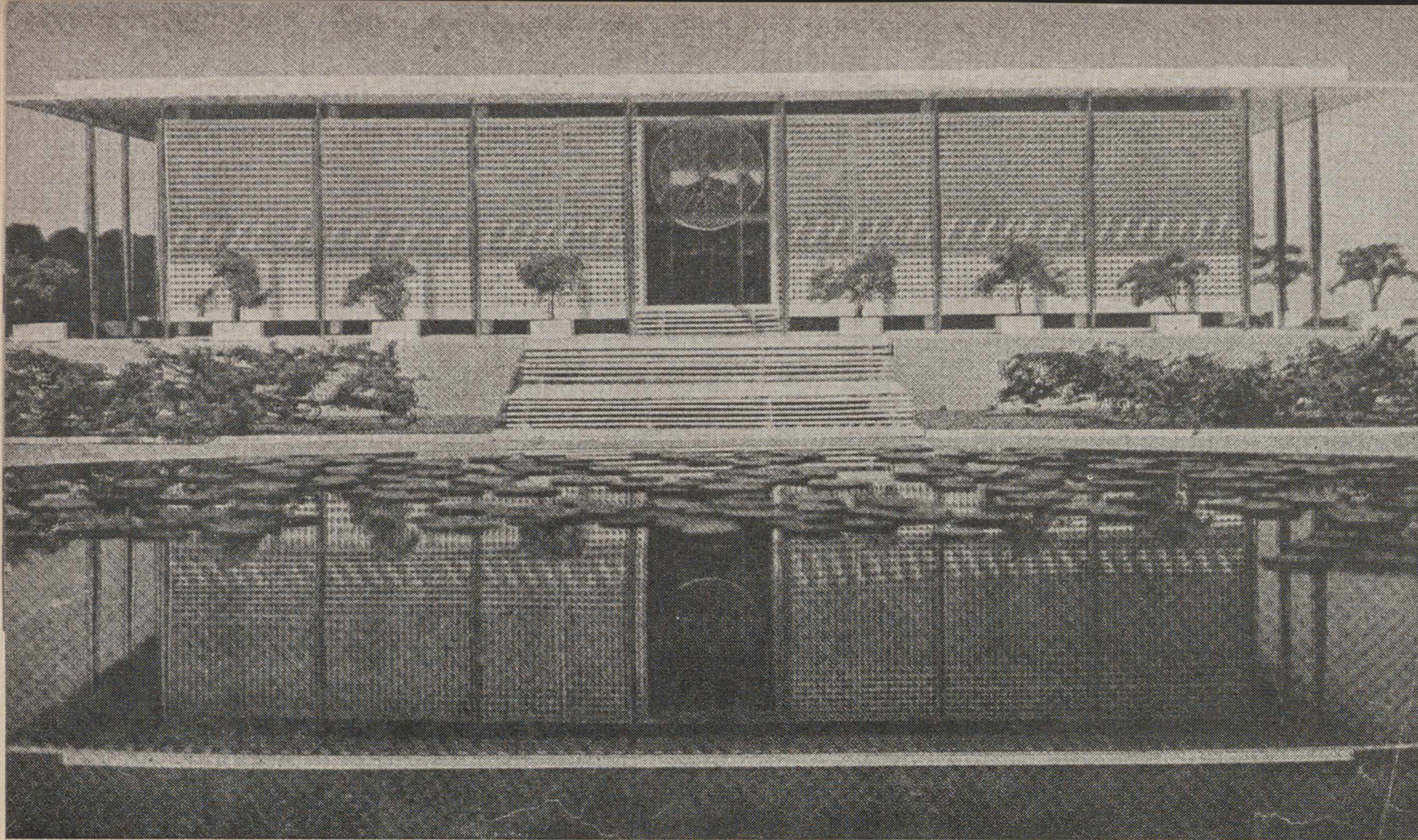
P. Jurgaitis

ABC Records

7403 S. Western Ave.
Chicago, Ill.

Kaina \$6.

Stereo \$7.

TAUTINIAI BRUOŽAI MODERNIOJOJ ARCHITEKTŪROJ

Arch. JONAS MULOKAS, Chicago, Illinois

Pažvelgus į mūsų statybas Amerikoje ir pavarčius iš Lietuvos gaunamus paveikslus, graudu darosi sąmoningam lietuviui. Amerikoje lietuvių sunkiu prakaitu uždirbti milijonai kalba už svetimas kultūras, Lietuvoje nyksta savitas Lietuvos architektūros peizažas. Tiesa, ten renkamas tautinis palikimas, žavi atstatomos pilys, Vilniuje kaikur

bandoma pratesti Gucevičiaus tradicijas, bet pačių pripažįstama, kad šioms laikams visa tai nebeatitinka, pasijuntama bejėgiai tęsti tautines tradicijas moderniojoje architektūroje.

Pažvelkime, kas darosi pasaulio moderniosios architektūros kūryboje XX amžiaus pradžioje iškilę sąjūdžiai už "gražias proporcijas, aiš-

kias formas (P. Oud), už tarptautinę architektūrą (Mies van der Roë, V. Gropius), bet vėliau pasirodė, kad bendri dėsniai visų kraštų sąlygoms netinka. Pradėjus vartoti naujas statybos medžiagas plieną, gelžbetonį, ir pavartojus naujausius konstrukcijų skaičiavimo metodus, sugriuvo nuo Etruskų laikų vartojamas arkinių perdengimo būdas sugriaudamas senuosius tradicinius klasikinius stilius. Naujas tiesių linijų konstruktyvinis stilius priartėjo savo charakteriu medžio konstrukcijai. Naujai besikūriantios Azijos ir Afrikos tautinės valstybės savo medžio — bambuko — architektūros senąsias tradicijas pradėjo drąsiai reikšti ir naujojoje moderniojoje monumentaliojo architektūroje (Tiesą pasakius, ir anksčiau jie savo charakterio paisydavo). Šie reiškiniai labai identiški mūsų liaudies medinės architektūros požūriui.

Jungt. Amerikos valst. State Departmentas, ruošdamas ambasadoms projektus (už 200 milijonus dol.) pareikalavo, kad būtų prisilaikoma tautinio charakterio. Specialioj spaudoj pasirodė projektai "African style house" Ghanai, pagal Indijos tautinę statybos tradiciją suprojektuotą Indijos Ambasadą, naudojant charakteringas marmuro ir alebastro ornamentines barjeras (pav. 1), plaukiojanti pagoda Thailandui, (pav. 2); arabišku fasadu išpuošta

E. St. Louis liet. bažnyčios projektas. Bažnyčia pastatyta. (Žiūr. LD 1956 m. nr. 8, p. 15-16). Arch. J. Mulokas.

Lith. Catholic Church of East St. Louis, Ill. Arch. J. Mulokas.

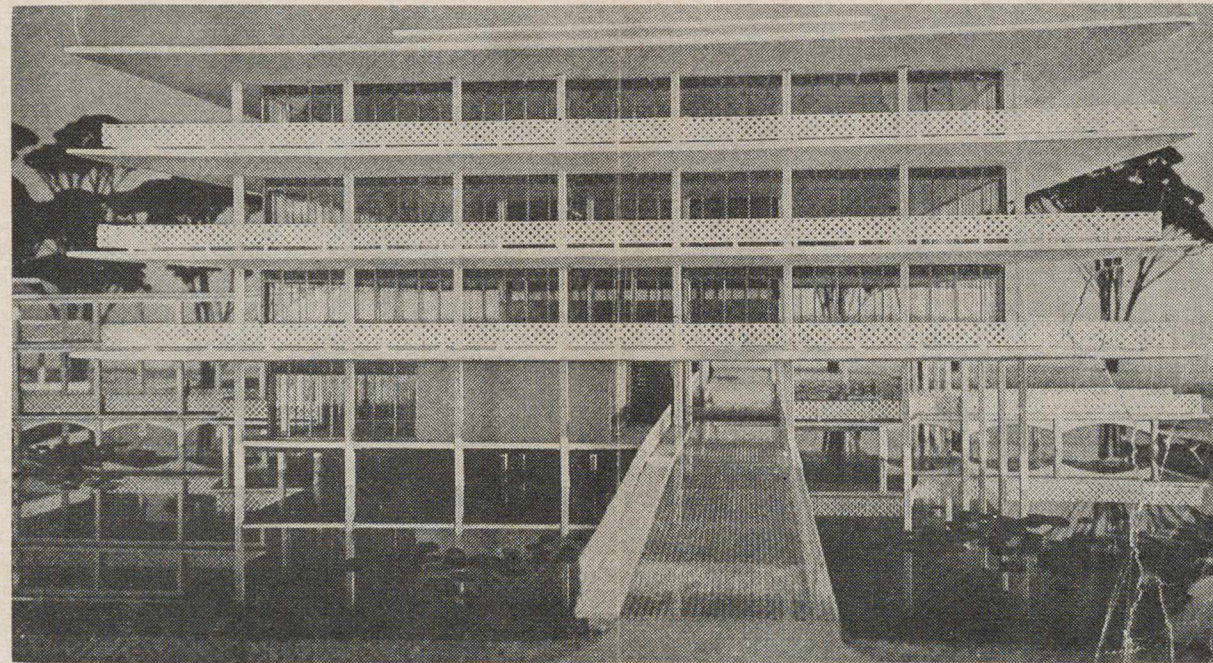
Irako ambasada (pav. 3) ir t. t.

Pačiai moderniausiai pasaulyje kuriamai Brazilijos sostinei Brazilia arch. O. Nymayer naudoja actekų senas formas.

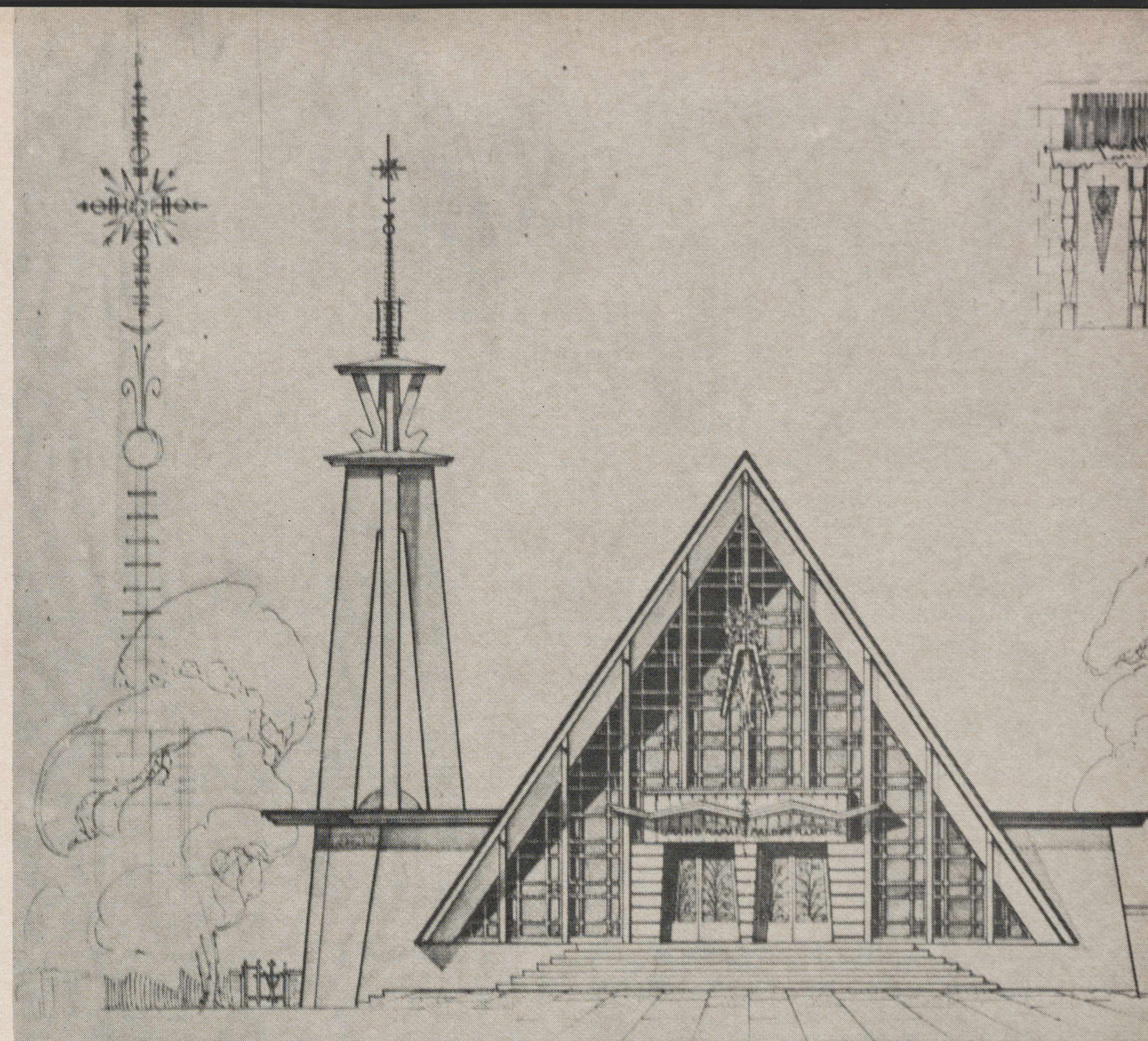
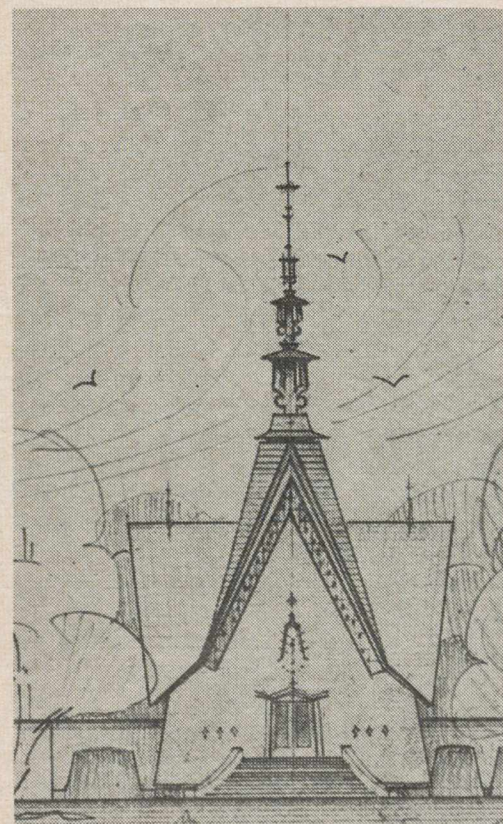
Labai organiškai Japonų medinės architektūros elementus panaudoja monumentalinėj architektūroj japonų arch. K. Tange (pav. 4). Garsusis prancūzų architektas La Corbussier Pendžabo sostinės pastatams įveda tautinį indų charakterį. Frank L. Wright ir kiti Amerikos architektai, projektuodami Irake Bagdado universiteto ir kt. pastatus aiškiai naudoja vietinės architektūros tradicijas. (pav. 4). Mūsų kaimynai suomisai reiškiiasi su savitu racionali vietos sąlygoms charakteriu (A. Aalto ir kt.).

Idėmiau žvelgdami į Jungtines Amerikos valstybes, pamatysime, kad kaip Amerika naujas emigrantų kraštas, taip ir jo architektūroj žy-

PLAUKIOJANTI PAGODA. Bangkoko, Tailande, ambasada. Pastatas pritaikytas tam kanalų ir šventyklų miestui; iš ten pat paimti balkonai, sienų raštai

N. Jėzaus seserų vienuolyno Brocktone bažnyčios projektas. Arch. J. Mulokas.

Atsimainymo bažnyčios Maspeth, N. Y. (kleb. kun. J. Balkūnas) projektas. Arch. J. Mulokas. Bažnyčia

baigiama statyti. Statyboms vadovauj. kontr. Stankus. Vitražai ir vidaus dekoracija dail. V. K. Jonyno.

Church of the Transfiguration in Maspeth, N. Y. Project by architect Jonas Mulokas.

rikos architektūros peizaže žymu visų imigavusių tautų kultūros įnašas.

O kaip su lietuvių? Deja, mes čia puošiame svetimomis plunksnomis, lietuviškojo stiliaus žymių Amerikos padangėje nematysi. Kodėl? Nejaugi mes jo neturime, negi nesame, kaip kitos kultūringos ir subrendusios savastoviam gyvenimui tautos ir prilygstame tik indėnų ar čigonų gentims?

Charakteringų savo meno kūrėjų turi ir mažiausios gentys; jos jau turi raštuotus savo rūbus, turi tautinių šokių ir dainų, dejas, neturi nei rūmų, nei bažnyčių; nes tam reikia organizuotos, daugiau susipratusios ir susiklausančios jėgos. Architektūros menas priklauso tik susiorganizavusiom, sudarantioms valstybės ar net imperijoms tautom.

Mes ne palaidos gentys, mes, lietuviai, ilgus amžius gyvenome savo valstybės gyvenimu ir norime turėti savą dabartį ir sukurti savo vertą dėmesio ateitį.

Vienas iš tokių "ateities kūrinių" yra architektūros pastatai. Ar įmanoma ne savoje žemėje kurti savos architektūros paminklus?

Dėlei pavyzdžio pažūrėkime, ką daro dabar kitos tautinės bendruomenės grupės. Sakysime, japonai. Japonai dabar rengiasi statyti savo kultūros centrą San Franciske.

Architectural plans for the chapel of the nuns of Christ Crucified in Brockton, Mass. Arch. J. Mulokas.

Projektą padarė arch. Minoru Yamasaki, darbus vykdė kiti japonai architektai ir kontraktoriai (ž. Architect Record, N. 7, July 1961. Pav. 5). Tai kūrinys, kuris, pasak architektą Yosamaki, galėtų būti pastatytas bet kur Japonijoje. Vietos išplanavimas, pastatų charakteris ir motyvai grynai japoniški — jų sodai, jų tiltai, jų pagodos ir kabuki teatras. Tipingas medinių pagodų ir medinių japoniškų stogų silueta aiškiai pabrėžtas toje moderniosios architektūros statyboje.

Žydai, nors mažiausiai turėdami savitumo architektūroj (jų senoji Saliamono šventykla Jeruzalėje buvusi Mezopotamijos ir Egipto architektūrų skolinys), Seattle šventyklos architektūrą sukūrė septyniastiebių žvakidės ornamente (ž. Western Architect and Eng., June Today, 52 p.) pastatyta senam tradiciniam stiliui, nes architektas buvo įpareigotas tą tradiciją perteikti. Jo projektas pateko į minėtą pavyzdinių bažnyčių rinkinį.

Tai yra anksčiau "tarptautinio stiliaus" kūrėjų vadinamas "atgyvenęs romantizmas", dabartinėj architektūroj vėl įėjęs į madą. Antai, turistinėj Washingtono knygoj keičio dėmesys atkreipiamas ne tik į grynai amerikoniškus objektus — ten turistų dėmesiui pristato Islamo centro pastatą, o Chicagos New Horizons knygoje tarp kitų įžymesnių Chicagos bažnyčių įveda ir Lietuvių Marquette Parko bažnyčios vaizdą

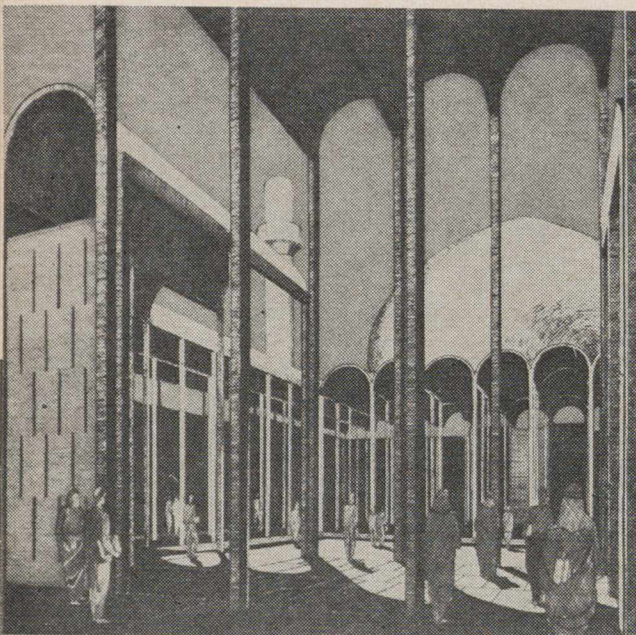
su tinkamu apibūdinimu (psl. 44).

Iš tų pavyzdžių matome, kad Amerikoje tautinis stilius, vartojamas tautinei reprezentacijai, yra pastebimas, neignoruojamas. Šių žodžių autoriui garsusis architektas Frank L. Wright pareiškė: "...building should interpret the value of the site, country and culture of the people."

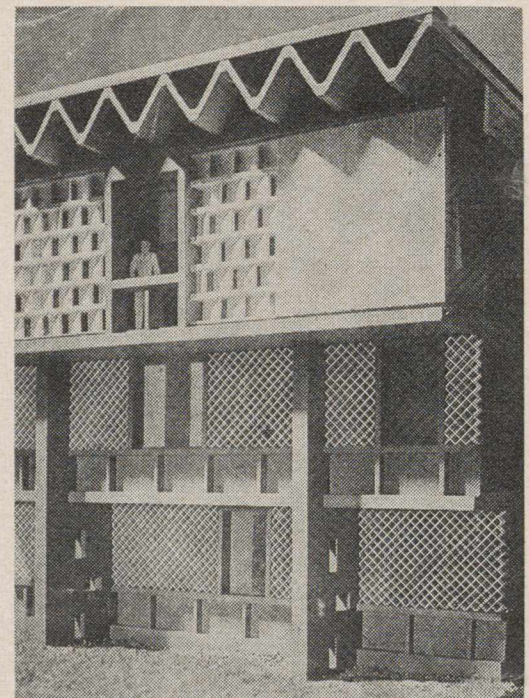
Mūsų medinės architektūros stiliaus pritaikymas moderniojoje architektūroj, vykdytas eilėje mano projektuotų lietuvių bažnyčių, yra susilaukęs atgarsio ne tik čia, bet ir Lietuvoje.*)

*) Latvių architektas prof. dr. Kundziņš tarp kitko rašo: "...esu per daug kuo sužavėtas kas rodo Jūsų svaiginantį išmislumą, gyvą fantaziją ir Jūsų pajėgumą su pajautimu duoti formom turtingą apipavidalinimą, kurios kiauurai persunktos tautos meno dvasia ir senų tradicijų elementais."

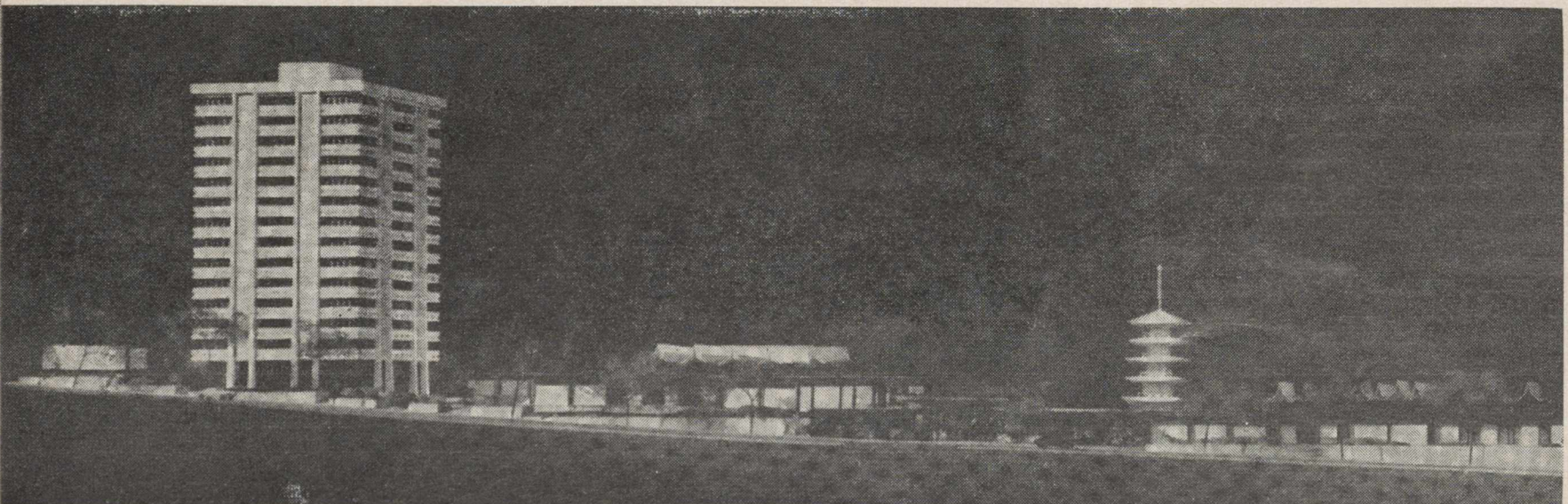
Prof. P. Galaunė tarp kitko rašo: "Mum labai imponuoja Tamstos pastangos ir architektūrą įvesti kiek galima daugiau tautinių elementų. Ne viename Tamstos įgyvendintų pastatų šios pastangos puikiai išsprendos... (Lietuvoje) netgi mediniuose pastatuose iki šiol nesiseka sukurti ką nors apčiuopiamo. Tiesa, kad ir rimtesnių bandymų nebuvo. O gal dar neturėjome architekto, kuris persiimtų visa mūsų liaudies architektūros specifiką ir sugebėtų duoti jos sintezę."

Bagdado universitetas. Architektai: W. Gropius, R. S. McMillan, H. Morse Payne Jr. ir kt. University of Bagdad. Arch. W. Gropius.

Irako ambasada su arabišku fasadu. Embassy of Iraq.

Japonų statomas centras San Franciske. Architektas: Minoru Yamasaki ir pagalbininkai. Tai bus vienas originaliausių ir idomiausių tautinių centrų JAV-se. Jau iš tolo akį atkreipia pagoda ir lenktas japoniškas tiltas. Viduj bus japoniškas sodas, pastatų tarpe — viešbutis, Kabuki teatras ir kt. Kaip pats centro kūrėjas sako — tradicinės japonų architektūros rūmuose bus įgyvendinta 20-to a. civilizacijos laimėjimai.

Japanese Center, being built in San Francisco, Calif.

Lietuva – Karalystė ar Didžioji Kunigaikštija?

P. V. RAULINAITIS, Los Angeles, Calif.

Nuo tolimos pradžios iki valstybės įsteigimo

Medžiaga Lietuvos istorijai ima iš kitų tautų istorijų, kronikų ir metraštininkų. Gaila, kad ne visi objektyviai rašė apie Lietuvą. Metraštininkai neretai priskyrė savo tautai vertingų ir garbingų Lietuvos praeities darbų ir žygių. Susiduriama net su nepatikimu vėlesnių laikų aprašymu, kaip krikščionybės įvedimas Lietuvoje, žalgirio mūšis, kovos dėl valstybės nepriklausomybės atstatymo.

Lietuva savo nenutrūkstamu gyvenimu išsilaikė daug amžių jau prieš Kristų savo plačiose teritorijose prie Baltijos jūros ir toli į Vakarus, Rytus bei Pietus. Jau yra žinoma, kad IV amžiuje prieš Kristų Marsilijos pirklių ir mokslininkų ekspedicijos į Baltijos jūrą ir Rytus vadėdas **Phyteas**, anų dienų garsus keliautojas ir mokslininkas, kuris net projektavo kelionę per šiaurės ašigali į Ameriką, buvo pasiekęs Lietuvą ir savo kelionės aprašė. Jo patiektais daviniais naudojo Tacitus savo knygoje "Germania", istorikas Strabo, taip pat Gajus Julius Caesaris knygoje "De Bello Gallico" (VI, 26, 27 psl.).

Lietuva imperatoriaus Nerono laikais prekiaavo su Roma ir Britų salomis.¹⁾

Lietuvos kaimynai tik vėlesniais laikais pradėjo pastoviau organizuotis: čekai — 7-9 amžiuje, lenkai — 10 amžiuje. Jie tada valdė gretimus arba Lietuvai netolimus plotus, bet tuo laiku nevaldė lietuviškųjų teritorijų; rytų slavai atsiremdavo į galingas ir gausias lietuvių pilis, kurių gan daug buvo net į rytus nuo Smolensko. Jau VII amžiuje vikingai neatsilaikė prieš lietuvių; tada jie pakeitė savo taktiką ir bendravo su lietuvių prekybos srityje.²⁾ Vikingų prekybos prieglobos centru, vykstant į pietus, buvo naudojamos lietuvių pilys, o jų tarpe tuo metu didelio garso turėjo Vilnius, kuris kaip pilis ir miestas įsteigtas ir pastatytas, yra manoma, seniai prieš Kristų. Tik daugeliui amžių praėjus, karalius Gediminas įvertino Vilnių, kaip strateginiai geroje vietoje esančią pilį ir miestą ir padarė jį valstybės sostine. Atrodo, kad ir Mindaugas laikė Vilnių savo sostine.

Būdami organizuoti ir narsūs lietuvių išsilaikė tarp savo kaimynų, atskirų kunigaikščių valdomi, jungėsi į didesnius vienetus, prijunginėjo savo kaimynų teritorijas ir stiprino savo valstybės galybę.

Lietuvių tauta, daug amžių gyveno neįgavusi senų valstybių garso, nes jos žemėse nebuvo ypatingų kultūrų kūrimo, neatsirado jokių naujų religijų; lietuvių buvo praktikuojama humaniškoji, natūrališkai estetinė religija, pripažįstanti pasaulio ir savo pačių likimo valdovų kilnios dvasios Dievą arba dievus. Ji buvo taikinga ir nesivertė kaimynų plėšikavimu.

Lietuva tampa karalyste

Dar nenustatyta, kada prasidėjo lietuvių tautos įsteigtos galingos valstybės gyvavimas; aišku, kad tai įvyko daug amžių prieš 1251 metus,

kada Lietuvoje buvo įvesta krikščionybė ir kada šios valstybės valdovas **Mindaugas**, popiežiaus Inocento IV buvo oficialiai pripažintas karaliumi, jo valstybė pripažinta karalyste, suteikiant jam ir jo įpėdinams minėtą karaliaus titulą, primant valstybę ir karalių į Vakarų krikščioniškųjų valstybių ir tautų tarptautinės bendruomenės narius.

Šie labai svarbūs didelės istorinės vertės patvarkymai įvyko taip. 1250 metais Mindaugas, jo žmona Morta, šeima, visi artimieji, dvariščiai ir daugybė lietuvių buvo apkrikštyti. Mindaugas pasiuntė delegaciją pas popiežių Inocentą IV prašyti, kad jis priimtų Lietuvą į krikščioniškųjų valstybių tarpą, jį vainikuotų karaliumi, o Lietuvai pripažintų karalystės vardą. Inocentas IV patenkino karaliaus Mindaugo prašymą, tuo tikslu parašydamas Milane 1251 metais, liepos mėn. 17 d. specialų raštą. Mindaugui jis pareiškė, kad priimęs Lietuvos karalystę ir visas žemes, kurias ji turi ir ateityje turės "in jus et B. Petri proprietatem"; gi rašte Kulmo vyskui Henrikui įsakė Mindaugą iškilmingai vainikuoti karaliumi.³⁾

Lietuva išlaikė karalystės titulą

Anuo metu vienoje priklausomybėje esančios nedidelės teritorijos buvo vadinamos kunigaikštijomis, o didesnės — didžiosiomis kunigaikštijomis. Nepriklausomos ir suvereninės valstybės valdovui, teisiniu požiūriu, anoje gadynėje buvo svarbu gauti karaliaus titulo pripažinimą iš popiežiaus ir jo valdomai valstybei karalystės vardo suteikimą. Gavus šį pripažinimą, vėliau nebuvo reikalaujama jo pakartojimo vadintis karaliumi arba būtino bažnytinio vainikavimo valdovo įpėdiniui. Kartą suteiktas karalystės vardas pasilikdavo, jeigu jis įsakmiai nebuvo atšaukiamas.

Suteiktas Lietuvai karalystės vardas ar titulas nebuvo pakeistas amžių bėgyje, jį įsakmiai patvirtino Lietuvos Valstybės Taryba, rinkdama 1918 metais Lietuvos valstybei karalių ir suteikdama jam Mindaugo II vardą. Tik Steigiamasis Seimas, susirinkęs 1920 metų gegužės 15 dieną pavadino Lietuvą Respublika ir jos valdovui davė Prezidento vardą. Lietuvos valstybės titulo privalomų pakeitimų (be ką tik minėto) per beveik 700 metų nebuvo, tad visi jos valdovai, kaip karaliaus Mindaugo įpėdiniai, tiesioginiai ar netiesioginiai atsiradę, buvo ir yra karaliai, nors jie ir būtų nebuvo iškilmingai ar bažnytinėmis apeigomis vainikuoti.

Kartą suteiktas valstybei karalystės titulas ir jos valdovui karaliaus vardas pasilikdavo, jei nebuvo specialiai dėl kokių nors priežasčių atimamas. Tai rodo mums kaimynės valstybės istorija.

Lenkija 966 metais priėmė krikščionybę, valdant iš Piastų giminės valdovui, vardu Mieškas I; jo sūnus narsus valdovas Boleslovas I (992-1025) Drąsusis padarė Lenkiją karalyste. Boleslovas buvo vainikuotas karalium 1025, pritariant popiežiui, kaip pirmasis Lenkijos karalius. Bet Lenkija ne visą laiką buvo karalystė, nes jai tas vardas buvo atimtas dėl jos valdovo Boles-

lovo II (1058-1081) audringo ir palaido gyvenimo. Krokuvos vyskupas Stanislovas ne kartą buvo perspėjęs karalių tvarkyti savo gyvenimą ir mesti netinkamus papročius. Boleslovas II keršydamas nužudė vyskupą 1079 metais. Pasipiktinę šiuo Lenkijos valdovo kriminaliniu elgesiu, Romos popiežius Grigalius VII pasmerkė Boleslovą II, atėmė Lenkijai karalystės titulą, o jam karaliaus vardą. Lenkijai karalystės titulas buvo grąžintas tik 1320 metais, Vladislovui I valdant šalį. Vyskupas Stanislovas buvo paskelbtas šventuoju ir padarytas Lenkijos globėju.

Kaip matome, netekti karalystės vardo turėjo būti rimtos priežastys ir atitinkamas popiežiaus pareidymas; Lietuva tokio nužeminimo nepergveno; jos karalystės vardas pasiliko. Be reikalo tad ir be teisinio pagrindo kaikiurių istorikų šis garbingas vardas užmiršamas.

Imperatoriaus Zigmanto karaliaus vainiko dovana Vytautui nėra jam šio vardo pripažinimas iš naujo, nes **Vytautas** buvo karalius, o Lietuva buvo karalystė; tai buvo vien Vytauto asmenišką pagerbimą.

Nebūtina vainikuoti karalių, kad tokiu vadintųsi. Pavyzdžiui, Anglijos karalius Eduardas VIII nebuvo vainikuotas, bet jis vis dėlto niekeno nėra laikomas didžiuoju kunigaikščiu. Buvimas kunigaikščiu, kad ir didžiuoju, rodo priklausomybę nuo kito, didesnio, valdovo. Kadangi Lietuva buvo nepriklausoma ir suvereninė valstybė, tad ji buvo karalystė.

Panašus nesusipratimas kartojamas ir su Lietuvos krikštu. A. Šapoka savo redaguotoje Lietuvos istorijoje (110-111 p.) teigia, kad Jogaila įvedė Lietuvą į krikščioniškųjų valstybių tarpą, ją apkrikštindamas, o tai prieštarauja mano jau pirmiau išdėstytoms istorinėms aplinkybėms ir nurodytiems dokumentams. 1251 metų liepos mėn. 17 d. popiežius Inocentas IV raštu karaliui Mindaugui pripažino Lietuvą kaip krikščionišką valstybę ir priėmė ją į krikščioniškųjų valstybių tarpą. Lietuvos karalius Jogaila, veddamas Lenkijos karalienę Jadvgą, šių karalių jungtųjų proga gavo iš popiežiaus Urbono VI 1386 metais tik patvirtinimą pirmiau Lietuvai suteiktą krikščioniškosios valstybės privilegiją.⁴⁾

ANTRASIS KULTŪROS KONGRESAS CHICAGOJE

1962 metų Darbo dienos savaitgalį, rugsėjo 1-3 d., Chicagoje įvyksta II-asis Kultūros Kongresas, kuriam rengti komitetą sudaro: pirm. Povilas Gaučys, V. Adamkavičius, Ben. Babrauskas, L. Balzaras (Kanados LB atstovas), Vl. Jakubėnas, J. Jasaitis, V. Kasniūnas, P. Maldeikis, J. Švedas, J. Tamulis, prof. B. Vitkus. Komiteto narių skaičius dar vis papildomas.

Dėl galimų karščių nuspręsta kongresui patalpas imti viename iš didžiųjų viešbučių, kur vėsinamas oras sudarys malonesnes viršines sąlygas kongreso eigai. Imant viešbutį, aišku neišvengiamas ir banketas. Iš bendrųjų kongreso atrakcijų numatoma mūsų dailininkų paroda ir stambesnis koncertas (vokalistų, instrumentalistų). Kongreso plenumu bus dvi paskaitos: pirmoje bus apžvelgta svečiose šalyse pasiekti mūsų kultūriniai laimėjimai; antroje bus aptarta išeivijos kultūrinė politika ir nustatytos gairės atečiai.

Kongrese numatyta keliolika sekcijų, kuriose bus apžvelgti atitinkamos srities laimėjimai, aptarti specifiniai tos srities reikalai ir padaryti nutarimai. Kiekviena sekcija turės bent porą pranešimų.

Literatūros sekcijos organizavimu rūpinasi B. Babrauskas, spaudos — Vyt. Kasniūnas, jaunimo — V. Adamkavičius, mokslo — P. Maldeikis, liuanistinio švietimo — J. Tamulis, lietuvių išlaikymo parapijose — prof. B. Vitkus, muzikos — prof. Vl. Jakubėnas; toliau numatytos meno, liet. architektūros, fizinio auklėjimo, istorikų ir kt. sekcijos, kurioms vadovai jau pakviesti. Sekcijų nutarimai, rezoliucijos bei veiklos planai bus pateikti plenumui.

Kultūros Kongreso komitetas, sudaręs sąmatą, pateiks ją JAV-bių ir Kanados LB-nių centrums. Techninius kongreso rengimo darbus atlieka JAV LB Chicagos apygardos valdyba.

Be kitų dalykų, K. Kongreso komitetas planuoja išleisti Kongreso darbų leidinį, žinoma, jeigu tam bus sukaupia lėšų. Komitetas dirba sklandžiai ir darniai. Reikia tikėtis, kad visi kviečiamieji aktyviai įsijungti į kongreso darbus atsilięps teigiamai. O platesni kultūriniai sluogsniai prašomi iš anksto šias dienas paskirti Kultūros kongresui.

Bbr.

1. Charles J. Elton. Origines of English History, 1890, pp. 6, 62.

2. Georg Vernadsky. Ancient Russia, 1946 m., p. 230; A. Tenant, Studies in Polish life and history, London, 1924, p. 45; T. D. Kendrick, A. History of Vikings, London, 1930, p. 60, 190.

3. Abu raštu lotynų kalba atspausdinti didžiuliam daugelio tomų veikale, vadinamame "Caesaris Baronii. Annales Ecclesiastici, Vol. 21, Nancii MDCCCLXXX, pp. 415-416, in extenso. Tarp kitko skaitome: "...nos tuis justis desideris, quae digna favore plenissimo reputamus, affectu benevolo annuentes, regnum Luthawiae, ac terras omnes, quas per divinae virtutis manibus, vel eripere poteris in suscipimus; et ea cum uxore, filiis, et futurum, in jus, et B. Petri proprietatem auxilium jam eripuisti de infidelium milia tua sub protectione, ac devotione Sedis Apostolicae permanere facimus, districtius inhibentes, ne quis te in fide ac (devotione) Sedis Apostolicae persistente super praefectis regno et terris temere impedire, seu molestare presumat." Kulmo

vyskui Henrikui Inocentui IV tarp kitko nurodo: "Mandamus quatenus accersitis aliquobus Ecclesiam praelatis, et religiosis personis, dictum Mindovem in totius Luthawiae, ac terrum omnium, quas per divinae virtutis auxilium jam eripuit de infidelium manibus, vel eripere poteris in futurum, auctoritate nostra coronas in regem, et sibi ab omnibus constitutis ibidem tanquam regi Catholico super omnibus diligenter intendi facies, quae spectare ad dignitatem regiam dignoscuntur. Ita tamen quod ipse, ac successores sui, regnum praedictum et praefatas terras quae ad suarum precum instantiam in jus et proprietatem beati Petri suscepimus, se ab Apostolica Sede tenere perpetuo recognoscant."

Apie Lietuvos krikštą žiūr. mano str. "700 metų krikščionybės Lietuvoje", "Mūsų Pastogė", Sydney, 1951.5.24, Nr. 121.

4. Caesaris Baronii. Annales Ecclesiastici, Nancii, 1870, Vol. 26, psl. 463. Taip pat: Fritz Kern, Kingship Law in the Middle Ages, 1948, p. 46.

Pirmieji savanoriai...

Atkelta iš 9 psl.

menės, na, ir vokiečiai. Keturiuos priešingos kariuomenės vienam mieste.

Su maistu kariuomenėje buvo ne kas. Pirmosiomis kūrimosi dienomis nebuvo pinigų, ir maistui nedavę kas tekdavo. Iš pradžių savanoriui duodavo maistui po 3 markes diena. Kaip nori, taip maitinkis iš tų markių. Vėliau pakėlė. Gaudavome po 5 markes diena. Pameniu, kad buvo gauta ir po 9 markes, tik nebeatmenu kada.

Paskui, kad būtų patogiau, į rankas pinigų nebeišduodavo, bet pietus užsakydavo restorane. Tačiau buvo per brangu. Įsitaisėme šokią tokią virtuvę ir neilgai taip "poniškai" restoranuose valgėme, nes pradėjome patys virti. Dažniausiai vis kruopos.

Maisto pagerinimo neįsivaizdavau ir per Kalėdas, jokių kūčių neruošėme. Kai kurie, turėję mieste pažįstamų, išėjo iš kareivinių svečiuotis, o dauguma neturėjęs kur nuklysti ir praslinkiojome po kareivines.

Gedimino kalne iškėlėme trispalvę

1919 m. sausio 1 d. grįžęs iš sargybos, išėjau į miestą pasivaikščioti. Bet neigai tevaikščiojau. Kažkokas slaptas nujautimas ragino grįžti į kareivines.

Prieš netoli kareivinių vartų, pastebėjau stovintį karininką ir dar vieną karį, kuris kažką šūkavo. Iš kareivinių bėgo savanoriai su šautuvais. Netoli stovėjo keletas miesto vežikų.

Matydamas, kad čia kažkas darosi, pagreitinau žingsnius. Mane pamatęs karininkas liepė skubiai pasiimti apie 7 ginkluotus savanorius ir drauge su juo vykti. Įbėgęs į kareivines, į kišenę įsipyčiau šovinių, atsivežtų dar iš namų.

Vyrų rinktis jau nebereikėjo. Jų pakankamai stovėjo aikštėje. Kiekvienam buvo išduota po 15 šovinių. Maniau, kad teks kur nors susiremti su bolševikais ir lenkais. Šautuvus iš anksto užsitaikėme ir pastatę vamzdžiais į viršų, sėdomės į vežikų roges.

Karininko įsakymu vežikai pasuko į miestą. Pirmą kartą ginkluoti viešai pasirodė mieste. Iki šiol ginkluoti negalėdavome pasirodyti vokiečiai tuoju nuginkluodavo. Dabar vokiečių nebematėme ir stebėjaisi, kur jie dingę, kad jau ginkluotų mūsų nebelietė.

Miesto gyventojai, pamatę mus ginkluotus važiuojant, nepažino ir savo tarpe kalbėjosi, kad bolševikai važiuoja. Mat, kai kurie buvome su rusiškais milinėmis apsilikę.

Privažiavę Gedimino kalną, sustojome ir vežikus paleidome. Patys, karininko vedami, pradėjome lipti į kalną. Tik dabar pastebėjau, kad pilies bokštas be vėliavos. Iki šios dienos visą laiką kabojo vokiečių vėliava.

Karininkas K. Škirpa, pastebėjęs pilies bokštą be vėliavos, tuoju pasiuntė komendantūros adjutantą P. Gužą pas Valstybės Tarybos rūmų prievaizdą gauti lietuvišką trispalvę, o pats nuvyko į kareivines pasiimti garbės sargybos.

Kada įlipome į kalną, P. Gužas ir savanoris Vincas Steponavičius jau laukė mūsų. Paliepus, pilies sargas atrakino pilies duris. Karininkai Škirpa, Gužas ir savanoris Steponavičius su vėliava įlipo į pilies bokštą ir ten prie stiebo ją pririšo.

Mes, septyni savanoriai, likę lauke, išsirikiavome paliai pilies duris.

Kada vėliava pradėjo kilti į viršų, karininkai bokšte iš revolverių, o mes apačioje iš šautuvų iššovėme po 3 salves. Mano pirmasis ir ant-rasis šūvis neiššovė. Trečysis smagiai trenkė į petį ir garsiai nuskambėjo drauge su kitais. Gal tiedu šoviniai pagedę buvo, nes 1915 m. paslėpti krūmuose mano šoviniai išbuvo iki 1918 m. pabaigos. Paskui visi sušukome "Valio! Lai gyvuoja Nepriklausoma Lietuva!"

Iš bokšto išlipę karininkai su kareiviais pasibučiavo, ir karininkas Škirpa pasakė trumpą kalbą. Jis priminė, kad šiandien atlikome istorinį žygį. Po ilgų Lietuvos vergijos metų šiandien pirmą kartą Gedimino kalno pilies bokšte iškeliame Lietuvos vėliavą.

Pirmasis Lietuvos vėliavos pakėlimas Vilniaus pilyje buvo atliktas. Karininkai ir 3 kareiviai grįžo atgal, o mes 5 kareiviai: Mikas Slyvauskas, Albinas Rauba, Romualdas Marcelis, Pranas Plauska ir aš likome prie vėliavos pirmojoje jos garbės sargyboje. Sargybos viršininku buvo paskirtas karo valdininkas Jonas Nistelis, atėjusis ant kalno jau baigiant vėliavos pakėlimo iškilmes.

Nusileidžianti saulutė metė savo spindulius į plevėsuojančią vėliavą. Gražiai sužūrėjo jos visos trys spalvos. Pirmą kartą pamačiau lietuviškąją trispalvę! Vėliavos pakėlimas yra visų maloniausia valanda mano gyvenime.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Antanas Baranauskas, **Anykščių šilelis**. 100 metų sukakčiai nuo pirmojo "Anykščių šilelio" paskelbimo paminėti naujas luksusinis leidinys. Dviejų spalvų piešiniais iliustravo dail. Pranas Lapė. Paaikškinimus parašė Vincas Maciūnas. Žodynėlį sudarė Juozas Brazaitis. Didelio formato, įrišta į kietus viršelius, 106 nenumuotų psl. Kaina \$5. Išleido Romuva, 507 Fifth Ave. (3rd Floor), New York 17, N. Y.

J. Augustaitytė-Vaičiūnienė, **Ant aukuro laiptų**. Eilėraščiai, įrišta kietais viršeliais, 116 psl. Išleido Terra, 1961.

DARBININKAS

Lietuvių katalikų laikraštis, išeinąs du kartus savaitėje.

Duoda išsamias pasaulinių įvykių ir lietuvių visuomeninės veiklos apžvalgas.

Laikosi tvirto ir griežto nusistatymo kovoje už Lietuvos laisvę.

REDAKCIJĄ SUDARO

Juozas Brazaitis,
kun. Vikt. Dabušis, Paulius Jurkus,
Simas Sužiedėlis.

Leidžia lietuviai pranciškonai.

ADRESAS

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21,
N. Y.

Metams tik \$6.

Naujiems skaitytojams pirmais metais — \$5.

Susipažinimui dvi savaites siunčiamas nemokamai.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave.

PRospect 8-5875

BRIDGEPORTE — ved. Ed. Rudaitis

3207 So. Halsted St.

VIctory 2-4226

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

Šluo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andriulio ūkyje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

ADOLPH and CECILIA

C A S P E R

Laidotuvių Namas

COWLEY & CASPER

oraneša, kad dėl freeway'aus pravedimo susidariusių nepatogumų, persikėlė į naują vietą ir susijungė su

LUKE O'CONNOR & SONS MORTUARY

931 W. Venice Blvd. Richmond 9-1061
Mes čia patarnausime savo draugams lietuviams su tuo pačiu nueširdumu ir simpatija kaip ir anksčiau.

HELEN'S

HOUSE OF BEAUTY

New Address:

HELEN MOCKUS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD

Callifornia

New Telephone: NOrmandy 5-3351

PAKEITĘ ADRESĄ,

neužmirškite pranešti LD leidyklai.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

Linkėjimai

taupytojams ir skolintojams

CRANE SAVINGS &

LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29,

Calif.

LITHUANIAN REALTY

COMPANY

Charles Luksis Realtor

Phone: EX. 4-2986

3020 Wilshire Blvd.

Mielai patarnauja norintiems pirkti, parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitokį turtą; gauti paskolas.

Atlieka notaro darbus.

SANTA MONICA, CALIF.

Pernai metų gale Chicagos L. Bendruomenės Apygardos valdyba buvo paskelbus spaudos mėnesį ir ta proga surengė spaudos parodą, kurią tvarkė Jonas Vaidelys. Tarp daugelio kitų skyrium buvo išstatyti "Lietuvių Dienų" leidiniai. Maironio knygų rinkiniu atžymėti prasidedantys Maironio šimtieji metai. Čia matyti žurnalistų ir publikos dalis. Abi foto nuotraukos A. Gulbinsko

Vienas spaudos parodos stolas. Gale jo matyti Bertausius ir J. Vaidelys, parodos organizatorius
From the exhibition of Lithuanian publications, recently held in Chicago, Ill.

PRANCIŠKONAMS BROOKLYNE 10 METŲ

Iš liet. pranciškonų vienuolyno Brooklyne 10 metų sukakties minėjimo gruodžio 10. Dainuoja L. Jodytė, akomp. F. Kreimer.

Prie stalo iš k.: prel. M. Kemėžis, šv. Petro ir Povilo par. kleb. Elizabete; kun. Pakalnis—Apreiškimo par. kleb. Brooklyne; T. J. Gailiūšis, OFM, pranciškonų provinciolas, ir prel. J. Balkūnas, V. Atsimainymo par. kleb. Maspethe.

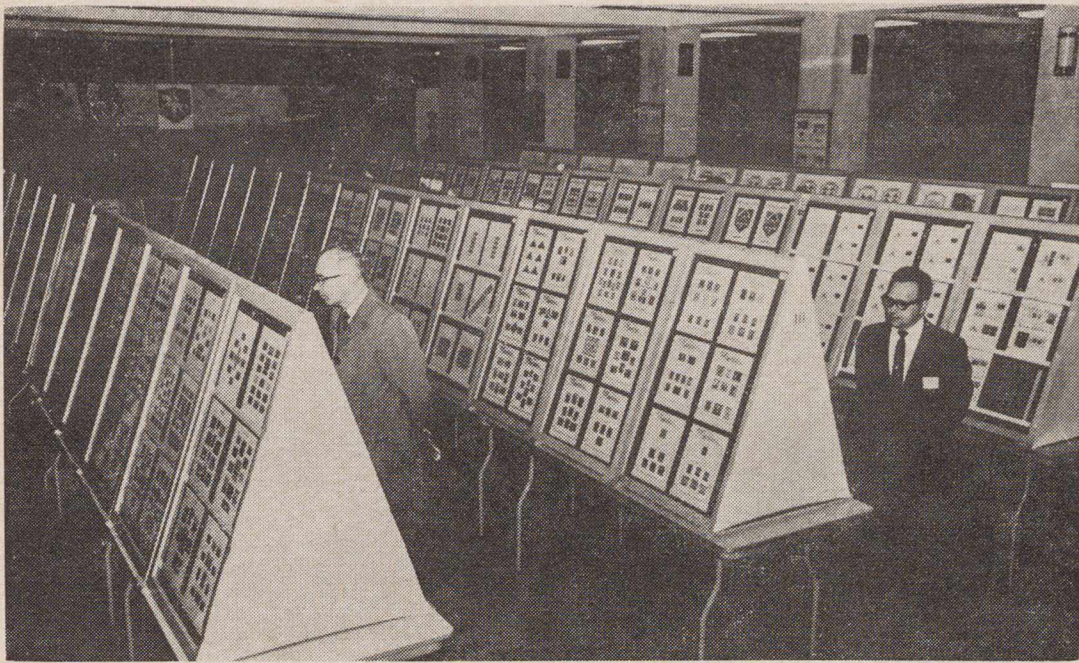
Foto V. Maželis

L. VYČIAI IR JŲ DRAUGAI CHICAGOJE

Kairėje: dir. F. Strolia ir sol. Iz. Motekaitienė; dešinėje: choras ir solistai P. Bičkienė ir A. Brazis.

Foto A. Gulbinskas

Vaizdas iš Lietuvos pašto ženklų parodos Chicagoje, Jaunimo Namuose.
A scene from the stamp collection exhibit at the Youth Center, Chicago.
Foto A. Gubinskas

Mūsų bendradarbis kun. L. Musteikis, Omaha, Ill., skaučių vadovių tarpe.
Priekyje: J. Lileikienė, L. Povilaitytė; vidury: L. Antanėlienė, G. Reikevičienė, k. L. Musteikis, vyr. sk. pavaduotoja K. Kodatienė, R. Cicėnaitė.
Gale: R. Micutaitė, O. Damaitė, D. Katiliūtė.
Foto K. L. M.
Our correspondent, Rev. L. Musteikis, among girl scout leader in Omaha.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

Foto A. Gulbinskas

J. Jakubauskas-Jakubs, Chicago, Ill., priima savo portretą iš Chicago American dienraščio dail. Leonard Shenoha, portretą nupiešusio. Portrete Jakubauskas yra 38 metų amžiaus, tuomet buvęs žymus imtynininkas, vėliau imtynių organizatorius. Dabar jis pensininkas, priklauso Dariaus-Girėno postui. 1961 m. lapkr. mėn. sukako 50 metų kaip Jakubauskas atvyko į Ameriką.

J. Jakubauskas-Jakubs, former well known wrestler, receives a present — his portrait.

SOPHIE BARCUS ŠEIMOS RADIJAS

Sophie Barcus radijo programos atlikėjai užpraitų Kalėdų programoj. Iš k. F. Daukus, Balys Brazdžionis, Aldona Barcus Daukienė, Nora Gugienė ir Sophie Barcus.

Dabar programa vadinama Sophie Barcus Radijo šeimos programa. Ją perėmė velionės dukterė Aldona su vyru Daukum. Programa turi kai kurių naujovių, yra pailginta ir duodama iš 4 kartus pastiprintos WOPA stoties.

Kas antrą pirmadienį 7-8 val. vakaro aktorius St. Pilka veda literatūrinę dalį. Į linksmapvakario programą įstoja solistė Peškienė, kuriai akomp. Aleksiūnaitė-Mitchel.

Balys Brazdžionis veda skyrių Pasaulio lietuvių žinios ir kas dieną duoda įvykius ir politines žinias.

Dar galima gauti pernai išleista plokštelė "Sophie Barcus vakarušninkės dainuoja", kur yra 12 dainų ir 11 Kalėdų ir Velykų giesmių.

Performers of the Christmas program in 1960 on the Sophie Barcus radio program in Chicago, Ill.

"VELYKOS"

Danutės Augienės puikaus "Velykų" vaidinimo dainų ir šokių pynės rengėjai ir artistai Chicagoje. Dešinėje matyti autorė rašytoja D. Lipčlūtė-Augienė. Foto A.G.

Performers and organizers of "Easter", a play for the children.

ŽMONĖS, DIENOS IR DARBAI

PRENUMERATOS MOKESTIS už 1962-sius metus jau plaukia. Administracija širdingai dėkoja pirmiesiems ir kviečia neatsilikti kitus.

Norime pastebėti, kad dar yra neatsilyginusių už praėjusius metus; skolos sunkina laikraščio leidimą; jei kas tuo tarpu negalite siųsti didesnės sumos, atsiųskite tuo tarpu bent skolą, kad galėtume suvesti pernykščių metų balansą, o po to lauksime naujų metų prenumeratos. Atminkite, kad Jūs esate žurnalo leidėjai.

— **Komp. Br. Budriūno** dvi kalėdines giesmes su anglišku tekstu išleido amerikiečių Bažnytinės Muzikos leidykla — Robert Brown Music Co., Hollywood, Calif. Per Kalėdų šventes šios giesmės jau buvo giedamos kaikiuriose Los Angeles bažnyčiose.

— **Dailininkas Juozas Bagdonas**, Washington, D. C. pernai suruošęs keletą savo kūrybos parodų Rytiniame pakraštyje, šiais metais rengiasi tolimesnėms ekskursijoms. Numatomos parodos Clevelande, Chicagoje ir net Los Angeles mieste.

— Australijoje leidžiamą "Mūsų Pastogę" nuo pernai metų lapkr. m. redaguoja poetas **Vincas Kazokas**. Buv. redaktorius J. Vėteikis atsišveikinimo žody tarp kitko sako: "Susidėjus aplinkybėms, turėjau susirasti ramesnį ir pastovesnį darbą."

Poetas J. A. Jūragis lieka Australijos Lietuvių Metraščio redaktorium.

— Gruodžio 24 d. New Yorke mirė **Regina Sidzikauskienė** (Seniauskaite), Vaclovo Sidzikausko žmona. LD V. Sidzikauskui LD reiškia užuojautą.

KOREKTŪROS KLAIDOS
Nutrupėjęs kablelis pakeitė redaktorius: LD gruodžio nr. ALRKF suvažiavimo aprašyme po Laiškai Lietuviams trūksta kablelio (,), kuris skirtų A. Astašaitį, atstovavusį Tėviškės žiburius.

A. Dragūnevičius, naujasis Hartford, Conn., lietuvių radijo valandėlės "Tėvynės Garsai" vedėjas (apie programos pasikeitimus žiūr. viršelio III psl. radijo skyriuje).

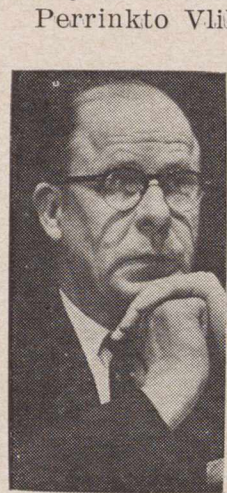
IŠ VLIKO VEIKLOS

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto sesija New Yorke, Baltų Namų patalpose, prasidėjo lapkr. 25 d., t. y. lygiai tą pačią dieną kaip 1943 m., kai įvyko pirmas organizacinis Vliko posėdis.

Suvažiavo visų Vlike atstovaujamų partijų atstovai arba jų įgaliotiniai. Suvažiavimas-sesija vyko dvi dienas. Pažymėtina, kad svečių tarpe dalyvavo nemaža akademinio jaunimo.

Pagrindinį pranešimą padarė Vliko pirm. dr. A. Trimakas. Vliko Vyk-d. Tarybos pirm. J. Glemža, specialiai atvykęs iš Europos, pranešė apie gyvenimą pavergtame krašte. Dr. D. Krivickas kalbėjo dėl santykių su pavergta tauta. Alg. Kasulaitis plačiai pasisakė dėl intensyvesnio jaunimo dalyvavimo Lietuvos laisvinimo darbuose.

Suvažiavime dalyvavo ir laisvojo pasaulio didžiųjų liet. organizacijų atstovai: Alto gen. sekr. dr. P. Gri-gaitis, Pas. Liet. Bendruomenės pirmininkas dr. J. Sungaila, eilė JAV ir Kanados L.B. ir kt. org-jų atstovų bei veikėjų

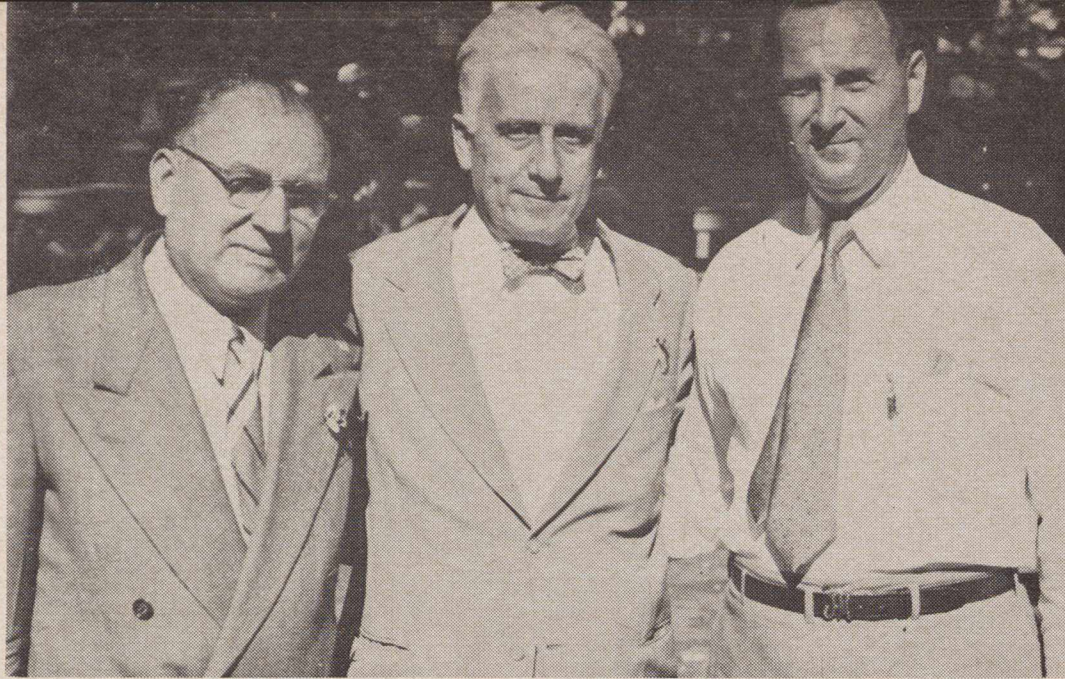
TRIMAKAS

Sudarytos dar kelios Vliko studijų komisijos.

Susirinkimas praėjo darbingoje dvasioje; spauda atsiliepė gerai.

Perrinkto Vliko prezidiumą sudaro: pirmininkas dr. Antanas Trimakas, sekr. J. Stiklorius, narys J. Audėnas. Vyk-d. Taryba ta pati: pirm. J. Glemža, nariai: P. Karvelis (Užsienio Reikalų ved.) ir teis. J. Kairys.

Vliko finansų komisijon išrinkti: Bilevičius, J. Pakalka, P. Vainauskas.

JAV senatorius K. Keating tarp Rochesterio lietuvių veikėjų. Iš kairės: ALT ir BALF sk. pirm. Petras Norkeliūnas, sen. Keating, John Morcan (Jonas Morkūnas), ALT ir BALF sk. valdybos narys.

P. Norkeliūnas spalio 29 atšventė 65 m. amžiaus ir 40 lietuviškojo darbo sukaktį. Tai vienas iš veikliausių senosios kartos lietuvių, ALT ir BALF skyriams vadovaujęs nuo pat šių org-jų įsisteigimo. Gražiai mokas rasti bendrą darbą su visų kartų lietuviais. Dosnus Lietuvos laisvės rėmėjas.

U. S. Senator Keating (center) among Lithuanians in Rochester, N. Y. First from right, P. Norkeliūnas, celebrating his 65th birthday and 40th anniversary in Lithuanian community work.

× Prieš Kalėdas Londone šv. Kazimiero Draugija pradėjo leisti rotatorium spausdintą, iliustruotą žurnalo formato laikraštį "Šaltinį". Redaktorius kun. S. Matulis; vaikams skyrelį "Šaltinėlių" redaguoja kun. J. Kuzmickis. Kaip iš vardų ir iš red. žodžio matyti, laikraštis tęs prieškarinio (išleisto 1906 ir atnaujinto 1926 m.) "Šaltinio" tradicijas.

— Kanados Krašto Lietuvių Bendruomenė nutarė ateinantį pavasarį organizuoti visos Kanados lietuvių jaunimo sąskrydį ar kongresą.

Liudvikas Lietuvninkas,

miręs pernai metų lapkr. 21. Orlande, Floridoje.

Lietuvninkas buvo vienintelis lietuvis stambesnio masto apelsinų plantatorius Floridoje. Gimęs 1894

m. Lietuvoje, jaunas atvyko į JAV. Baltimorėje metėsi į užėgų biznį ir, užsidirbęs, nusikėlė į Floridą, kur ir išplėtė savo apelsinų sodus į rimtą biznį. Palmių ir apelsinų sodo gilumoje Lietuvninkų rezidencija viliojo nevieną tautietį užsukti į svečius. Vaisingi šeimnininkai maloniai pakeleivį priimdavo.

Lietuvninkas nesišalino ir nuo lietuviškos veiklos, skaitė lietuviškų laikraščių, buvo L. Amerikos Piliečių klubo Tampoje narys.

Paliko žmona Marijona ir duktė Frances. (Algirdas Leonas).

Televizijų ir radijo taisymas

Sąžiningai ir pigiai taisau

televizijas, radjus, Hi-Fi fonografus ir vokiškas radijo-fono kombinacijas.

PRANAS KERŠIS

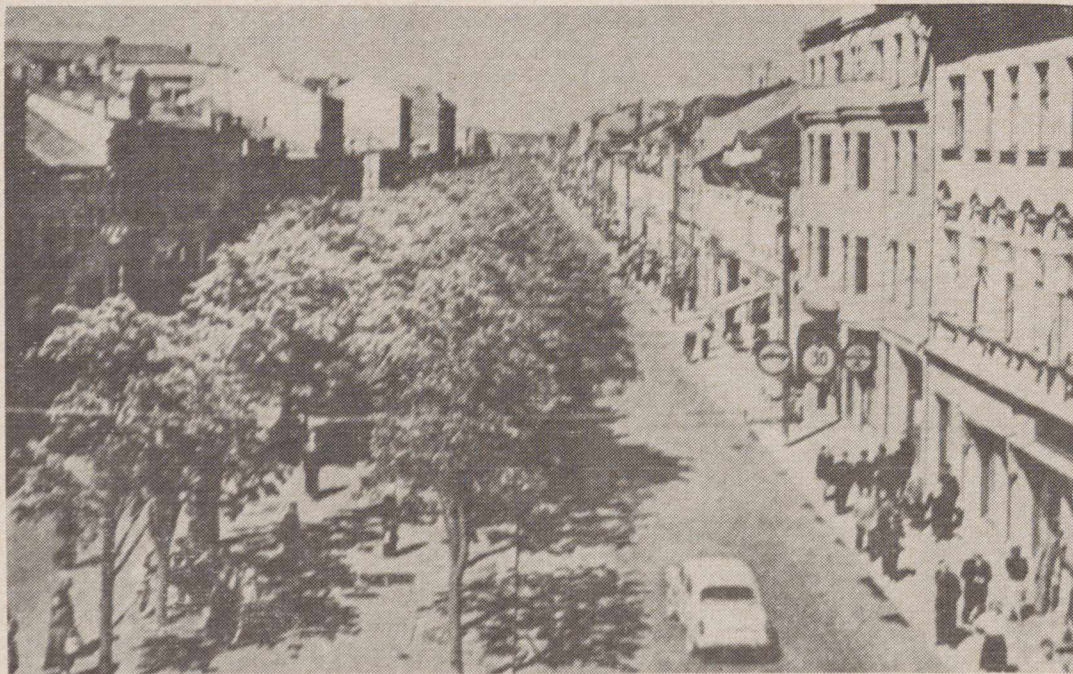
Elektronikos specialistas.

Skambinti HO 9-8500.

5239 Hollywood Blvd.

Los Angeles 27, California

LAISVĖS ALĖJA

● Visoje Sovietų Sąjungoje prasidėjus nustalinimui, neatsiliko ir Lietuva. Lapkričio 4 d. senoji Kauno Laisvės Alėja dar buvo "Stalino Prospektas". Lapkr. 5 Kauno miesto darbo žmonių Tarybos vykdomasis komitetas paskelbė sprendimą, kuriame sakoma, kad "tenkindamas miesto darbo žmonių pageidavimus, Kauno miesto darbo žmonių deputatų tarybos vykdomasis komitetas nusprendė pavadinti Stalino prospektą Laisvės Alėjos vardu". Lapkričio 10 d. Vilniaus radijas paskelbė, kad žodis "Laisvė" pakeičiamas "Leninu" ir tuo būdu Laisvės Alėja tampa Lenino Alėja. Kas žino, gal taip ir logiškiau, nes "laisvės" vis tiek dar nėra.

L I E T U V I U
DIENOS
 LITHUANIAN DAYS

JANUARY / SAUSIS

1962

Kaunas City Hall, given the name of White Swan, built in 1542-62.

It was constructed at the time of the late baroque style.

Kauno miesto rotušės rūmai, statyti 1542-62 metais, vadinami Baltąja Gulbe.

Fist and Freedom

There is an excuse for the oppressed who live under an iron fist and where there is no free press, not to know what is going on in their midst. But the Communists who live in lands with a free press and who knew at all times the constant atrocities committed by their idols, for them there is no excuse. They, and their false god, Stalin, are equal partners in crime. They are to be likened to the idol worshippers of Moloch's time when people, the very parents of children, burned the children as sacrifices to that ever hungry idol. The Communists, too, parents betrayed children and children betrayed their parents in their fanatic worship of a blood-thirsty idol.

Now, the partner in crime as toppled that

idol. His cursed remains were cast to the wall. His evil name is being eradicated from wall and book. His statues are being wrecked like by the Abraham or old and all the former bootlicking idol-worshippers are following the example: Ape sees — ape does.

In Lithuania, the finest street of Kaunas, was called Laisvės Alėja — the Boulevard of Freedom (or Liberty). But Freedom and Liberty are anathema to a Communist. Thus, when unfortunate Lithuania lost her Freedom and Liberty, which resulted in the slaughter of thousands and many more thousands sent to Slave labor camps in Siberia, then, naturally, a street named Freedom and Liberty had to go. Right they were. There was neither freedom nor liberty in Lithuania, and the name of the

evil-doing Stalin defiled that street. Now, as everywhere else, that evil name was deleted but Freedom, alas, did not return, merely another name, the cause of all current evil, replaced it.

When Sicera's superior and chariotted armies were routed by the ill-armed Israelites of old, the Biblical Prophetess Deborah sang a Thanksgiving song: Ken Yovdu Oyvekha — Thus shall perish all Thy enemies... All the Hammans of the past and present, the Hitlers, the Mussolinis, the despotics Tsars, the Stalinas and others of their ilk occupying seats of government and threatening the peace of the world. Ken Yovdu! And then, indeed, we shall have Peace in the world and good will to all men. (VFB)

LITHUANIAN LANGUAGE

By THEODORE S. THURSTON

We are very grateful to Mr. Thurston for granting our magazine the right to print this excerpt from the manuscript of his book, entitled "The Outline of the Lithuanian Grammar". The excerpt is the preface to the mentioned work, which will be published probably by "Draugas". Ed.

This volume has been prepared essentially for students of philology; nevertheless, it should prove of much interest to any person who is interested in the Lithuanian language and its great antiquity and beauty, as described by eminent linguistic savants. The Lithuanian language has a remarkable similarity to Sanskrit; its present day grammar, morphology, and phonology have been altered very little since its earliest inception.

The Lithuanian language is very important in the field of comparative philology, and it is regarded by renowned philologists as the key to the civilization of mankind. This volume is a guide to that language and a method for learning it. The language shows in its basic words and grammatical structure a remarkable similarity to Sanskrit, which dates back to 2000 B. C. or earlier. This volume contains the necessary elementary grammatical rules for the students of philology, and it will also serve as an introduction to more intensive studies of Lithuanian language and its importance in the field of comparative linguistic science.

The beginning of language is beyond our knowledge. Whatever the antiquity of the human race, we have no actual knowledge of its language earlier than about 4000 B. C. This is the period of the oldest Sumerian documents of the lower Euphrates Valley. Even this date must be relatively late in the history of mankind, and it is clear that language had already undergone a long course of evolution.

The Lithuanian language, whatever its antiquity, is of a wonderful structure, more perfect than either Sanskrit or Greek, more copious than Latin, and more exquisitely refined than any of these three. Yet, Lithuanian bears to all three of them a stronger affinity than could have been produced by nature, not only in the roots of verbs, but also in forms of grammatical structure and the morphological construction of words. So strong is this affinity that any philologist can see very clearly that Sanskrit, Greek, and Latin must have sprung from a common source, Lithuanian.

There is a similar reason for supposing that the Heruli, Rugians, Goths, Old Prussians, and Latvians, and their language, had the same origin, for they were ancient Lithuanian people.

Scholars have recognized the Lithuanians as exponents of the primitive Aryan culture and civilization. Renowned philologists have agreed that the Lithuanian language is not only the oldest language in the world today, but the language used by Aryans before the invention of evolution of San-

skrit. The antiquity of Lithuanian language and its grammatical structure place it in the same period with the oldest Sanskrit — 2000 B. C. or earlier.

Lithuanian is a Proto-Aryan, and to the renowned linguists, it was known to be unwritten language in Europe for many centuries. However, recent linguistic investigations have definitely proven that the Lithuanian language was written even before the Christian era, though how far before it is difficult to determine with any degree of accuracy. But from the linguistic evidence and ancient writings in India and Persia, it is possible to assume that the Lithuanian language must have been written as far back as one thousand years before the birth of Christ.

The richest cultural heritage of the Lithuanian people is their language, which represents one of the highest achievements of all mankind. It surpasses all other European languages in its antiquity, the purity of its sounds, and its wonderful grammatical structure. It can be clearly seen, by a study of the highest developed grammar and the natural and beautiful sounds of their language, that the Lithuanians indeed possessed a creative genius in a very early era of our civilization. The vowel system of the Lithuanian language is the most ancient in its style. It antedates Sanskrit, Latvian, Greek, and Latin, in that order.

No other language, living or dead, has a system of sounds more rich and regularly developed or expressed more perfectly by its alphabet than the Lithuanian. The ancient Lithuanian grammarians did not invent the Latin characters, but they certainly brought them to that state of perfection which they now possess. These ancient grammarians must have been endowed by nature with great intellectual powers worthy of all admiration, and with physiological and linguistic views more accurate than those of any other nation. The Lithuanian grammarians have penetrated so deeply into the relations of sounds in their own language that we today may gain knowledge from them to better understand the sounds of our own English language, which has a corrupted phonology and morphology. For that reason alone no language and no alphabet are better qualified or suited to serve for the construction of a universal linguistic alphabet, with natural and pure sounds, than Lithuanian.

According to linguistic palaeontology, it is true that of all languages, only Lithuanian has preserved the purity of the primitive Aryan speech from that remote period of antiquity to the modern age. Many ancient languages have vanished long ago from the knowledge of mankind; however, the Lithuanian language is like an ancient monument of white marble—it still stands untarnished after many centuries of man's long history.

The morphology of the Lithuanian language clearly reveals to us many unsolved historical mysteries of ancient civilization, significantly expands the horizon of linguistic

science, and broadens mankind's knowledge of his dark past. The discovery of the remarkable similarity of the Lithuanian language to Avesta (Old Persian) and Sanskrit has clearly opened new frontiers in the field of linguistic science according to conclusions of comparative morphology. Moreover, the morphology of the Lithuanian language definitely proves that the ruling class, or the kings of the ancient Hittite (Gitis) nation, had surnames similar to Lithuanian surnames. The renowned English scholar, Robert G. Latham, was absolutely correct when he said, "...There is more in language than in any of its productions..."¹⁾

Today the world would be far richer in its culture if Lithuania were independent, because the Lithuanian nation represents not only the Proto-Aryan civilization and culture, but also has the richest treasure in the world — its ancient beautiful language.

The Lithuanian language has extolled for its antiquity and beauty, and for its great importance in the field of comparative philology not only by the renowned linguistics scholars, but also by the greatest philosopher of all, Immanuel Kant. The following fragmentary quotations from eminent linguistic scholars will show the value and importance of the Lithuanian language to the culture of the world. Benjamin W. Dwight, in his book *Modern Philology*, very strongly emphasizes the great value of the Lithuanian language in the field of linguistic science. He comments on the Lithuanian language as follows:

"This (the Lithuanian language) is a language of very great value to the philologist. It is the most antique in its forms of all living languages of the world, the most akin in its substance and spirit to the primeval Sanskrit."²⁾

The renowned French scholar, Elisee Reclus, in his book *Nouvelle Geographie Universelle* describes the great antiquity and beauty of the Lithuanian language in extolling terms. His words of praise are indeed, worth quoting here. He makes the following comment on the Lithuanian language:

"Of all European languages, the Lithuanian has the greatest number of affectionate and diminutive terms, more than the Spanish or Italian, even more than Russian, and they can be multiplied almost indefinitely by adding them to verbs and adverbs as well as adjectives and nouns. If the value of a nation in the total sum humanity were to be measured by the beauty of its language, the Lithuanian ought to have the first place among the nations of Europe."³⁾

The eminent English linguistic scholar, Issac Taylor, in his book *The Origin of the Aryans*, makes a very interesting and important comment on the Lithuanian language. He states that the Aryan civilization must have been in the Lithuanian region. He comments as follows:

"It may be surmised that if we possessed a Lithuanian literature of a date contemporary with the oldest literature in India, it might be contended with greater reason that the cradle of the Aryan lan-

guage must have been in the Lithuanian region."⁴⁾

According to the renowned English scholar, Robert G. Latham, the Lithuanian language has a stronger affinity to the Sanskrit language than all other languages in the world, living or dead. In his book *Descriptive Ethnology*, he comments on the Lithuanian language as follows:

"Now, without doubt, the affinities of the Sanskrit are closer with the Lithuanian than with any other language on the face of the earth."⁵⁾

The importance of the Lithuanian language was recognized also by the greatest philosopher of modern times, Immanuel Kant (1724-1804), who was born in Prussian Lithuania and had a thorough knowledge of the Lithuanian language. In his preface to *A Lithuanian and German Dictionary*, he wrote that the Lithuanian language deserved the protection of the state. His comment on the Lithuanian language has a great historical significance, because his comment is authoritative and reliable. He was not only a philosopher, but also a linguist. He comments on the Lithuanian language as follows:

"It must be preserved, for it possesses a key which solves the enigmas not only of philology, but also of tribe magistrations."⁶⁾

The above quotations from the renowned linguistic scholars of the 19th Century substantiate the fact that the world today would be greatly enriched with an independent Lithuania and with its ancient and important language in the field of linguistic science. The Lithuanian language is not only a Proto-Aryan language, but also an interpreter of the Aryan civilization and culture, according to conclusions of comparative philology.

As a matter of fact, no other language in the world has received such praise as the Lithuanian language. The garlands of high honor have been taken to the Lithuanian people for inventing, elaborating, and introducing the most highly developed human speech with its beautiful and clear phonology. Moreover, according to comparative philology, the Lithuanian language is best qualified to represent the primitive Aryan civilization and culture.

¹⁾ Robert Gordon Latham; *Man and his Migrations*, New York, Charles B. Norton, 1852, p. 36.

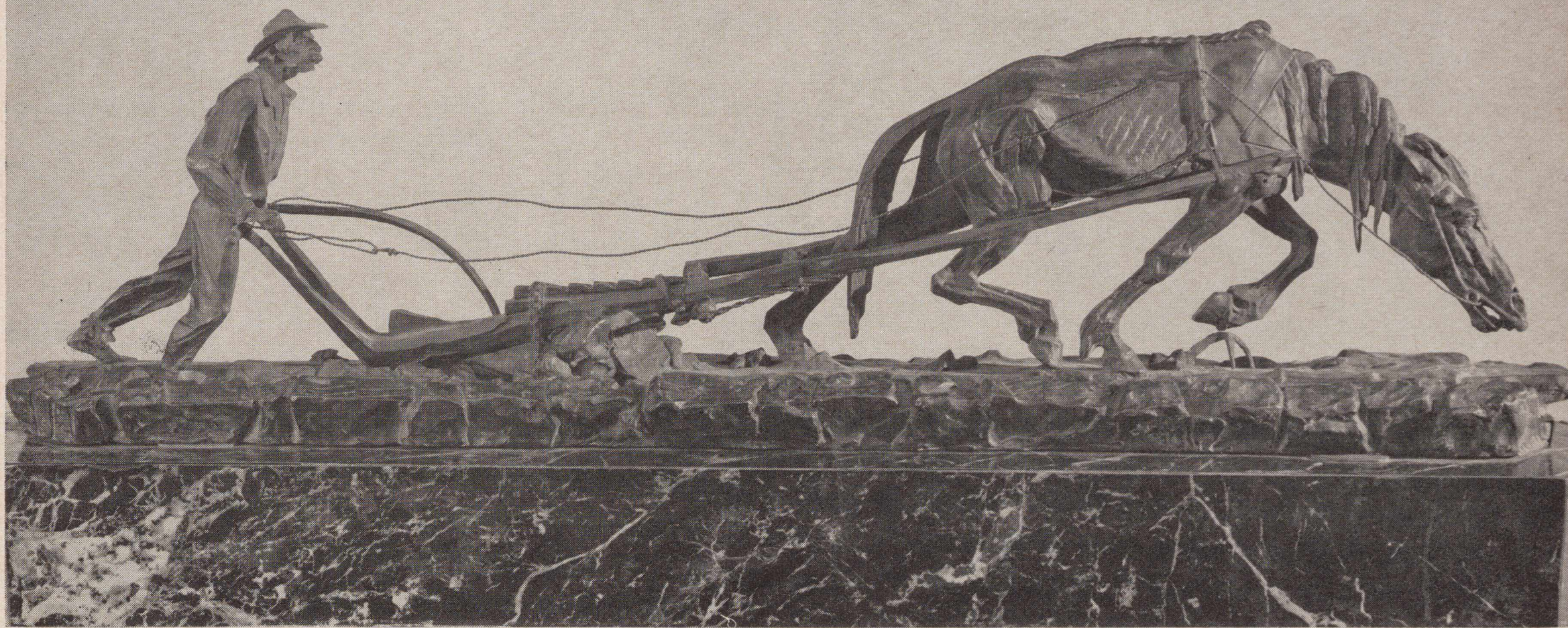
²⁾ Benjamin W. Dwight; *Modern Philology*, New York, A. S. Bernes & Burr, 1860, Vol. I, p. 113

³⁾ Elisee Reclus; *Nouvelle Geographie Universelle*, Paris, Librairie Hachette Et C., 1880, Vol. 5, p. 431

⁴⁾ Issac Taylor; *The Origin of the Aryans*, New York, Scribner & Welford 1890, p. 15

⁵⁾ Robert G. Latham; *Descriptive Ethnology*, London, John Van Voorst, MDCCCLIX (1859), Vol. II, p. 293.

⁶⁾ C. Mielke; *Deutsche-Litauisches und Litauisches-Deutsches Worterbuch*, Konigsberg, 1800, Nachschrieft enes Freundes, by Kant.

THE PLOUGHMAN / ARTOJAS. Bronze. By Petras Rimša.

Museum of Fine Arts, Boston, Mass.

SCULPTOR PETRAS RIMŠA DIED

On October 2nd, in occupied Lithuania, the noted Lithuanian sculptor **Petras Rimša**, died. He was one of Lithuania's foremost sculptors, the creator of Vargo Mokykla — School of Sorrow — which depicted a Lithuanian mother teaching her child the Lithuanian language during a period when the possession of a Lithuanian book was a crime against Tsarist Russia.

He also is noted for his sculpture

"Plougher", depicting an emaciated nag, which represented Lithuania, under the yoke of Russia. The original of this sculpture is on display in the Art Museum of Boston.

Petras Rimša also created many medals for Independent Lithuania. During the Lithuanian Independence P. Rimša visited a number of American cities where his works were on display.

P. Rimša

Thinker / Mąstytojas

BOOKS & PERIODICALS

Books and studies pertaining to Lithuania

Lithuania and Lithuanians. A Selected bibliography, compiled by Dr. J. Balys with the Lith. Research Institute. Studia Lituanica II. Publ. by Frederick A. Praeger, Inc. 64 University Place, New York. 1961. 190 pages. Price \$5.

This book contains a list of 1182 books and studies pertaining to Lithuania and its culture: the biography, encyclopedias, dictionaries, statistical reference works, periodical, geography, geology, fauna and flora, anthropology, ethnography, folklore, population, Lithuanians abroad, prehistory and history, independent Lithuania, Soviet occupation, religion, Christianity, law collections, politics and economics, social conditions, Lithuanian arts, education and schools, Lithuanian language and literature.

The book will be very useful for those, which are interested in Lithuanian problems. The bibliography contains works in Russian, Polish, German, Swedish, Italian, French, Spanish, Portuguese, English and Lithuanian.

N. B. The aforesaid book, *Lithuania and Lithuanians* by Dr. Jonas Balys, has nothing to do with a book that will be published by the **Lithuanian Days Publishers**.

As many of you will remember, the **Lithuanian Days Publishers** have been planning for some time to put out a book, *Lithuania and Lithuanians*, pertaining to the people and language of Lithuania and Lithuania's fight for freedom. This book will be off press within two months, but under a new title—**LITHUANIA: Past and Present**. The reason for changing the title is obvious. You will read more about this book in the next issue of the *Lithuanian Days* magazine.

SOVIET INEQUALITIES IN OCCUPIED LITHUANIA

Adulation of Russian 'Master Race' at Peak

The adulation of everything Russian and inculcation among Lithuanians of an inferiority feeling toward the Russian "elder brother" is a daily feature of the Lithuanian Communist press. The parallel with the Nazi "master race" mentality is more than obvious in this respect. are some examples of "Russomania", picked at random from the Lithuanian newspaper.

Child almost falls under a running train. Who saves him? A Russian, of course, "a young man with the insignia of a sergeant." A Russian is not an ordinary human being — "a Russian lad's hand is bold, his heart full of love..."

Literatūra ir Menas, No.35, 1961

A Lithuanian folklore ensemble visits a kolkhoz. Demands for encores of Lithuanian folk song? No. "In a Lithuanian village... we are asked to repeat a Russian song."

Literatūra ir Menas, No.38, 1961

A student wants to study a foreign language. Can there be any question what that language should be? None at all: "The Russian language is the language of the most progressive scientific and technical thought."

Komjaunimo Tiesa, 16 Sept., 1961

A Lithuanian visitor watches mammoth tanks parade in Moscow. A hint of militarism? On the contrary: "The Soviet soldiers are defenders of peaceful construction."

Tiesa, No. 27, 1961

1. Empress Maria Theresia of Austria (1740-1780). — Austrijos karalienė Marija Teresė. 2. Kaiser Frederick the Great of Prussia (1712-1786). — Prūsijos kaizeris Fridrichas Didysis. 3. Empress Elizabeth Petrovna of Russia (1709-1762). — Rusijos carienė Elzbieta.

All three royalties had an important influence to the last decades of the Republic of Poland and Lithuania. — Šie trys karaliai turėjo labai didelės įtakos į paskutines Lietuvos-Lenkijos respublikos gyvavimo dienas.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

ANTANAS BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Part XLIII

After the death of King Friedrich August II in 1733, a very important question arose in the Republic: who will be his successor? France supported the earlier elected King Leščinski, now living in Lorraine. King Louis XV of France, willing to improve the relationship, married Leščinski's daughter. Leščinski, anticipating that he will succeed the throne, headed for Poland.

Austria and Russia, meanwhile, supported the candidature of Friedrich August, son of the late King August II. Czarina Anna of Russia, the widow of Peter I, sent her army into Poland, which drove out King Leščinski; and the electioning sejm, surrounded by the Russian troops, was forced to elect as the new King Friedrich August III (1733).

King Leščinski fled to Danzig, he unsuccessfully tried to fight Friedrich August for several years, but later gave up and returned to France. King Louis XV gave him to rule Lorraine until his death in 1766.

King Friedrich August III was a good man, but a poor ruler, and took care only of his personal affairs. He lived in Saxony and came only occasionally to Poland. The acting ruler of the Republic was his minister, Heinrich Bruehl. Bruehl recommended the new officials, collected money, dispensed properties, etc.

According to a treaty with Russia of 1717, Poland had a right to keep 18,000 of troops, and Lithua-

nia — 6,000 only. But the actual number was smaller, since there was no money to hire the troops.

The nobles and magnates had their own armies, which did not obey the king. The boyars were grouped into several different parties, fighting among themselves for power and wealth. Russia, Prussia and Austria poured money into these parties, looking for their adherents.

In Lithuania, at this time, grew up the Čartoriški's family, of which Friedrich Michael was the chancellor of the state, and his brother installed vaivode in Poland by the Russians. The Čartoriškis were the adherents of Russians and fulfilled their orders.

During 30 years of his reign, King Friedrich August III was in no war with any country, but his neighbors were. For example, Prussia and Austria, aided by Russia and France, were engaged in the 7-years war (1756-63). Russia's army, aiding Austria, several times crossed Lithuania, requisiting food and plundering the country. The Prussian army in 1756 seized the city of Dresden and confiscated there the mint of King Friedrich August III. On orders of the Prussian Kaiser, Friedrich der Grosse forged lots of fake money, were stored in the mint, which were poured into the Republic, thus reducing the value of latter money.

Wanting to improve the relationship with Russia, the brothers Čartoriski sent to St. Petersburg their nephew, Stanislas August Poniatowski, as representative of Saxony. While in St. Petersburg, Poniatowski struck up a friendship with the czar's family, and Czarina Catherine became his courtesan. After the death of Empress Elizabeth and after assassination of Crown-prince Peter III, Empress Catherine II took over the Russian throne. Catherine promised various help to brothers Čartoriski, and to her former lover Poniatowski she promised to give the throne of Poland, what she later did indeed.

King Friedrich August III died in 1763.

(To be continued)

MICHIGAN FARM SŪRIS

Fountain, Michigan

Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite Michigan Farm Sūrio. Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas Jono ir Angelinos Andriulių ir jų šeimos, Fountain, Mich.

REIKALAUKITE TIK MICHIGAN FARM SŪRIO

Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad Jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame labai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresnėms krautuvėms, kad Jūs tiek išpopuliarinote Michigan Farm Sūrį, kuris paliko visų mėgiamiausias. Mes pasižadame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.

Vieninteliai šio sūrio gamintojai FOUNTAIN, MICH.

Aptarnavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis:

PETER LISAUSKAS 69-15 53rd Avenue, Maspeth, N. Y.	Tel. TW 4-8087
VICTOR ABECŪNAS 351 Park Street, New Britain, Conn.	Tel. BA 3-1342
JONAS JAKUBAUSKAS 634 N. Denison Street, Baltimore, Md.	Tel. Longwood 6-2622
MEČISLOVAS KAVALIAUSKAS 24 Prospect Street, Hyde Park, Mass.	Tel. Hyde Park 3-3975
GEORGE GALŪNAS 1400 Caniff, Detroit, Mich.	Tel. T. O. 8-7062
STANLEY METRICK 1804 W. 47th St., Chicago, Illinois	Tel. Yards 7-8393
JOHN SHURNA 5418 So. Albany, Chicago, Illinois	Tel. Grovehill 6-7783
BRONIUC C. BUINYS 5001 N. 12th St., Philadelphia, Pa.	Phone GL 7-2293 " DA 4-8329
BRONIUS DŪDA 804 No. Vermont Ave., Los Angeles 26, Calif.	Tel. NOrmandy 1-0292
BEN GRAZULIS 6905 Superior Ave., Cleveland, Ohio	Tel. HE 2-2395
JOHN TENZI 9½ Union Street, Inkerman, Pittston, Pa.	Tel. OL 4-1083
PRANAS KUPINSKAS 131 Inslee Pl., Elizabeth, New Jersey Makes Lithuanian Rye bread also.	Tel. 4-0970

Tik dabar išleista

**Lietuvės herojės
smerkiantis
kaltinimas
sovietų
priespaudai**

BARBOROS ARMONIENES

Papasakota A. L. Nasvyčiui

Šitoje knygoje, pagaliau, Barbora Armonienė pasakoja karo meto istoriją, apie Sibiro tremtį, kalinimus, negalavimus ir širdgėlas, kurias ji iškentė Sovietų valdžioje. Atskirta nuo savo Amerikoje esančių vyro ir dukters dvidešimt metų, susitikimo su jais tik po dukters viešo Čruščio maldavimo jo vizito J. A. Valstybės metu. Jos knyga yra inspiruojantis testamentas vienos moters drąsos ir smerkiančio kaltinimo Sovietų priespaudai.

LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW

\$3.95 visose krautuvėse

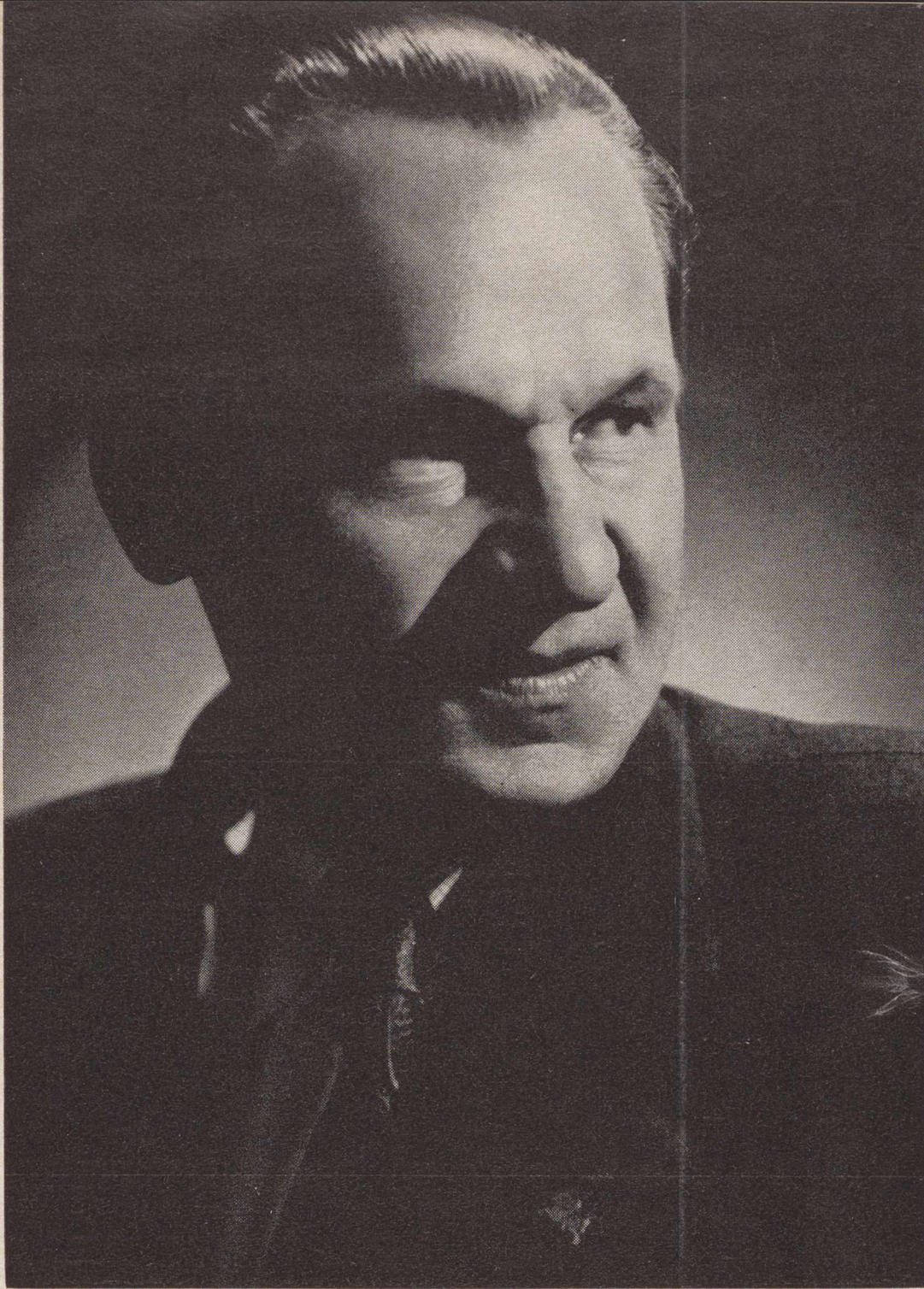
Philadelphia LIPPINCOTT New York

"Gentlemen:

My wife, my mother, my son and I await each issue of Lithuanian Days with keen anticipation. We like all of the articles especially the English section. Articles on Lithuanian History interested me especially.

We wish you success with your fine publication.

Yours truly,
Christopher Rodowskas
(Radauskas)

JUOZAS KRALIKAUSKAS

● **Writer Juozas Kralikauskas** is the winner of a prize (\$1000) for the best Lithuanian novel. The competition, in which he won the prize is sponsored annually by the Lithuanian daily "Draugas".

Mr. Kralikauskas was born in Lithuania. Presently he resides in Toronto, Canada. He graduated from the University of Vilnius, where he studied humanities. After graduation he became a high school teacher. He made his first appearance as a writer in 1937 with his short story collection "The Seven Swords". When living in Canada he wrote two novels: *Cave People* and *Light in the Window*. The name of his prize-winning novel is *Flint Fire*. The novel deals with historical events in the times of the Lithuanian king Mindaugas.

● **Professor Jurgis Baltrušaitis**, speaking on behalf of the Lithuanian delegation during the Captive European Nations conclave in Paris, France, October 18-20, declared that the meaning of words in the present day world was swiftly changing. "Passive" politics actually conceal politics of domination; "Democracy" in Soviet terminology can mean total disregard of national aspirations. Any sort of capitulation is acceptable on the pretext of protecting the peace. According to Baltrušaitis, the West should remember the example of Hitler. The Soviet *Mein Kampf* has to this day been carried out according to preconceived plan. Citing the instance of Lithuania, Baltrušaitis stated that the Kremlin leaders have one final end in mind, the conquest of Europe, by whatever mean possible.

● **Algis Budrys** has been appointed editor-in-chief of the Regency Book Publishing Co. in Evanston, Illinois, for the next three years.

● **Andrius Kuprevičius**, pianist, and his sister Elena Berg, violinist, performed in Columbus, Ohio, on Nov. 6th. The concert was presented by sponsors of the Columbus Symphony Orchestra.

— **Mr. & Mrs. Christopher and Aldona Rodowskas (Radauskas)** are celebrating the 25th anniversary of the founding of their Pharmacy—the Brooklyn Reliable Pharmacy at 616-618 Patapsco Ave. in the Brooklyn section of Baltimore, MD.

Their son Christopher, Jr. who received his B. S. in Pharmacy from Fordham University this June has accepted a fellowship to Purdue University. Incidentally he is listed in "Who is Who in American Universities and Colleges".

● **Dr. Jonas Juozevičius** is medical director of the Chicago Alcoholic Treatment Center, a position he has held for the past four years. He is assisted by Lithuanian Doctors P. Morkūnas and P. Razutis. Half of the nurses at the hospital are also of Lithuanian descent.

● During the latter part of October, 1961, an exhibit of Soviet crimes was held in Uruguay's capital city of Montevideo. Among the nations represented was Lithuania. The exhibit toured other cities as well. At the opening, Lithuanian Press Attache K. Čibiras spoke in behalf of his country.

● As reported by the newspaper Lithuanian Voice of Argentina (Argentinian *Lietuvių Balsas*), former

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

Kaunas resident **Jonas Vyšniauskas** has helped establish branch outlets of the Pepsi-Cola Company in several South American countries, among them Peru and Venezuela. He is an inspector in the engineering section of the company. Plans are afoot to open a branch in Argentina. It is reported that the machinery alone for this new plant will cost 320 million pesos.

● Asked to support the Kuchel-Lipscomb resolutions now before Congress, **Mayor Walter M. Jeorse**, of East Chicago, Indiana, responded by proclaiming the month of December Month of Prayers for the Freedom of the Baltic States.

● **Prof. J. Baltrušaitis**, Advisor to the Lithuanian Legation in Paris, **A. Liutkus**, Legation Secretary, and **Jokubauskaitė-Pagnier**, President of the Lithuanian Community of France, attended church services at St. Gervais Church commemorating World Emigration Day on December 3, in Paris. Invited to attend by Paris Bishop Msgr. Rupp, the Lithuanians read Pope John's apostolic telegram of greeting on the occasion. Of the eighteen languages in which the papal message was read, Lithuanian was heard for the first time in ancient St. Gervais, church of the French kings.

● **The Baltic Society**, starting last November 17, has been sponsoring cultural days for citizens of the Baltic States in German cities. The first days were held in Bielefeld, to be followed by similar events in Munich, Freiburg and Augsburg.

● **John Vidūnas**, a member of the first football team to wear the Blue and Gold of West Side Catholic has played an important role in the rise of the Laon Air Base team of France to contention for the United States Air Force in Europe title.

J. Vidūnas is son of Mr. and Mrs. Vidūnas of Kingston, Pa. who served as place kicker for West Side Catholic during his high school career.

Vidūnas, an end, raced 85 yards with an interception to score one of two touchdowns as his team beat Bitburg Air Base, 12-0. He also played an outstanding role on defense as Laon downed the Spangdahlem Pioneers, 11-0, the following week for the USAFE Continental Conference crown.

LITHUANIAN MAPS

Compiled by J. Andrius,

Multicolored map of Lithuania, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Brakas, M. Gimbutas, and A. Šapoka. This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.
Wall map, approx. 35x46: \$4.50
Book map, in folder: \$3.50
Now available to Lithuanian Days readers

LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California

● **Minister of Commerce Mikutis**, Soviet Occupied Lithuania, admits that business isn't what it should be. A restaurant planned for Vilnius, which would dispense food at reasonable rates, has been three years in the building; yet there is no evidence that it will be completed very soon. Stores in Kaunas and other Lithuanian cities are being completed at the same snail's pace. Mikutis laments that there are serious shortcomings in restaurant facilities, especially in plants and factories, where workers frequently go without hot food.

Conditions such as this seem to be out of tune in the worker's paradise.

In Vilnius there are 28 plants and factories with 7,500 employees, but they have no snack bars or cafeterias. In places where there are lunch rooms the facilities are not adequate to serve the workers. At a paper mill in Klaipėda 2,000 workers use a cafeteria with a maximum capacity of 60 persons.

● **Persephone**, a ballet by Igor Stravinsky first was performed by the dancer Ida Rubinstein in 1934 and calls for a tenor, a chorus and full orchestra, and a leading lady who declaims a French text by Andre Gide while she dances. Last month in London, Britain's Royal Ballet tried to bring *Persephone*, daughter of Zeus and Demeter, to new life — in an new version by choreographer Frederick Ashton.

Title role of *Persephone* was danced by Lithuanian Ballerina **Svetlana Beriosova**. *Persephone's* dancing proved to be little more than occasional rhythmic movements, far less important than the recitation of Gide's text, which Beriosova accomplished in a mellifluous voice with the aid of a microphone concealed in the neckline of her dress. (Time, Dec. 22, 1961).

SVETLANA BERIOSOVA and her partner.

Vandentiekis Jurbarko viešbutyje.

MANO VARGAI

Susipažinkime: aš vadinuosi Algiuku. Mama sako, kad man treji metai. Gyvenu Rekyvoje: iš ten šeši kilometrai iki Šiaulių. Man patinka važinėti su mama į Šiaulius. Tik tos kelionės nėra labai malonios. Mama sako, kad autobusas kursuoja tik vienas, bet ir tas pats retai — kas 48 minutės. Bet tai dar nieko — aš galiu palaukti, tik mama nepatinka. Matote, čia mašinos dažnai genda. Pavyzdžiui, sugedo mašinos durys, šoferis skuba į garažą ir porą valandų nesirodo. Aš pėsčias eiti į Rekyvą nesutinku. Kai atsibosta stovėti, prašausi pas mamą ant rankų.

Kai aš užaugsiu, niekad nemeškeriosiu, negersiu alaus ir neisiu į teatrą. Tai didžiausias vargas. Kai tėtis nori alaus, turi važiuoti į Šiaulius, nes valgykla su bufetu dirba tik iki 18 valandos. Valgykloje, sako tėtis, nieko gero ir pavalgyti negausi. Parduotuvė dirba iki 18 valandos. Kol tėtis nusiprausia, pavalgo — parduotuvę uždaro. Jei nori pamatyti vaidinimą, tai būk pasirodęs namo grįžti pėsčiomis. Mama sako, kad besėdint salėje paskutinis autobusas išvažiuoja. Tėtis sako, kad jei dėdė su "Šluota" gerai išvanotų dėdes direktorius, Rekyvoje gyventi būtų ne taip jau bloga.

Jūsų Algiukas

Kam reikia pirties?

Net užsimerkęs nuolatinis pirties lankytojas gali papunkčiui išdėstyti pirties taisyklės a) su drabužiais maudytis negalima, b) skalbti balinius draudžiama, c) atidarinti langus nepatartina, d)... Bet niekur juodu ant balto neparašyta, kad pirtyje būtina turi būti šilta, kad veiktų dušai ir pirtis būtų kūrenama kiekvieną savaitę. Todėl pirties direktorius nutarė taupyti kurą. Vasarą jis pirtį kūreną kas savaitę, rudens ir žiemos pradžioje — kas antrą savaitę, o šiuo metu sklinda gandai, kad pirtis visiškai nebus kūrenama.

Pirties lankytojai

SOVIETINĖ REALYBĖ IŠ PO "ŠLUOTOS"

NAMAS, KURIAME AŠ GYvenu

Centrinio apšildymo radiatoriai bute tapo barometrais: jie visuomet tiksliai nurodo oro atmainas. Kai lauke šilta — ir radiatoriai šilti, kai lauke šalta — ir jie šalti.

Kai sugenda radijo aparatas, aš nesisieluju. Vaikštau parketu išklotomis, kalneliais nuvilnijusiomis grindimis ir klausau muzikos: ji neblogesnė už džazą, kurį transliuoja radijas.

Puikiai veikia ventiliacija. Esu dėkingas plyšiams tarp langų rėmų, kurie teikia gryną orą ištisus metus. Be to, pro šiuos plyšius maitinu žiemą atskrendančius balandžius.

Mūsų namo mažyliai stojo į mokyklą tinkamai pasiruošę, — rašyti jie išmoko and koridoriaus sienų. Gramatikos klaidas taisydavo tėvai.

Dėkoju šauniems statybininkams, kurie bute įtaisė naujoviškas duris, — jos pačios atsidaro. Tuo sutaupau daug fizinės jėgos, kurią sunaudoju sunkiai atveriamoms paradinėms durims.

Statybos remonto kontoros viršininkas buvo didelis tautosakos mėgėjas, kuris jautė pareigą įnešti ir savo pataisas į ją. Taip, liaudies išmintį "Gera pradžia — pusė darbo" jis pakeitė savo išmintimi: "Gera pradžia — visas darbas!". Savo darbe jis ir vadovavosi šia išmintimi: daug kur pradėdavo remontuoti, bet niekur nebaigėdavo. Todėl mūsų name ir atsirado tai, ką aprašiau aukščiau.

Jūsų ištikimas A. Brička

KELNĖS SU GARSO ĮRAŠAIS

Paskutinis technikos žodis!

Pranešame plačiajai visuomenei, kad šiais metais mes pasiuvome daugiau kaip pusantro tūkstančio kelnų su garso įrašais. Garsui iš kelnų išgauti nereikia nei magnetofonų, nei gramofonų, nei telefonų. Vos tik užsimausite mūsų siūtas kelnes, jums į akis kris, kad šoninės kelnų siūlės geras trim centimetrais trumpesnės už vidines. Norėdami siūles suvienodinti, jūs timplėsite šonines ir tuojau išgirsite:

—Trrr!..

Išsigandę jūs, žinoma, klektelėsite į čia pat stovinčią kėdę. Tada jau sėdynės siūlėje išgirsite:

—Trrr!..

Neišsigąskite — tai sproginėja mūsų susiūtos siūlės. Tai bent pasiuvome kelnų — uch, trrr!..

Siuvimo fabriko

"Vilkaviškis" pokštininkai

SAVU MOTOCIKLU

"Java" jau seniai nevažinėju. Jis sugedo, o aš neturiu atsarginių dalių. Nėra jų ir parduotuvėse. Parašiau gaudų laišką Lietkoopsąjungos valdybai. Ir ji man parašė: laukit, bus.

Tiktai nežinau, kiek dar metų reikės laukti, jeigu laukiu antrus metus.

M. Timofiejevas

Su savo kėdėmis

Atėjom į Palangos Statybos valdybos kontorą. Viršininkas priėmė šiltai. Net atsisėsti pasiūlė. Apsidairėm ir atsisėdom... palei krosnį, ant grindų. Labai patogų buvo sėdėti. Bet kitą sykį, dėl visa ko, eidami į šią įstaigą, atsinešim savo kėdes. Tada sėdėsime kaip visi žmonės.

Interesantai

VISI

Šio puslapio tekstai ir piešiniai yra paimti iš okupuotoje Lietuvoje leidžiamo vadino "satyros ir jumoro žurnalo" ŠLUOTA. Komentariai, rodos, nereikalingi.

EPIGRAMOS

Leidyklos kriterijus

Du Avinai parašė po romaną. O jergutėliau mano! Abudu kūriniai vienodi — Pražilsį,

kol surasi gyvą žodį.

Ir vieną dieną...

Išspausdino.

Bet opusą tik vieno.

Jam honorarą išmokėjo gardų.

—Kodėl?

Juk Avinų tai buvo du?

—Bet vienas buvo su vardu,

O kitas —

dar be vardo!

E. Juškevičius

Kritika

Parašė knygą garsus poetas Apie padangių erdves žvaigždėtą. Kritikai galvas susėdę suka, Vietoje straipsnių—kosminis rūkas.

Originalumas

Jis mokytis labai seniai pradėjo... Ir mokės iš visų be išimties. Jo raštas jaučias net Heminguėjus, Tik nesijaučia jo paties.

J. Macevičius

Rašytojo tritomis

Štai ir derlių surinkai: Kalbos, Straipsniai Ir laiškai...

Alg. Pabijūnas

Užmiršo skylę

Rokiškio žemės ūkio mašinų gamykla įsisavino ir pradėjo gaminti labai reikalingas mūsų statybininkams detales — lankstus durims.

Lankstai būtų vidutinio blugumo: nors ir visi klība, bet tik kai kurie nesilanksto. Viena bėda — daugelyje lankstų gamybininkai užmiršo išdurti skylę, pro kurias lankstai prikaltami prie durų.

Nerimti žmonės šneka, jog tai padaryta tyčia, kad statybininkai lankstus prie durų seilėmis klįjuotų, nes prikalti jie tuojau sulūžta.

Rokiškis

El Jotas

Skelbimai

IEŠKOME IŠSINUOMUOTI

patalpų, kuriose nėra skersvėjo, pro stogą nelaša, o pro plyšius nepusto. Ten įsirengsime kultūros namus patys, be pirmininko pagalbos.

Skuodo rajono

Mosėdžio kolūkio jaunimas

KEIČIA

Kadangi keliais iš tarybinio ūkio nei praeiti, ne pravažiuoti neįmanoma, skubiai keičiame visą savo riedamąją techniką — traktorius, lengvasias automašinas ir sunkvežimius į malūnsparnius.

Siūlyti: Kauno rajonas, "Alšėnų" tarybinis ūkis.

SKELBIMAS

NAUJOVĖS VIEŠBUTYJE!
NORI AR NENORI, BET MES
VYRUS IR MOTERIS
APGYVENDINAME VIENAME
KAMBARYJE

Prašome apsilankyti. Įsitikinsite!
Tauragės miesto viešbučio administracija

UŽDAVINIAI

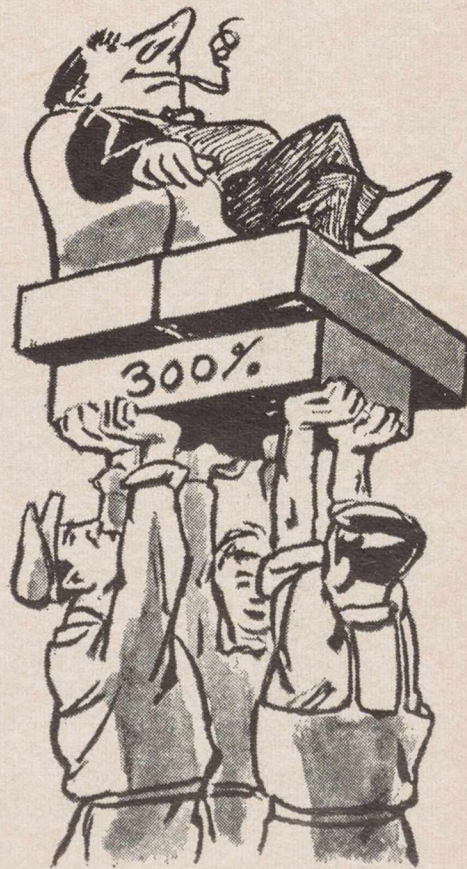
Uždavinys Nr. 2

Tarnautojas N., dirbdamas bazės vedėju, per mėnesį gauna 800 rb. (senais pinigais — naujais 80 rb.) algos. Po dviejų darbo mėnesių jis nusipirko "Volgą", o jo žmona — karakulio palatą.

Klausimas: Iš kur tarnautojas N. gauna tiek pinigų?

(Atsakymą galima sužinoti prokuratūroje).

Kapsuko rajono Puskelnų plytinės vedėjas Zakarevičius grubiai elgiasi su darbininkais, nesirūpina jų darbo sąlygomis. Įmonė viršija planus — bet ar tai vieno Zakarevičiaus nuopelnas? — klausia "Šluota ir deda tokią vaizduojančią komunistinės santvarkos darbininkų ir viršininkų karikatūrą.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojamo šeštadieniais 9 val. ryto
iš KBLA — 1490 kc stoties.

Direktorius **Bruno Gediminas**, 4023 W. 60
St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis**, 5027
Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

WCSS — 1490 klc.

Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.

Programos vedėjas — **Juozas Olšauskas**.

Reikalų vedėjas ir pranešėjas:

Leonardas Hartvigas

17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00

WBMD 750 kilocycles

Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,

Phone: Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė
Radijo Programa

Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.

AM bangomis 1190 kilocikly; FM bango-
mis 105.7 megacikly iš

WKOX, Framingham, Mass.

P. Viščinis, programos vedėjas,
47 Banks St., Brockton 18, Mass.

Tel. JUNiper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, gir-
dima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.

Boston, Mass. — WLYN - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-
zika, dainos ir Magdutės pasaka.

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda

Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.

Jonas J. Romanas, vedėjas

170 H Street, South Boston 27, Mass.

Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.

Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.

"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.

Visos programos iš

WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.

7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

Tel.: HEmlock 4-2413.

Cleveland, Ohio

TĖVIŠKĖS GARSŲ Radijo programa

transliuojama kiekvieną sekmadienį

nuo 5:00 iki 5:30 val. popiet.

per WDOX stotį, banga 1260.

Programos vedėjas — **Juozas Stempužis**

506 E. 118 St., Cleveland 8, Ohio

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

Detroit WJLB, 1400 kilocycles.

Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.

Director: **Helen Rauby**.

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.

Telephone: UNiversity 1-1072.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė

girdima kiekvieną šeštadienį 5 val. p. p.

iš Detroito stoties WJLB — 1400 kl.

Direktorius **Ralph Valatka**,

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

(iš Inkster, Mich.) — WCHB, banga 1440

Sekmadieniais 16:00 — 17:00 popiet.

Programos vedėjas **J. Kriščiūnas**,

803 N. Crawford, Detroit, Mich.

Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė

Hartford — WPOP — 1410 klc.

Kiekvieną sekmadienį 11:00 iki 12:00.

Programos vedėjas **A. Dragūnevičius**,

273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS

RADIO BIURAS MADRIDE

TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS

laiduoja lietuviškai 21:30 — 21: 45

Lietuvos laiku (arba 19:30—19:45 Vid.

Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis.

Kiekv. programa kartojama kitos dienos

rytą 8:30 Lietuvos laiku (6:30—6:45 Vid.

Europos laiku 25 ir 42 metrų banga.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima

kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.

iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.

ir 97.9 meg. (FM).

Direktorius **Jokubas J. Stukas**,

1264 White ts., Hillside, N. J.

Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.

Šeštadieniais nuo 4:30 iki 5:00 p.p.

Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios,

vietos kronika, muzika ir skelbimai.

Valandės vedėjas **Adolfas Gaigalas**.

Programas tvarko ir praveda redakcinis

kolektyvas.

Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan

St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in

Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.

Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.

Programos kiekvieną sekmadienį

9:30 — 10:00 rytą.

Klubo valdyba:

Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse

St. (21); **Pr. Puidokas**, pirm. 38 St. Jacob

St. (21); **A. Cieminis**, vicepirm. 226 Lux St.

(21); **Vyt. Žmuidzinas**, išd. 235 Furlong

St. (21); **R. Kiršteinas**, sekr. 213 Berlin St.

(21); **Br. Krokys**, narys 10 Dudley St. (5).

Programas praveda valdybos nariai ir šie

vedėjai: **R. Gaidytė**, **St. Ilgūnas**, **D. Šiurilie-**

nė, **H. Žemelis**.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.

iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,

41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas **Dr. J. Gailius**.

Circonvallazione NOMENTANA 162

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"

Lietuviška muzikos valanda

Radio Cometa — Z. Y. R. 217, vidutinė-

mis bangomis 1.130 kcls.; mikrobangomis

(frekvencia modulada) 1071 mg.

Sekmadieniais

13:00 - 14:25 Rio de Janeiro laiku.

Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas.

Caixa Postal 403, S. Paulo, Brazil, S. A.

Adresas:

Ši valandėlė girdima visose Amerikose.

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.

WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga

1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius**,

145 Rusholm Rd., Toronto 4, Ont. Canada

Telef.: LE 4-1274

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje

Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku

kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.

Adresas:

Sezione Lituana, Stazione Radio

CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America - Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.

Pusės valandos programa duodama kas-

dien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. —

11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis;

jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine

251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir

49 m. bangomis.

Pastaba: **vasaros laiku**, kai Lietuvoj 19:30,

— Washington 12 val. 30 min. dieną,

Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto

ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto,

o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.

Kiekvieną šeštadienio vakarą

7:40 iki 7:30 p. m.

Programos vedėjas ir direktorius,

John D. Adams-Adomaitis

27 Congress Avenue, Waterbury, Con.

Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

žurnalo ir knygu

PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — **A. Česonis**, **K. Bradūnas**.

Brooklyn, N. Y. — **J. Pašukonis**, L.A.P. Klu-

bo Spaudos Kioskas, **J. Ginkus**.

So. Boston, Mass. — **D. Giedraitis**, **S. Ma-**

kus, kun. **J. Klimas**.

Chicago, Ill. — **K. Babickas**, **Balys Braz-**

džionis, **V. Grebliūnas**; **J. Karvelis**; **S.**

Metrick, **Marginiai**, **P. Švelnys**, **Terra**,

B. Urbonas, **V. Būtėnas**.

Cicero, Ill. — **J. Memėnas**, **E. Stangen-**

bergas.

Cleveland, Ohio — **Dirva**, **V. Rociūnas**.

Detroit, Mich. — **Gaiva**, **Neringa**, **St. An-**

thony's Parish Library.

Elizabeth, N. J. — **P. Kudulis**, **A. Rudzi-**

tas.

E. St. Louis, Ill. — **A. Vaitkus**.

Grand Rapids, Mich. — **J. Belinis**.

Hartford, Conn. — **VI. Plečkaitis**.

Los Angeles, Calif. — **V. Prižgintas**.

Newark, N. J. — **K. Trečiokas**.

Omaha, Nebr. — **E. Ribokienė**, kun. **L**

Musteikis.

Philadelphia, Pa. — **J. Karaška**, **B. Raugas**.

V. Karalius.

Pittsburgh, Pa. — **F. Žilionis**.

Rochester, N. Y. — **A. Sabalis**.

Waterbury, Conn. — **J. Gaidys**, **Spauda**.

Waukegan, Ill. — **V. Petrauskas**.

Wilkes-Barre, Pa. — **V. Ramanauskas**.

Worcester, Mass. — **P. Pauliukonis**.

ITALIJOJE:

Rome — **Kun. V. Mincevičius**.

ISPANIJOJE:

Madrid — **Kun. K. Patalavičius**.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — **G. Procuta**.

VENECUELOJE:

LIETUVIŲ BAŽNYČIA MARQUETTE PARK, CHICAGOJE. PASTATYTA 1956 M.

ARCH. JONAS MULOKAS.